

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

Града Крагујевца

КРАГУЈЕВАЦ
11. МАРТ 2025.

ГОДИНА XXXV
БРОЈ 5

ГРАДСКО ВЕЋЕ

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 322-1/25-V
Датум: 27. фебруар 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 80. став 4. Закона о шумама („Службени гласник Републике Србије“, број 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др.закон), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 8. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24- пречишћен текст), члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24) и члана 38. Одлуке о буџету града Крагујевца за 2025. годину („Службени лист града Крагујевца“, број 37/24), на седници одржаној дана 27. фебруара 2025. године, доноси

ПРОГРАМ

коришћења средстава остварених од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2025. годину

I. УВОД

Програмом коришћења средстава остварених од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2025. годину (у даљем тексту: Програм) утврђује се намена и начин коришћења средстава од накнаде за коришћење

шума и шумског земљишта планираних у буџету града Крагујевца за 2025. годину.

Средства од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта намењена су за реализацију планова, програма, пројеката и других активности у области заштите и унапређења шума и шумског земљишта града Крагујевца. Приликом израде програма пажња је посвећена битним елементима у газдовању и коришћењу шума, односно шумског земљишта.

Програм коришћења средстава остварених од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта доноси се за сваку календарску годину.

Овај програм садржи: генералне карактеристике подручја, законске основе, финансијски план за спровођење мера и активности на заштити шума и шумског земљишта, спровођење програма и надзор и завршне одредбе.

II. ГЕНЕРАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА

1. Топографско-географске карактеристике

Град Крагујевац заузима средишњи део Србије, смештен је у источном делу Шумадије и припада Шумадијском управном округу. Простире се у котлини између крајњих огранака планине Рудник (највећи врх – „Цвијићев Врх“ 1.135 м.н.в), Црног Врха и Гледићких планина (највећи врх – „Самар“ 922 м.н.в.), омеђан је општином Топола на северу, општинама Рача и Баточином на североистоку, Јагодином на истоку, општином Горњи Милановац на северозападу, Книћом на западу, градом Краљевом на југозападу и Рековцем на југоистоку.

Крагујевац захвата углавном сливно подручје реке Лепенице и пружа се дужином од 38 км по линији Ресник – Дулене, краћом осом исток – запад у дужини од 27 км линијом Доње Комарице – Доње Грбице.

Град се налази на 44° 22' 51" степену северне географске ширине и 20° 54' 42" степену

источне географске дужине, на надморској висини од 173-220 m. Градско подручје се простире на 835 km².

Шумско подручје града Крагујевца простире се једним делом на обронцима планине Рудник, а другим делом на обронцима Гледићких планина. Шуме и шумско земљиште сопственика на територији града Крагујевац припадају гружанско-лепеничко-јасеничкој шумској области.

2. Опис природних услова

2.1. Релјеф

На територији Крагујевца у погледу релјефа разликујемо: виши - планински, средњи - побрђе и ниски - равничарски део. Побрђе обухвата највећи део територије града Крагујевца и простире се од Ђулисела до Лужница на западу, на истоку од Трмбаса до Ботуња, као и побрђа по дну крагујевачке котлине. Високо побрђе јавља се по дну и ободу Горњолевачке котлине у Горњој и Доњој Сабанти, Великим Пчелицама и Великој Сугубини. У Крагујевачкој котлини јавља се углавном ниже побрђе и то на простору од Корићана до Ресника, које се налази са леве стране Лепенице па до Ботуња са десне стране реке. Најпознатија и највећа брда на подручју града су: Жежељ (481 m) у селу Доња Сабанта, Ливада (480 m) у селу Горња Сабанта, Голија (450m) у селу Буковац, Градина (416 m) у селу Доње Грбице, Главица (495m) у селу Шљивовац, Рујевица (472m) у селу Драча. На истоку територије Града пружају се обронци Црног врха, планине високе 707 m. Познатији врхови су: Селаково брдо (541m) у Великој Сугубини, Котрљане (570 m) у Буковцу, Дренак (553 m) у Горњим Комарицама, Печене Ливаде (500m) у Доњим Комарицама. Највиши врхови на Гледићким планинама које се пружају од Западне Мораве до Крагујевца су Стражара (652 m) у Доњој Сабанти, Гувниште (657m) у Великим Пчелицама, Клик (517m) у Грошници, Вучја коса (587 m) у Ациним Ливадама, Црни врх (895m) у Дулену и др.

2.2. Хидрографски услови

Највећа река Крагујевачке котлине, која кроз њу протиче у дужини од 33 km је Лепеница (лева притока Велике Мораве), која извире у селу Голочело на Гледићким планинама на 380 m н.в. и има 28 притока, од којих су најзначајније Дреновачка река и Угљешница.

Од свог извора Студенца тече у правцу југозапад - североисток кроз Крагујевачку котлину до брда Шупљаја, затим ка истоку кроз Бадњевачку клисуру и улива се у Велику Мораву, има дужину речног тока од 48 km.

Река Угљешница извире у Рамаћи на 620 m н.в. и њен речни ток има дужину 35 km, улива се у Лепеницу код села Јовановац.

Река Јасеница извире на планини Рудник на 880 m н.в. из извора Теферич, има дужину тока од 79 km и површину слива од 1.339 m², једна од њених већих притока је река Сребреница која тече са Рудника од села Љубичевца до Страгара у дужини од 12 km.

Грошничка река извире испод Дуленског Црног врха и Гледићких планина на 800 m н.в. на изворишту Хајдучка вода, десна је притока Лепенице и целим током дужине од 17 km тече кроз Крагујевачку котлину.

2.3. Морфолошко-педолошке карактеристике

На подручју града Крагујевца заступљени су разноврсни типови земљишта, који су формиран под утицајем специфичних педогенетских чинилаца (релјефа, климе, водотокова, састава тла, вегетације и ерозивног процеса), тако да постоји седам основних типова земљишта: алувијум, смоница 33,5%, гајњача 26,6%, скелетоидна земљишта 24,5%, подзол, црвеница и смеђа земљишта. Планинске пределе карактеришу скелетна земљишта која садрже велику количину ситнијег и крупнијег камена, ниска побрђа гајњача, речне долине алувијално земљиште, док се ерозивно подручје налази у северозападном делу планинског подручја.

3. Климатске карактеристике

3.1. Клима, температура ваздуха и падавине

У Крагујевцу доминира умерено континентална клима са просечном годишњом температураом +11.5 °C, најхладнији месец је јануар -5 °C, а најтоплији месец је јул +27 °C. Највлажнији месец је децембар у коме је просечна влажност ваздуха 79%, а најсувији месец је септембар у коме је влажност ваздуха 39%. Просечна годишња количина падавина је 550 l/m². Дани са температуром преко 25 °C варирају, али просечно их има 92, ледених дана (испод нуле) има 96, број дана под снегом је 34 (највише у јануару). Највише падавина има у јуну - просек 83 l/m², а најмање падавина у фебруару - просек 32 l/m². Просечан број сунчаних сати - 5.5 h/дан, најмањи број сунчаних сати има у децембру 2.1 h/дан, а највећи број сунчаних сати има у јун 8.8 h/дан.

4. Шуме и шумско земљиште

Према подацима Републичког завода за статистику Србије, укупно обрасла шумска површина на територији града Крагујевца у 2011. години износила је 88.425 ha. Шумски фонд у државном власништву обухвата

површину од 28.543 ha (32%). У приватном власништву се налазе шуме у површини од 59.882 ha (68%). У структури шумског фонда, по површини, високе шуме учествују са 45,3%, изданичке 51,1%, шикаре и шибљаци са 3,6%. Укупна запремина дрвне масе је 3,5 милиона кубика. Посматрано по основним квалитативним критеријумима, доминирају мање квалитетне лишћарске шуме, које су по запремини заступљене са 92,2% док високо квалитетне четинарске шуме заузимају 7,8%.

Заступљеност појединих шумских формација: буква 51,5%; цер 15,5%; китњак 10,3%; сладун 6,9%; црни бор 6,9%; граб 3,2%; лужањак 1,8% и багрем 1,1% што укупно чини 97,2% запремине, а на остало 2,8% заступљено је око 40 различитих врста дрвећа.

III. ЗАКОНСКЕ ОСНОВЕ

Законом о шумама ("Службени гласник Републике Србије", број 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др.закон), уређује се очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, надзор над спровођењем закона, као и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште. Очување, заштита и унапређење стања шума, коришћење свих потенцијала шума и њихових функција и подизање нових шумских састојина у циљу постизања оптималне шумовитости, просторног распореда и структуре шумског фонда у Републици су делатности од општег интереса. Законом је прописано да се обезбеђују услови за одрживо газдовање шумама и шумским земљиштем, на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује њихова производна способност, биолошка разноврсност, способност обнављања и виталност и унапређује њихов потенцијал за ублажавање климатских промена, као и њихова економска, еколошка и социјална функција, а да се при том не причињава штета околним екосистемима.

Средства остварена од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта у висини 70%, приход су буџета Републике Србије, а у висини од 30% приход су јединице локалне самоуправе.

Из буџета јединице локалне самоуправе могу се финансирати активности на унапређењу општекорисних функција шума од значаја за локалну самоуправу (комуналне, спортско-рекреативне и друге активности и објекти), у складу са програмом који доноси надлежни орган локалне самоуправе. Поред привредно-економског значаја шума од великог значаја су и еколошки, спортско-рекреативни и туристички значај шума и шумског земљишта. Еколошки значај шума се огледа у знатном повећању кисеоника у атмосфери и смањењу угљен-диоксида. Поред овог, шуме имају велику улогу и у пречишћавању ваздуха, задржавају велику

количину прашине, чађи, аеросоли и других штетних материја. Шуме такође филтрирају воду, спречавају клизишта и ерозије, смањују буку и ублажавају климатске промене. Спортско-рекреативни значај је заступљен кроз активности и садржаје разних савеза, клубова и удружења.

Законом о накнадама за коришћење јавних добара ("Службени гласник Републике Србије", бр. 95/18, 49/19, 86/19-ускл.дин.изн, 156/20-ускл.дин.изн., 15/21-доп.ускл.дин.изн., 15/23-доп.ускл.дин.изн., 92/23-доп.ускл.дин.изн., 120/23-доп. ускл.дин. изн. и 99/24-доп.ускл.дин.изн), прописано је да приходи остварени од накнаде за коришћење дрвета у висини од 30% припадају буџету јединице локалне самоуправе.

IV. ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА И АКТИВНОСТИ НА ЗАШТИТИ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА ПРЕДВИЂЕНИХ ПРОГРАМОМ

Средства за реализацију Програма коришћења средстава остварених од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2025. годину, планирана су Одлуком о буџету града Крагујевца за 2025. годину ("Службени лист града Крагујевца", број 37/24), у износу од 800.000,00 динара од укупно планираног износа од 1.348.000, 00 динара планираном на економској класификацији 741540-накнада за коришћење добара од општег интереса, оствариће се од дела накнаде за коришћење шума и шумског земљишта (30%) која се наплаћује по Закону о шумама ("Службени гласник Републике Србије", бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др.закон) и дела накнаде за коришћење дрвета (30%) која се наплаћује по Закону о накнадама за коришћење јавних добара ("Службени гласник Републике Србије", бр. 95/18, 49/19, 86/19-ускл.дин.изн, 156/20-ускл.дин.изн. и 15/21-доп.ускл.дин.изн, 15/23-доп. ускл.дин. изн., 92/23-доп. ускл.дин. изн., 120/23-доп.ускл.дин.изн. и 99/24-доп.ускл.дин.изн).

Средства предвиђена овим програмом у износу 800.000,00 динара користеће се наменски за финансирање обавеза локалне самоуправе утврђених Законом о шумама, а кроз спровођење мера и активности на изградњи, реконструкцији, санацији и адаптацији спортско рекреативних садржаја на територији града Крагујевца.

Неискоришћена средства у 2025. години, преносе се у наредну годину и биће распоређена у Програму коришћења средстава од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2026. годину.

Табела 1. План коришћења средстава остварених од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта

Ред. број	Планиран приход/ дин	Планиран расход/дин	Планирани радови	Напомена
1.	800.000	800.000	радови на изградњи, реконструкцији, санацији и адаптацији спортско рекреативних садржаја на територији града Крагујевца	Радови ће бити изведени током 2025. године
УКУПНО	800.000	800.000		

V. СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА И НАДЗОР

Опредељена средства у износу од 800.000,00 динара са урачунатим ПДВ-ом користиће се у складу са Програмом за коришћење средстава од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2025. годину.

Надзор над реализацијом Програма спроводи Градска управа за развој и инвестиције.

Градска управа за развој и инвестиције доставља извештај о трошењу средстава од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2025. годину, министарству надлежном за област шума до 31. марта текуће године за претходну годину.

VI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Овај програм објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 501-87/25-V

Датум: 10. март 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 14. став 2. тачка 6. и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/16), члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09-

др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон, 95/18-др.закон и 94/24-др. закон), члана 2. став 2, члана 3. став 1. и став 2, члана 4. став 1. тачка 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 10. марта 2025. године, доноси

ПРОГРАМ

**контроле квалитета ваздуха на територији
града Крагујевца за 2025. годину**

УВОД

Квалитет ваздуха у Крагујевцу има сезонски карактер, односно лошији је у зимском периоду у односу на летњи, јер осим саобраћаја лети зими ваздух оптерећују и велики број индивидуалних домаћинстава као и већи број емитера (правних лица) који ложењем оптерећују квалитет ваздуха. Велики утицај на аерозагађење има и географски положај Града (котлина), слабо присуство ветра, неповољна „ружа ветрова“, метеоролошки подаци, атмосферске појаве – магла.

Такође на квалитет амбијенталног ваздуха утиче и „густина насеља“, уске улице (недостатак булевара).

Програм праћења квалитета ваздуха на подручју Града Крагујевца Институт усаглашава и спроводи са Одељењем за заштиту животне средине (одређивање параметара, динамика узорковања и одабир локација – мерних места). Контролише се и прати хемијско загађење ваздуха (гасови, честице чађи, као и суспендоване честице pm10 и присуство тешких метала у њима), као и биолошко загађење ваздуха (полен биљака). Аерополутански (загађивачи ваздуха, гасови, прашина, честице) чије вредности најчешће прелазе Законом дозвољене вредности у

Крагујевцу су: суспендоване честице величине pm_{10} , чађ и азотови оксиди.

Суспендоване честице pm_{10} за потребе Градске управе мере се према Уговору на локацији насеље Аеродром, дечије обданиште (ОШ „Мирко Јовановић“) и то сваки дан у месецу континуирано 24 часа. Такође честице pm_{10} мере се у центру Града за потребе Министарства за заштиту животне средине у центру града улица Николе Пашића и то седам 7 дана месечно континуирано 24 часа.

Индикативна мерења тешких метала: арсена (As), кадмијума (Cd), никла (Ni) и олова (Pb) из узоркованих суспендованих pm_{10} честица на врше се на локацији насеље Аеродром, вртић „Полетарац“ и то 52 пута (једном недељно током целе године).

Мерења концентрације сумпордиоксида, азот диоксида и чађи мере се континуирано 24 часа на локацијама: насеље Аеродром (ОШ „Мирко Јовановић“), центар Града (код штафете), насеље Пивара, индустријска зона (код ЈКП „Шумадија“) и насеље Ердоглија (ОШ „Станислав Сремчевић“).

Одређивање концентрације укупних таложних материја (УТМ) (укупне нерастворне, растворљиве материје, сагорљиви део, пепео, рН вредност, електропроводљивост, сулфати, хлориди, нитрити, нитрати, калцијум, магнезијум, одређивање се у месечним узорцима падавина) врше се на бази месечног узорковања на два мерна места (Бриони, Димитрија Давидовића и Аутобуска станица, Шумадијска улица).

Мерења загађујућих материја пореклом из саобраћаја (раскрснице) врше се мерењем концентрација: азотдиоксида, чађи и укупних таложних материја са анализом тешких метала (олово, кадмијум, цинк) обављаће се на два мерна места, односно раскрсницама са највећом фреквенцијом саобраћаја свакодневно у току годину дана (365 дана -24 часовна мерења), односно једном месечно у току године за укупне таложне материје, УТМ, на локацијама Медицинска школа, Радоја Домановића и Мала вага, Кнеза Михаила.

Узимајући у обзир да се у протеклих годину дана број „загађивача“ ваздуха није објективно повећао, тренд погоршања квалитета ваздуха у зимским месецима може се приписати неповољним временским приликама (одсуство падавина, одсуство ветра и чешћа појава магле), као и све већој фреквенци саобраћаја посебно у ужем градском језгру.

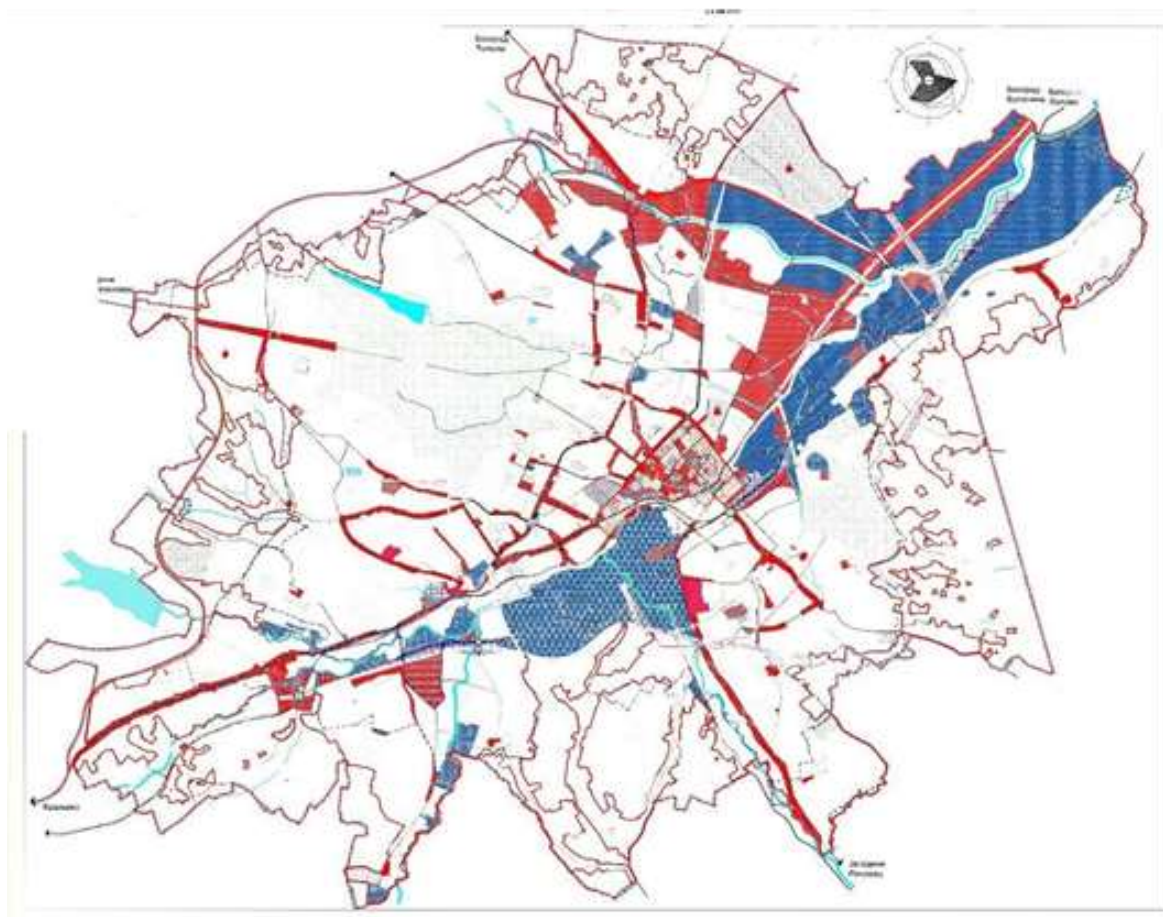
ПРЕДЛОГ МЕРА

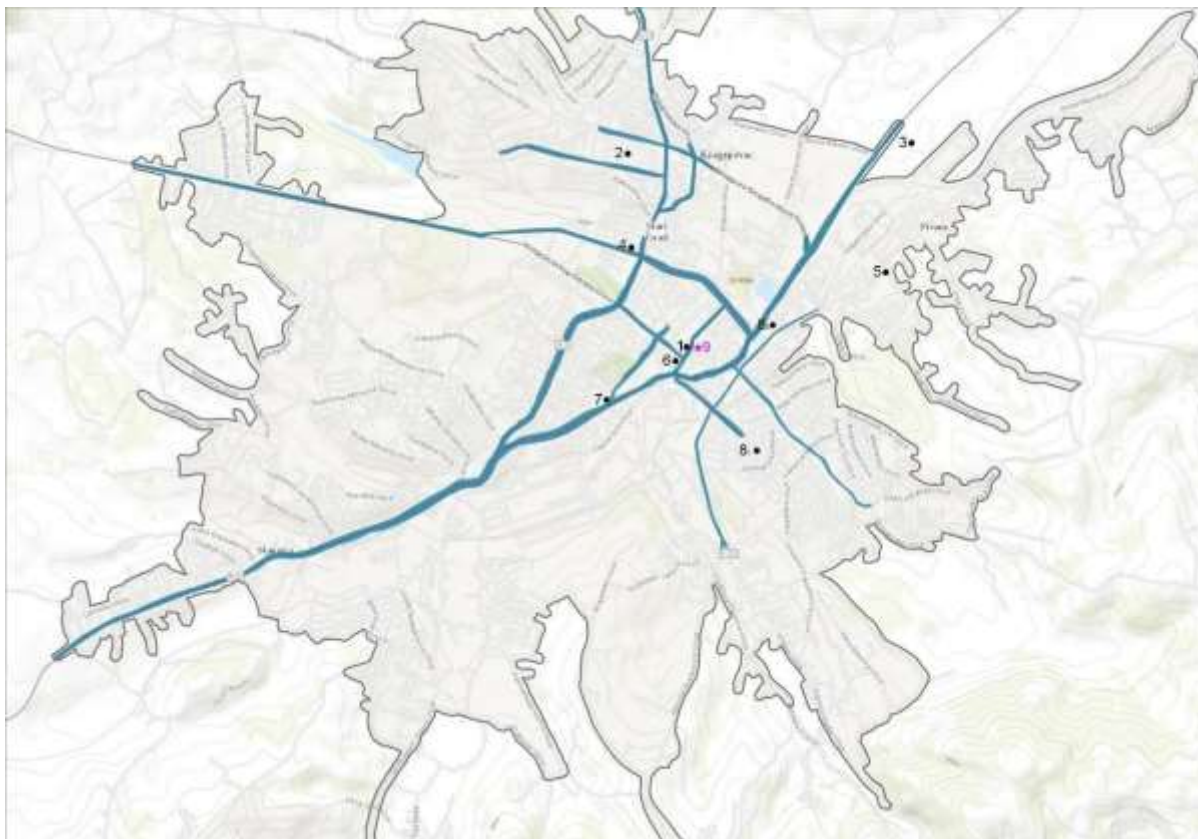
Мере за смањење аерозагађења:

1. Проширење зона са немоторизованим возилима
 2. Форсирање градског превоза са аутобусима ЕУРО 4 и бољим моторима, као и коришћење аутобуса са компримованим природним гасом (ЦНГ)
 3. Радити на наставку саобраћајних заобилазница око Града
 4. У случају даљег погоршавања квалитета ваздуха резмишљати о ограничавању кретања пре свега аутобуса, камиона и шлепера у Градској зони
 5. Убрзано стварање МИНИ паркова у зони градског центра и /или шире
 6. Тешће инспекције контроле (МЕРЕЊЕ ЕМИСИЈЕ) од стране еколошке инспекције (градске) и републичке правним лицима, одн. већим загађивачима
 7. Кад је температура спољњег ваздуха у „плусу“ мокро прање улица.
 8. План за системске субвенције локалне самоуправе и Републике Србије за прелазак на еколошки подобнија горива и то: Градске енергане на гас, индивидуална домаћинства да не користе угаљ, прелазак на гас где је технички изводљиво или на пелет.
- Јавне установе локалне самоуправе и Републичке (здравствене, школе и др.) да се не греју на угаљ, мазут већ на неко од еколошки прихватљивијих горива.

Мапа Града Крагујевца (означена индивидуална домаћинства) као извор загађења

Мапа Града Крагујевца (означена плаво индустријска зона и црвено утицај саобраћаја) као извор загађења

Мапа Града Крагујевца са уцртаним положајем мерних места

1. ОШ „Мирко Јовановић“ (суспендоване честице pm10, тешки метали из pm10, сумпор диоксид, азот диоксид и чађ)
2. ЈКП „Шумадија“ (сумпор диоксид, азот диоксид и чађ)
3. Раскрсница код мед. школе (УТМ, тешки метали, азот диоксид и чађ)
4. Пивара (сумпор диоксид, азот диоксид и чађ)
5. Споменик „штафети“ (сумпор диоксид, азот диоксид и чађ)
6. Трг „Мала Вага“ (УТМ, тешки метали, азот диоксид и чађ)
7. „Бриони“ (УТМ)
8. Аутобуска станица (УТМ)
9. ОШ „Станислав Сремчевић“ (сумпор диоксид, азот диоксид и чађ)
10. Улица Николе Пашића бр.1 (детекција полена у ваздуху).

Савет за здравље града Крагујевца прати спровођење програма, даје мишљење на извештај о остваривању програма и предлаже мере за његово унапређење.

Програм контроле квалитета ваздуха на

територији града Крагујевца за 2025. годину реализује Градска управа за развој и инвестиције у сарадњи са Институтом за јавно здравље Крагујевац.

За реализацију програма Контрола квалитета ваздуха у Крагујевцу у 2025. години планирана су средства у износу од 4.950.000 динара.

Овај програм објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 501-88/25-V

Датум: 10. март 2025. године

Крагујевац

Градско веће, на основу члана 14. став 1. тачка 6. и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/16), члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон, 95/18-др.закон и 94/24-др. закон), члана 9. став 1. тачке 4. Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник Републике Србије“, број 96/21), члана 2. став 2, члана 3. став 1. и став 2, члана 4. став 1. тачка 4. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 10. марта 2025. године, доноси

ПРОГРАМ

мониторинга буке у животној средини града Крагујевца за 2025. годину

Увод

Бука којој су људи свакодневно изложени, општа или бука у животној средини, један је од највећих проблема уже човекове околине, посебно у градским подручјима. Бука је нежељен, односно прегласан, неугодан или неочекивани звук. Бука може бити трајна, испрекидана и ударна променљивог нивоа, различитог трајања и временске расподеле. За ову појаву не постоји права дефиниција већ се мора прихватити субјективна процена и осећај. Главни извори буке у човековој околини су саобраћај, индустрија, грађевински и јавни радови, рекреација, спорт и забава. На пораст буке у животној средини утиче и све бржи темпо живота у великим урбаним срединама.

Историја проблема и тренд

Од настанка великих градова и појаве буке, овај

проблем се прати, изучава и констатовано је да бука није само еколошки проблем, већ представља непредвидљиву опасност по здравље становништва и то са више аспекта.

Бука има значајан утицај на квалитет живота и у том смислу, према дефиницији здравља Светске здравствене организације (СЗО) представља здравствени проблем. Дефиниција здравља укључује потпуно физичко и психичко благостање, као и одсуство болести. Полазећи од ове дефиниције радна група СЗО 1971. године је изјавила: „Бука мора бити препозната као велика претња људском благостању“ (Suez, 1973)

Утицај буке на човека може бити веома различит, од оштећења слуха и неаудитивних ефеката, до потешкоћа у комуникацији и радној ефикасности. Такође постоје докази да може штетно утицати на опште здравље, на исти начин као и хронични стрес.

У Европи, као и у Србији, све више је заступљена бука ниског интензитета. Оваква бука не оштећује слух, али зато може изазвати поремећаје спавања, стресне реакције, узнемиреност и нерасположење, сметње у комуникацији и смањење радне способности.

Бука је један од најчешћих узрока поремећаја спавања. Студије показују да су поремећаји спавања најчешће навођени поремећај који је последица изложености саобраћајној буци.

Бука утиче на способност обављања разних активности, посебно оних које захтевају пажњу и концентрацију.

Континуирана изложеност буци у психолошком смислу омета нормалну људску комуникацију и има дуготрајне последице који се огледају смањеном толеранцијом, повишеним прагом реаговања, а већ и минимална бука узрокује пораст анксиозности, агресивног и непријатељског понашања.

Процењује се да је у Европи 40% становништва изложено саобраћајној буци еквивалентног нивоа звучног притиска изнад 55 dB током дана, а 20% је изложено је нивоу комуналне буке која прелази 65 dB.

Резултати мерења буке у претходној години у Крагујевцу

У зони становања у 2024. години измерена су прекорачења дозвољеног нивоа буке дању до 2 dB, за вече од 7 dB и ноћу до 23 dB.

У зони градског центра, поред великих раскрсница у 2024. години, измерена су умерена прекорачења нивоа буке: дању до 7 dB, за вече од 4 dB и ноћу до 15 dB.

Прекорачења током посматраног периода показују константност, а измерене вредности посебно за ноћне интервале мерења, могле су да

имају неповољан утицај на здравље грађана.

Током дана и ноћи мале су осцилације у измереном нивоу буке.

У зони одмора и рекреације, поред болница, школа, великих паркова, поред рекреативних, спортских објеката, у 2024. години, измерена су прекорачења дозвољених нивоа буке дању до 15 dB (зона болнице), за вече од 17 dB (паркови) и ноћу до 14 dB (зона болнице).

Прекорачења током посматраног периода показују константност, а измерене вредности посебно за ноћне интервале мерења, могле су да имају неповољан утицај на здравље грађана.

У 2024. години у индустријској зони Крагујевца измерена су прекорачења дозвољеног нивоа буке дању од 11 dB, за вече од 11 dB и ноћу до 15 dB.

Мониторинг и мерење буке у животној средини за 2025. годину

Мерење буке у животној средини на територији Града Крагујевца обављаће се једном месечно у трајању од 24 часа, у складу са постојећим законским актима.

Мерења обухватају: зоне становања, зоне градског центра, поред великих раскрсница, индустријска зона, зона одмора и рекреације, поред болница, великих паркова, поред рекреативних и спортских објеката.

Укупно се мери на шест локација у горе наведеним мерним зонама, где мерна места унутар праћених мерних зона могу и не морају да буду фиксна.

Шест мерних места:

1. мерно место бр.1: раскрсница код „Порте“- Зона градског центра
2. мерно место бр.2: раскрсница „Мала вага“- Зона поред прометних саобраћајница
3. мерно место бр.3: обданиште „Чуперак“- Индустријска зона
4. мерно место бр.4: насеље Аеродром-Стамбена зона
5. мерно место бр.5: споменик др Михајлу Илићу- Болничка зона
6. мерно место бр.6: Велики парк- Зона за одмор и рекреацију

Процедура испитивања нивоа комуналне буке у Крагујевцу има за циљ одређивање:

-Параметра буке (карактер буке, еквивалентни ниво буке, меродавни ниво буке, максимални и минимални временски усредњени и

фреквенцијски пондерисани ниво звучног притиска)

-Параметара саобраћаја (фреквенција аутомобила, лаких и тешких)

-Параметара саобраћајница (тип и ширина саобраћајнице, висина зграде поред саобраћајнице) Испитивање нивоа комуналне буке ће се вршити 12 месеци и то на 6 мерних места у 5 интервала по 15 минута у току 24 часа и то:

6-18 часа за дан (2 дневна), 18-22 часа за вече и 22-06 за ноћ (2 ноћна).

Граничне вредности буке у животној средини према уредби о индикаторима буке, граничним вредностима методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини (Сл. гл. РС 75/10)	дан и вече	ноћ
Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65 dB	55 dB
Боравишне просторије (спаваћа и дневна соба) при затвореним прозорима	35 dB	30 dB
Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, школе, културно-историјски локалитети, велики паркови	50 dB	40 dB
Туристичка подручја, кампови и школске зоне	50 dB	45 dB
Пословно-стамбена подручја, трговачко-пословна подручја и деџа игралишта	60 dB	50 dB
Чисто стамбено подручје	55 dB	45 dB
Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	на граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи	

Опис локација мерних места

Зона градског центра – мерно место број 1: раскрсница код „Порте“

Мерно место је са травнате површине на простору летње баште угоститељског објекта „Порта“. Апарат за мерење буке је окренут у правцу раскрснице улица Краља Александра I Карађорђевића и Кнеза Милоша. Лево од апарата је простор летње баште, а потом поменути угоститељски објекат, десно је затрављен простор летње баште, а потом улица Кнеза Милоша преко пута које се налазе објекти градске цркве. Преко пута поменуте раскрснице налазе се стамбено-пословне вишеспратнице са низом локала различите намене. Бука до мерног места допире од саобраћаја, пролазника и музичког програма из угоститељског објекта „Порта“ и околних локала. Доминантан извор буке је од саобраћаја.

Зона поред прометних саобраћајница – мерно место број 2: раскрсница „Мала вага“

Мерно место је са јавне површине - платоа на простору трга Мала вага. Апарат за мерење буке је окренут у правцу центра раскрснице од које се налази на растојању од 25m, лево од апарата је улица Кнеза Милоша а потом стамбена вишеспратница, десно од апарата је трговачко-пословни објекат, а потом стамбена вишеспратница. Иза апарата је простор трга са пар ретких високих стабала, а потом улица Гружанска иза које су такође вишеспратнице, стамбено-пословног типа. Доминантан извор буке на предметној локацији представља саобраћај са горе поменутих улица. Бука допире и од пролазника и људи који чекају аутобус на аутобуској станици која је у непосредној близини.

Индустријска зона – мерно место број 3: обданиште „Чуперак“

Мерно место је са паркинг простора испред обданишта „Чуперак“. Апарат за мерење буке је окренут у правцу улице Драгослава Срејовића на растојању од 30m од средине исте, иза које се налазе индустријски објекти фабрике „Чар“, а потом у даљем низу поред улице и објекти других фирми које послују на предметној локацији. Лево од апарата је паркинг простор са аутомобилима, а потом пошумљен простор „Еко-парка Илина вода“ са ниским и високим растињем. Десно од апарата је затрављен отворен простор, потом ретко ниско и високо растиње које се простира све до парцеле на којој се налазе индустријски објекти. Бука до мерног места допире из индустријских објеката на предметној локацији, од саобраћаја који се одвија горе наведеном улицом, као и родитеља и деце која долазе или одлазе из обданишта. Доминантан извор буке је од саобраћаја.

Стамбена зона – мерно место број 4: насеље Аеродром

Мерно место је са јавне површине – тротоара поред јавне чесме у насељу Аеродром. Околни простор чини затрављена површина са врло ретким високим растињем, а потом у окружењу стамбене вишеспратнице. Апарат за мерење буке је окренут у правцу једне од вишеспратница ка јужном делу насеља. Лево и десно од апарата су стамбене вишеспратнице, иза апарата су објекти и двориште деџег обданишта „Полетарац“. Бука до мерног места допире од саобраћаја са улица које окружују насеље, од деце која се играју у дворишту обданишта, од пролазника и лавез паса.

Болничка зона – мерно место број 5: споменик др Михајлу Илићу

Мерно место је са простора малог парка поред споменика др Михајлу Илићу. Апарат за мерење буке је окренут у правцу зграде у којој се налази економско-финансијска служба, иза апарата је објекат централне болничке кухиње на којој је монтиран вентилатор који на предметној локацији представља извор са највишим нивоом буке, десно од апарата објекат у коме је смештено одељење за инфективне болести, лево је објекат у коме су смештена одељења за правне послове и одељење за кожне болести. Бука до мерног места допире од саобраћаја са локалних улица из болничког круга, којима је окружено мерно место и са улице Змај Јовина и од горе поменутог вентилатора на објекту кухиње и пролазника.

Зона за одмор и рекреацију – мерно место број 6: Велики парк

Мерно место је на простору Великог парка. Апарат за мерење буке је постављен 30m од улице Сестре Јањић и окренут у правцу исте иза које се налази зграда факултета инжењеријских наука, лево од апарата на око 30m је угоститељски објекат, десно и иза апарата је простор парка са високим растињем средње густине. Бука до мерног места допире од саобраћаја са улице Сестре Јањић, из поменутог угоститељског објекта, од пролазника са предметне локације и са игралишта.

ЗАКЉУЧАК

На основу изнетих резултата добијених из мониторинга претходних година, види се да је проблем буке у животној средини у граду Крагујевцу изражен практично у свим посматраним зонама.

Измерене дневне а посебно ноћне вредности нивоа буке у животној средини, могу нарушити здравље грађана, посебно старијих и вулнерабилних популација.

Постоји потреба за израдом акционог плана заштите од буке у животној средини. Потребно је да се планирају мере заштите од буке и њених ефеката у животној средини, као и мере за смањење буке у случају прекорачења граничних вредности.

У циљу доношења Планова за стратешки развој саобраћаја у Крагујевцу, везано за утицај комуналне (саобраћајне) буке потребна је:

1. Израда стратешких карата буке за поједине градске зоне, узимајући у обзир карту акустичког зонирања Града Крагујевца из 2014. године.
2. Направити студију о могућности

преусмеравања посебно тешких возила на мање оптерећене саобраћајнице (заобилазнице).

3. Испитати утицај саобраћајне буке на здравље људи, који живе у црним акустичним зонама у односу на контролну групу (бела акустична зона града).
 4. Увођење тајмера (еколошки семафори) на семафорима који трају дуже од 1 минута посебно на раскрсницама које имају магистрални значај.
 5. Смањење буке и побољшање квалитета ваздуха може се постићи увођењем у градски саобраћај тролејбуса.
 6. Планирати поред и око пешачких „острва“ засаде средње високог зеленила.
- Смањити фреквентност саобраћаја у центру града, планирањем и изградњом бициклистичких стаза.

За реализацију Програма мониторинга буке у Крагујевцу у 2025. години који подразумева 12 месечних извештаја, мерења на шест мерних локација унутар акустичких зона у пет интервала планирано је укупно 300.000 динара.

НОСИЛАЦ ПРОГРАМА

Савет за здравље града Крагујевца прати спровођење програма, даје мишљење на извештај о остваривању програма и предлаже мере за његово унапређење. Градска управа за развој и инвестиције у сарадњи са Институтом за јавно здравље Крагујевац, реализује Програм мониторинга буке у Крагујевцу за 2025. годину.

Овај програм објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 501-89/25-V

Датум: 10. март 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 14. став 2. тачка 6. и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/16), члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон, 95/18-др.закон 94/24-др. закон), члана 2. став 2, члана 3. став 1. и став 2, члана 4. став 1. тачка 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 10. марта 2025. године, доноси

ПРОГРАМ

контроле и анализе површинских вода реке Лепенице за 2025. годину

Увод

Река Лепеница извире на обронцима Гледићких планина у селу Голочело на надморској висини од 500 метара. На самом изворишту река је питка. Река Лепеница има већи број притока, од којих су највеће реке: Грошничка и Ждраљичка. Од извора, где је Лепеница чиста река, са појавом првих кућа она бива загађена. Са индустријализацијом Крагујевца река Лепеница бива загађена разним хемијским материјама. Река Лепеница се улива у Велику Мораву. Просечно даје близу 3000 литара воде Великој Морави, док при ниском водостају за време већих суша Лепеницом тече око 30 литара у секунди.

Циљ контроле површинских вода реке Лепенице

Утицај реке Лепенице на здравље грађана је несумњив, посебно ако се узме у обзир да она својим током пролази кроз бадњевачку

долину, одакле се везује и велики број индивидуалних домаћинстава која за заливање својих повртарских култура користе управо воду из Лепенице. Стога је праћење и контрола квалитета површинских вода Лепенице несумњиво потреба, јер осим жеље да се у континуитету прати њен квалитет и не дозволи даља деградација анализама се прати и потенцијални утицај вода на здравље људи.

Град Крагујевац се снабдева водом и из рени бунара Велике Мораве у Брзану где и из тог аспекта потребно је пратити квалитет воде из реке Лепенице.

Постојећа законска регулатива

Постојећу законску регулативу чине:

- Правилник о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19)
- Праћење стања квалитета површинских вода на основу Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/18)
- Закон о водама („Службени гласник Републике Србије“, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и др.)
- Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Србије“, број 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18 и 71/21)
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“, број 50/12)
- Уредба о граничним вредностима приоритних и хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник Републике Србије“, број 24/14)
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник Републике Србије“, број 74/11).

Избор мерних места и динамика узорковања

Вода из реке Лепенице би се узимала на две локације у складу са правилима струке и то пре уласка Лепенице у градско подручје и на изласку Лепенице из града (после индустријске зоне).

Динамика узорковања вода из Лепенице била би у складу са Законом; четири пута годишње (квартално).

Извештавање

Институт за јавно здравље Крагујевац, осим достављања резултата у складу са предвиђеном динамиком узорковања, у обавези би био да у случају прекорачења граничних вредности и концентрација опасних по здравље људи извештава јавност.

За реализацију програма Контрола и анализа површинских вода реке Лепенице у 2025. години планирана су средства у износу од 100.000 динара (без урачунатог ПДВ-а).

Руководилац програма

Руководилац програма је мр сци. др Мирјана Милосављевић, руководилац Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Крагујевац.

Носилац програма

Савет за здравље града Крагујевца прати спровођење програма, даје мишљење на извештај о остваривању програма и предлаже мере за његово унапређење. Градска управа за развој и инвестиције у сарадњи са Институтом за јавно здравље Крагујевац, реализује Програма контроле и анализе површинских вода реке Лепенице за 2025. годину.

Овај програм објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 501-90/25-V

Датум: 10. март 2025. године

Крагујевац

Градско веће, на основу члана 14. став 2. тачка 6. и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/16), члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09-

др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон, 95/18-др.закон и 94/24-др. закон), члана 2. став 2, члана 3. став 1. и став 2, члана 4. став 1. тачка 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 10. марта 2025. године, доноси

ПРОГРАМ

**мониторинга алергеног полена на
територији града Крагујевца за 2025.
годину**

- Мерење алергеног полена (биолошко загађење ваздуха)-

Мерење концентрације полена биљака у Крагујевцу се спроводи двадесетак година. Град Крагујевац, други јер град у Републици Србији, одмах након Београда, у коме је започето мерење концентрације алергеног полена.

Током године прати се период полинације двадесет и четири биљне врсте, за које се поуздано зна да код људи изазивају алергене реакције, где спадају дрвеће, траве и корови, заправо све биљне врсте за које се поуздано зна да код људи изазивају алергене реакције нарушавајући здравље људи.

Мерење концентрације алергеног полена врши се преко „клопке за полен“, односно уређаја који се налази на крову Института за јавно здравље Крагујевац.

Поузданост, односно релевантност резултата са овим узорковачем ваздуха је у радијусу од 60 километара. Апарат континуирано 24 часа врши узорковање, а динамика узорковања зависи од периода полинације биљака и траје од прве недеље фебруара до задње недеље месеца октобра.

Резултати, аеропалиолошки извештај (по данима), недељни извештај са прогнозом, као и месечни извештаји достављају се Одељењу за заштиту животне средине Града Крагујевца, као и Агенцији за заштиту животне средине Републике Србије.

Саставни део горе поменутих извештаја је и праћење измереног алергеног полена и његов утицај на здравље

Савет и дијагностиковање поленских реакција и склоности ка алергијама грађани могу да добију у Институту за јавно здравље Крагујевац.

Мониторинг детекције полена у ваздуху је календарски, од фебруара до новембра. Мерења обухватају три сезоне цветања алергених полена:

Сезона цветања дрвећа почиње почетком цветања Леске и Јове и траје од фебруара до почетка маја.

Сезона цветања трава траје од маја до друге декаде јула. Поред трава овај период карактерише период цветања Борова и Липе.

Сезона цветања корова траје од друге половине јула до новембра месеца. Као највећи коровски алерген јавља се врста *Ambrosia artemisiifolia*. Води порекло из Северне Америке.

Цвета од јула до октобра месеца, а полен се још и везује за чађ, прашину и остале аерозагађиваче.

Данас се врши идентификација полена за 24 биљне врсте (леска, јова, тисе и чемпреси, брест, топола, јавор, врба, јасен, бреза, граб, платан, орах, храст, бор, конопља траве, липа, боквица, киселица, коприве, штитови, пелин, амброзија).

Јова, бреза, трава, коприва и амброзија су јаки алергени. Посебна пажња се води о њиховој распрострањености и концентрацији.

Емисија полена је начелно повољнија при већој температури ваздуха, нижој влажности ваздуха и ветровитом времену.

Мониторинг детекције полена у ваздуху врши се апаратом за узорковање полена модел VPP 2000, произвођача LANZONI. Мониторинг обухвата: Апарат усисава сав полен из вадуха на траку која се мења једном недељно-понедељком, затим се трака издели на дане у недељи и обоји течношћу за обојавање полена, следи микроскопирање-препознавање и пребројавање полена по свакој плочици, попуњава се радни лист и бројчани подаци се шаљу Агенцији за заштиту животне средине.

На основу података о присуству полена у ваздуху попуњава се извештај за сваку недељу и даје се сходно присуству полена у ваздуху, прогноза на свака три дана унапред сходно временским приликама са превентивним саветима.

Обавештавају се медији о загађивачима па међу њима и полена алергених биљака.

Саветује се грађанство али и установе које се баве озелењавањем јавних површина, пише се месечни извештај, а на крају сваке године се пише и годишњи извештај.

У наредној табели су приказане врсте биљака чији се полен прати, као и датуми у месецу са максималним вредностима датих алергена биљака у 2024. години

Полен биљке Allergen pollen	Фебруар Мах	Март Мах	Април Мах	Мај Мах	Јуни Мах	Јули Мах	Август Мах	Септембар Мах	Октбар Мах
Леска Corylus	11								
Јова Alnus									
Чемпреси/Тује Taxus/Cupress	11	14,15, 28,29, 30,31							
Дудови Morus			27,30	04,13, 14					
Брестови Ulmus		28							
Топола Populus									
Јавор Acer									
Бела врба Salix									
Липе Tilia									
Бели јасен Fraxinus									
Брадавичава бреза Betula			06,07,08, 09						
Грабови Carpinus									
Платани Platanus									
Орах Juglans			26,27	01,04, 05,11					
Храст Quercus				1					
Борови Pinaceae									
Пепељуга штир Cheno/ Amaran									
Пелин Artemisia									
Трава ливадарка Poacea				10,21, 24,25, 26	04,05, 21,22				
Конопље Canabaceae									
Мушка боквица Plantago									
Мала киселица Rumex									
Лимунцик Ambrosia							10,11,12,1 4, 15,16,17,2 2, 23,24,25,2 6, 27,28,29,3 0, 31	01,03,04,05, 06, 07,08,09,10, 11, 12,15	
Коприва Urticacae				18,20, 21,25, 26	04,07, 20,24, 25	12,14, 15,16, 17			

За реализацију Програма мониторинга алергеног полена на територији Града Крагујевца у 2025. години, планирана су средства у износу од 650.000 динара.

Руководилац програма

Руководилац програма је мр сци. др Мирјана Милосављевић, руководилац Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Крагујевац.

Реализација програма

Савет за здравље града Крагујевца прати спровођење програма, даје мишљење на извештај о остваривању програма и предлаже мере за његово унапређење.

Програм мониторинга алергеног полена на територији Града Крагујевца у 2025. години реализује Градска управа за развој и инвестиције у сарадњи са Институтом за јавно здравље Крагујевац.

За реализацију Програма мониторинга алергеног полена на територији Града Крагујевца у 2025. години планирана су средства у износу од 4.950.000 динара.

Овај програм објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 400-411/25-V
Датум: 11. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 38. став 2. Одлуке о буџету града Крагујевца за 2025. годину ("Службени лист града Крагујевца", број 37/24), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24 – пречишћен текст) и члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), на седници одржаној 11. марта 2025. године, доноси

ПРОГРАМ о изменама Програма распоређивања субвенција из буџета Града јавним предузећима и привредним друштвима у 2025. години

I У поглављу I Програма распоређивања субвенција из буџета Града јавним предузећима и привредним друштвима у 2025. години ("Службени лист града Крагујевца", број 39/24) - у даљем тексту: Програм, износ: "765.000.000" замењује износом: "766.500.000".

II У поглављу III Програма, у табеларном приказу, тачка 8. износ: "18.000.000" замењује износом: "19.500.000".

III Овај програм објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

По Решењу председника Градског већа
о давању Овлашћења,
број 035-651/24-V од 31. маја 2024. године,

Радомир Ерић,
члан Градског већа за привреду, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 022-57/25-V
Датум: 24. фебруар 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24 - пречишћен текст), члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), члана 30. став 5. Закона о предшколском васпитању и образовању ("Службени гласник Републике Србије", број 18/10, 101/17, 113/17-др.закон, 95/18-др.закон, 10/19, 86/19-др.закон, 157/20-др.закон, 123/21-др.закон и 129/21) и члана 2. Правилника о критеријумима за утврђивање мањег, односно већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу ("Службени гласник

Републике Србије", број 44/11), на седници одржаној дана 24. фебруара 2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК
о прихватању захтева Предшколске
установе "Нада Наумовић" Крагујевац за
утврђивање већег броја деце од броја који се
уписује у васпитну групу

I Прихвата се Захтев Предшколске установе "Нада Наумовић" Крагујевац за утврђивање већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу, број: 01-790 од дана 14.02.2025. године.

II Овај закључак објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 30-3/25-V
Датум: 27. фебруар 2025. године
Крагујевац

Градско веће, на основу члана 46. тачка 2. а у вези члана 66. став 5. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије", број 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 - др. закон, 47/18 и 111/21 - др. закон), члана 59. став 1. тачка 2. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца", број 8/19), поглавља VIII став 1. Програма локалног економског развоја града Крагујевца за период 2024-2026. година („Службени лист града Крагујевца", број 37/24) и члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца", број 13/24), на седници одржаној дана 27. фебруара 2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК
о условима и начину реализације
Програма локалног економског развоја града
Крагујевца за период 2024-2026. година у
2025. години

I Закључком о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја града

Крагујевца за период 2024-2026. година у 2025. години (у даљем тексту: Закључак) уређују се услови, начин и поступак реализације Програма локалног економског развоја града Крагујевца за период 2024-2026. година („Службени лист града Крагујевца", број 37/24) – у даљем тексту: Програм у 2025. години, критеријуми за доделу средстава из буџета Града, као и праћење реализације програма и пројеката за које су додељена подстицајна средства у складу са овим закључком.

II Мера подршке привреди у 2025. години, дефинисана је кроз:

1. Мери подршке различитим активностима привреде које се односе на подстицање женског предузетништва, редовне месечне активности привредника, промоцију локалне привреде, активности везане за унапређивање конкурентности, активности мањих улагања, као и промотивне активности привредника.

III Средства за реализацију овог закључка, за подстицај привреди у 2025. години, у износу од 15.000.000 динара, планирана су:

1. Одлуком о буџету града Крагујевца за 2025. годину („Службени лист града Крагујевца", број 37/24) на разделу 8 - Градска управе за развој и инвестиције, Програм 3 - Локални економски развој, Програмска активност 0001 – Унапређење привредног и инвестиционог амбијента, функција 411 – Општи економски и комерцијални послови, економска класификација 454 – Субвенције приватним предузећима, број апропријације 347, и
2. Програмом расподеле средстава за финансирање локалног економског развоја у 2025. години („Службени лист града Крагујевца", број 3/25) у поглављу I, табела 1.

IV Пројекти се у складу са Програмом бирају на основу расписаног јавног позива.

Право учешћа на јавном позиву имају:

1. привредни субјекти са пословним седиштем на територији града Крагујевца, који обављају, односно који су регистровани за услужне и производне делатности у области металског и ИКТ сектора;
2. секторска удружења и кластери регистровани на територији града Крагујевца у циљу промовисања привредних активности и подршке

различитим активностима привредника и

3. привредни субјекти са пословним седиштем на територији града Крагујевца, чији је оснивач/власник са 100% капитала жена.

Величина и повезаност привредних субјеката, као и могућност пријаве на јавни позив привредних субјеката у тешкоћама, ће бити прописана у складу са условима Програма, које се јавним позивом реализују а биће омогућено привредним субјектима који нису користили средства државне помоћи за исти пројекат.

V Критеријуми (основни) на основу којих ће се оцењивати и бирати пројекти пријављени на јавни позив су везани за:

- капацитете привредних субјеката у погледу финансија и запослених (за удружења – број чланова),
- ефикасност, ефективност и економичност пројекта,
- значај реализације пројекта за остваривање циљева програма локалног економског развоја на територији Града,
- конзистентности пројекта с циљевима програма локалног економског развоја граду Крагујевцу,
- квалитет пројекта/програма,
- очекиваним резултатима реализације пројекта/програма, одрживости и рационалности.

Додатни критеријуми који се посебно вреднују су:

- већинско власништво жена у привредном субјекту,
- већинско власништво у привредном субјекту младог предузетника,
- већинско власништво у привредном субјекту предузетника изнад 50 година,
- већинско власништво има власник особа са инвалидитетом,
- запошљавање особа са инвалидитетом,
- искуство у реализацији привредних промотивних догађаја и активности.

VI Налаже се градској управи надлежној за послове локалног економског развоја да у поступцима доделе подстицајних средстава поступа у складу са правилима о додели државне помоћи мале вредности.

VII Овај закључак објавити у „Службеном листу Града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 34-336/25-V

Датум: 24. фебруар 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), на седници одржаној дана 24. фебруара 2025. године, доноси

З А К Љ У Ч А К

о давању сагласности на Пројекат идентификација црних тачака (опасних места) на мрежи локалних путева и улица града Крагујевца са предлогом мера за санацију

I Даје се сагласност Градској управи за комуналне послове на Пројекат идентификација црних тачака (опасних места) на мрежи локалних путева и улица града Крагујевца са предлогом мера за санацију.

II Пројекат идентификација црних тачака (опасних места) на мрежи локалних путева и улица града Крагујевца са предлогом мера за санацију, чини саставни део овог закључка.

III Овај закључак и Пројекат идентификација црних тачака (опасних места) на мрежи локалних путева и улица града Крагујевца са предлогом мера за санацију, објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

ПРОЈЕКАТ

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЦРНИХ ТАЧАКА (ОПАСНИХ МЕСТА) НА МРЕЖИ ЛОКАЛНИХ ПУТЕВА И УЛИЦА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА СА ПРЕДЛОГОМ МЕРА ЗА САНАЦИЈУ

Новембар, 2024. године

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

ИЗВЕШТАЈ

ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЦРНИХ ТАЧАКА (ОПАСНИХ МЕСТА) НА МРЕЖИ ЛОКАЛНИХ ПУТЕВА И УЛИЦА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА СА ПРЕДЛОГОМ МЕРА ЗА САНАЦИЈУ

АУТОРИ

Александар Жунџић, мастер инжењер саобраћаја

Срђан Вуковић, дипломирани инжењер саобраћаја

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

САДРЖАЈ:

1. УВОД.....	1
2. ИЗБОР КРИТЕРИЈУМА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ ЦРНИХ ТАЧАКА НА ЛОКАЛНИМ ПУТЕВИМА И УЛИЦАМА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА	3
3. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА КОНАЧНУ ИДЕНТИФИКАЦИЈУ ЦРНИХ ТАЧАКА НА ЛОКАЛНОЈ ПУТНОЈ МРЕЖИ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА	7
4. КОНАЧНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЦРНИХ ТАЧАКА НА ЛОКАЛНИМ ПУТЕВИМА И УЛИЦАМА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА	9
5. ЕЛАБОРАТ – 1. ОПАСНО МЕСТО (ЦРНА ТАЧКА)	14
5.1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О 1. ОПАСНОМ МЕСТУ – ЦРНОЈ ТАЧКИ	15
5.2. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈУ И САОБРАЋАЈНИМ КОНФЛИКТИМА.....	16
5.2.1. Подаци о саобраћајном оптерећењу.....	16
5.2.2. Начин регулисања првенства пролаза.....	18
5.2.3. Саобраћајни конфликти	19
5.3. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА	20
5.3.1. Просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима 21	
5.3.2. Општи подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима 21	
5.3.3. Детаљан опис саобраћајних незгода са настрадалим лицима	22
5.3.4. Карактеристике саобраћајних незгода у зони 1. опасног места	24
5.3.5. Закључак анализе саобраћајних незгода у зони 1. опасног места .	26
5.4. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА СА ТЕРЕНА.....	27
5.5. ОПИС ПРОБЛЕМА И ПРЕДЛОГ МЕРА САНАЦИЈЕ 1. ОПАСНОГ МЕСТА – ЦРНЕ ТАЧКЕ	30
5.6. ПОСТОЈЕЋЕ И ПРЕДЛОГ НОВОПРОЈЕКТОВАНОГ РЕШЕЊА	32
5.6.1. Приказ постојећег стања	32
5.6.2. Приказ новопројектованог решења	33
6. ЕЛАБОРАТ – 2. ОПАСНО МЕСТО (ЦРНА ТАЧКА)	34
6.1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О 2. ОПАСНОМ МЕСТУ – ЦРНОЈ ТАЧКИ	35
6.2. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈУ И САОБРАЋАЈНИМ КОНФЛИКТИМА.....	36
6.2.1. Подаци о саобраћајном оптерећењу.....	36

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

6.2.2. Начин регулисања првенства пролаза.....	38
6.2.3. Саобраћајни конфликти	39
6.3. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА	40
6.3.1. Просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима 41	
6.3.2. Општи подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима 41	
6.3.3. Детаљан опис саобраћајних незгода са настрадалим лицима	42
6.3.4. Карактеристике саобраћајних незгода у зони 2. опасног места	43
6.3.5. Закључак анализе саобраћајних незгода у зони 2. опасног места .	45
6.4. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА СА ТЕРЕНА.....	46
6.5. ОПИС ПРОБЛЕМА И ПРЕДЛОГ МЕРА САНАЦИЈЕ 2. ОПАСНОГ МЕСТА – ЦРНЕ ТАЧКЕ	49
6.6. ПОСТОЈЕЋЕ И ПРЕДЛОГ НОВОПРОЈЕКТОВАНОГ РЕШЕЊА	51
6.6.1. Приказ постојећег стања	51
6.6.2. Приказ новопројектованог решења	52
7. ЛИТЕРАТУРА	53

1. УВОД

Пут као један од четири основна фактора који утичу на безбедност саобраћаја назначен је од стране стручне јавности као један од основних праваца деловања у процесу унапређења безбедности саобраћаја. Имајући у виду да утицај пута, односно путне инфраструктуре, има приметан допринос настанку саобраћајних незгода, али и тежини последица саобраћајних незгода, управљајући се том констатацијом, водеће државе у области безбедности саобраћаја у Европи, почетком 21. века започеле су са праксом постепеног увођења, примене и развоја савремених алата, који имају за циљ унапређење безбедности путне инфраструктуре. Директивом 2008/96/EЗ државе Европске уније усагласиле су приступ и омогућиле спровођење различитих алата за унапређење безбедности путне инфраструктуре и смањења броја и последица саобраћајних незгода. Стопама држава Европске уније кренуле су и остале државе Европе, које су кандидати за улазак у Европску унију, усклађујући се са одредбама поменутих директиве.

Временом, кроз бројна искуства спроведених алата за унапређење путне инфраструктуре, али и трендова који су формиран на основу детаљних података о саобраћајним незгодама, дефинисани су бројни елементи путне инфраструктуре који могу утицати на безбедност саобраћаја. Значај тих елемената пута огледа се у томе што могу имати допринос настанку или тежини последица саобраћајних незгода, али и генерално могу утицати на остале параметре саобраћајног тока. С тим у вези, пут, односно елементи путне инфраструктуре, могу имати утицај на активну и пасивну безбедност саобраћаја. У овом контексту, активна безбедност саобраћаја огледа се у утицају елемената путне инфраструктуре на настанак саобраћајних незгода, док се пасивна безбедност саобраћаја огледа у утицају путне инфраструктуре на тежину последица саобраћајних незгода.

У Републици Србији, област безбедности саобраћаја на путевима, уређена је националном и локалним стратегијама безбедности саобраћаја, законима, правилницима и приручницима. У септембру 2023. године, Влада Републике Србије усвојила је два нова стратешка документа „Стратегија безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године“ и „Акциони план безбедности саобраћаја Републике Србије за период од 2023. до 2025. године“. Доношењем нове националне стратегије безбедности саобраћаја и пратећег акционог плана за период од 2023. до 2025. године, Влада Републике Србије дефинисала је правце деловања за достизање свеобухватног циља, који се огледа у унапређењу стања безбедности саобраћаја, како би Србија до 2030. године припадала групи 10 најбезбеднијих држава Европе, према вредностима јавног ризика смрти и јавног ризика тешких повреда у друмском саобраћају, што уједно представља један од дефинисаних циљева стратегије.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

На нивоу града Крагујевца до сада није усвојена локална стратегија безбедности саобраћаја са акционим планом. Међутим, у поменутој националној стратегији и пратећем акционом плану дефинисан је низ препоручених мера, односно активности, које се односе на јединице локалне самоуправе, са циљем унапређења безбедности саобраћаја на локалном нивоу, првенствено на локалној путној и уличној мрежи. Националном стратегијом безбедности саобраћаја Републике Србије за период 2023-2030. године и пратећим акционим планом за период 2023-2025. године, између осталог, дефинисани су бројни циљеви, мере и активности, који су усмерени ка управљању безбедности путне инфраструктуре, а који се могу поделити у две групе, односно на циљеве који су усмерени према активној безбедности саобраћаја и циљеве који су усмерени према пасивној безбедности саобраћаја.

Законска регулатива која уређује област безбедности саобраћаја на путевима у Републици Србији подразумева: Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Сл. гласник РС“, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - одлука УС, 55/2014, 96/2015 - др. закон, 9/2016 - одлука УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 - др. закон и 87/2018, 23/2019 и 128/2020 – др. закон) и Закон о путевима („Сл. гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018 - др. закон).

Законом о путевима дефинисани су захтеви које јавни пут мора да испуни са аспекта безбедности саобраћаја, као и процедуре које је потребно спроводити у циљу унапређења безбедности путне инфраструктуре, међу које спадају: процена утицаја пута на безбедност саобраћаја, ревизија безбедности саобраћаја, провера безбедности саобраћаја, мапирање ризика, независна оцена утицаја пута на саобраћајне незгоде са погинулим лицима, као и идентификација и рангирање опасних места, тј. „црних тачака“.

Идентификација опасних места – „црних тачака“ део је инжењерског алата познатог под називом Управљање „црним тачкама“ (енг. Black Spot Management). Управљач општинских путева и улица, на основу одредби из члана 90. Закона о путевима („Сл. гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018 - др. закон), обавезује се да периодично спроводи пројекте идентификације и рангирања опасних места, а начин идентификације и рангирања опасних места је у Републици Србији уређен Правилником о начину утврђивања деоница највећег ризика и идентификације и рангирања опасних места, саставу стручног тима за мапирање ризика и условима за чланове тог тима („Сл. гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018 – др. закон).

Управљање опасним местима – „црним тачкама“ је један од најстаријих реактивних алата и представља алат који служи за накнадно уочавање специфичних недостатака на опасним местима на путу, идентификованим на основу података о саобраћајним незгодама и последицама незгода. Уједно, поменути алат намењен је за утврђивање локација на којима се накопљају саобраћајне незгоде на путној и уличној мрежи, које пре свега настају због пропуста и недостатака пута.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

2. ИЗБОР КРИТЕРИЈУМА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ ЦРНИХ ТАЧАКА НА ЛОКАЛНИМ ПУТЕВИМА И УЛИЦАМА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Први корак у процесу управљања опасним местима, односно црним тачкама на путевима, представља њихова идентификација. Поступком идентификације на путној мрежи евидентирају се локације које испуњавају критеријуме црне тачке (опасног места) на путу и на којима је потребно применити одговарајуће мере унапређења безбедности путне инфраструктуре.

Управљање опасним местима – „црним тачкама“, у Републици Србији, уређено је Законом о путевима ("Сл. гласник РС", бр. 41/2018 и 95/2018 - др. закон), у оквиру члана 90 – Мапирања ризика, идентификације и рангирања опасних места, и Правилником о начину утврђивања деоница највећег ризика и идентификације и рангирања опасних места, саставу стручног тима за мапирање ризика и условима за чланове тог тима („Службени гласник РС", број 68/19; у даљем тексту: Правилник).

У оквиру члана 8 поменутог Правилника, потенцијално **опасно место** (потенцијална **црна тачка**) је свако место на путу дужине од највише 300 m у насељу, односно од највише 1.000 m на путу ван насеља на којем се у претходне три календарске године догодила најмање једна саобраћајна незгода са погинулим лицем и на којем је пондерисан број саобраћајних незгода (у даљем тексту: ПБСН) у претходне три календарске године већи од граничне вредности пондерисаног броја саобраћајних незгода – k.

ПБСН за потенцијално опасно место (потенцијалну црну тачку) заснива се на додељивању пондера саобраћајним незгодама према тежини насталих последица. Пондери, односно вредности пондера, које се додељују саобраћајним незгодама зависе од најтежег степена повреде, који је забележен у конкретној саобраћајној незгоди, а вредности пондера могу бити:

- **1** – саобраћајне незгоде са **лаким** телесним повредама;
- **10** – саобраћајне незгоде са **тешким** телесним повредама и
- **85** – саобраћајне незгоде са **смртним** последицама.

Након додељивања одговарајуће вредности пондера свакој од незгода у којој је најмање једно лице повређено или смртно настрадало, приступа се одређивању граничне вредности „k“ од стране управљача пута. Након дефинисане граничне вредности приступа се утврђивању потенцијално опасних места (потенцијалне „црне тачке“), а затим се спроводи коначна идентификација опасних места – „црних тачака“.

Идентификација опасних места (црних тачака) спроводи се на основу утврђених потенцијално опасних места (потенцијалне црне тачке).

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Максимална дужина потеза (деонице пута или улице) који се може сматрати опасним местом (црном тачком) износи 500 m.

Према Правилнику, око саобраћајне незгоде са погинулим лицима на посматраном путу, односно улици, формира се круг пречника 500 m. У случају да на посматраној путној или уличној мрежи не постоје саобраћајне незгоде са погинулим лицима код којих је утврђен допринос пута настанку или последицама саобраћајне незгоде, круг се може формирати око саобраћајне незгоде са тешким телесним повредама.

Напомена: У оквиру овог пројекта, за потребе идентификације потенцијалних опасних места (потенцијалних црних тачака), око саобраћајне незгоде са погинулим лицима биће формиран круг пречника у зависности од врсте места на мрежи локалних путева и улица. Формирање круга око саобраћајне незгоде са погинулим лицем вршиће се на следећи начин:

- **раскрсница** – формирање круга пречника **150 m** око саобраћајне незгоде са погинулим лицима;
- **улица/пут у насељу** - формирање круга пречника **300 m** око саобраћајне незгоде са погинулим лицима;
- **пут ван насеља** – формирање круга пречника **500 m** око саобраћајне незгоде са погинулим лицима.

Да би се на путу, односно, улици, идентификовало опасно место – „црна тачка“, неопходно је да се у последњем трогодишњем периоду:

- у обухвату пречника потенцијалне „црне тачке“ идентификују најмање две саобраћајне незгоде са повређеним или погинулим лицима и

- да је у овим незгодама препознат допринос пута настанку или последицама саобраћајне незгоде.

Правилником је одређено да се допринос пута настанку или последицама саобраћајне незгоде идентификује на основу података из одговарајућих карактеристика саобраћајних незгода из Базе података о саобраћајним незгодама, који се односе на:

- 1) групу утицајних фактора „утицај пута и путне околине“, односно утицајних фактора из других група који се могу довести у везу са утицајем пута и путне околине;
- 2) специфично место саобраћајне незгоде;
- 3) групу типова „саобраћајне незгоде са једним возилом“;
- 4) саобраћајне незгоде са погинулим лицима које су се догодиле на раскрсницама, и сл.

Ради олакшаног поступка одређивања доприноса пута настанку или последицама саобраћајне незгоде, коришћена је База података МУП – Управе саобраћајне полиције о карактеристикама саобраћајних незгода, која је јавно доступна на сајту Агенције за безбедност саобраћаја Републике Србије.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

На основу поменутих података, који се односе на одговарајуће карактеристике саобраћајних незгода, Стручни тим је формирао и применио критеријуме за коначну идентификацију опасних места - „црних тачака“ на локалним путевима и улицама града Крагујевца, којима је омогућено олакшано утврђивање доприноса пута настанку / последицама саобраћајних незгода.

Како би се идентификовао допринос пута у настанку/последицама саобраћајне незгоде неопходно је утврдити испуњеност једног од следећих критеријума:

- **Критеријум 1:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са настрадалим лицима евидентиран је утицајни фактор који припада групи утицајних фактора „Утицај пута и путне околине“;
- **Критеријум 2:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са настрадалим лицима евидентиран је утицајни фактор из других група, који се може довести у везу са утицајем пута и путне околине. У том контексту, евентуално евидентирање утицајних фактора који припадају групи утицајних фактора „Пропусти возача због неадекватне видљивости, прегледности“, може испунити овај критеријум;
- **Критеријум 3¹:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са настрадалим лицима евидентирано је одговарајуће специфично место;
- **Критеријум 4:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са настрадалим лицима евидентирана је група типова „Саобраћајне незгоде са једним возилом“;
- **Критеријум 5:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са погинулим или тешко повређеним лицима, за групу података – Врста места, евидентирана је – раскрсница;
- **Критеријум 6²:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са погинулим или тешко повређеним лицима евидентирана је група типова саобраћајних незгода „Саобраћајне незгоде са пешацима“.
- **Критеријум 7³:** У бази података о саобраћајним незгодама за посматрану саобраћајну незгоду са погинулим или тешко повређеним лицима евидентирана је категорија возила – бицикл.

¹ У оквиру овог критеријума не узимају се у обзир саобраћајне незгоде са настрадалим лицима у којима је као специфично место евидентирано: гаража, паркиралиште или прилазни коловоз. Уколико је за посматрану саобраћајну незгоду са настрадалим лицима препознато специфично место – прилазни коловоз, али је препозната и врста места – раскрсница, узео се у обзир та саобраћајна незгода.

² Присуство саобраћајних незгода са пешацима често може бити последица делимичног или потпуног недостатка инфраструктуре која је резервисана за њихово кретање, што представља својеврсни недостатак путне инфраструктуре који утиче на страдање пешака у саобраћају.

³ Присуство саобраћајних незгода са бициклистима, често може бити последица делимичног или потпуног недостатка инфраструктуре која је резервисана за њихово кретање, што представља својеврсни недостатак путне инфраструктуре који утиче на страдање бициклиста у саобраћају.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Претходно дефинисани критеријуми за коначну идентификацију опасних места – „црних тачака“ усклађени су са Правилником. Уједно, наведени критеријуми базирани су на јавно доступним подацима о саобраћајним незгодама у оквиру Базе података МУП – Управе саобраћајне полиције о карактеристикама саобраћајних незгода, која је доступна у облику ВЕБ ГИС апликације на сајту Агенције за безбедност саобраћаја Републике Србије.

У складу са одредбама Правилника, након анализе сваког потенцијално опасног места (потенцијалне црне тачке), које испуњава минимум један од претходно дефинисаних критеријума доприноса пута и чија је вредност пондерисаног броја саобраћајних незгода „k“ већа од граничне, стручни тим приступа теренском обиласку локација сваког од потенцијалних опасних места.

Идентификација и рангирање опасних места (црних тачака), у крајњој фази, подразумева теренски обилазак сваке потенцијалне црне тачке од стране стручног тима, који на основу свог експертског мишљења даје коначну оцену о томе да ли је потенцијално опасно место (потенцијална црна тачка) коначно опасно место, односно коначна црна тачка. У циљу олакшавања процеса идентификације и рангирања опасних места, дефинисани су критеријуми на основу обележја саобраћајних незгода. Детаљни подаци, односно обележја саобраћајне незгоде зависе од полицијског службеника који те податке прикупља и евидентира током и након вршења увиђаја саобраћајне незгоде, а који се складиште у Базу података о саобраћајним незгодама МУП – Управе саобраћајне полиције. На основу обележја саобраћајних незгода која се прикупљају, стручни тим је извршио одабир обележја која се са највећом вероватноћом могу довести у везу са утицајем путне инфраструктуре и околине, кроз које се може идентификовати евентуални допринос пута настанку и последицама саобраћајних незгода и у складу са тим дефинисао критеријуме.

Да ли је нека локација коначно опасно место, односно коначна црна тачка, базирано је на експертском мишљењу које даје стручни тим. У процесу коначне идентификације опасног места (црне тачке) стручни тим приступа детаљној анализи свих саобраћајних незгода које су се догодиле у оквиру обухвата потенцијалног опасног места, односно потенцијалне црне тачке. На основу свеобухватне анализе локација потенцијалних опасних места (црних тачака) и припадајућих саобраћајних незгода, стручни тим на основу свог експертског мишљења даје сопствени закључак о уоченим недостацима путне инфраструктуре и околине, који доприносе настанку и последицама саобраћајних незгода. Самим тим, стручни тим може имати и другачији став по питању доприноса пута на настанак саобраћајних незгода са настрадалим лицима у оквиру обухвата потенцијалног опасног места, у односу на податке који су евидентирани од полицијских службеника, а који су у корелацији са потенцијалним доприносом пута. Дефинисани критеријуми, у основи, представљају помоћне смернице за усмеравање стручног тима на локације са повећаном концентрацијом саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле у анализираном трогодишњем временском периоду.

3. МЕТОДОЛОГИЈА ЗА КОНАЧНУ ИДЕНТИФИКАЦИЈУ ЦРНИХ ТАЧАКА НА ЛОКАЛНОЈ ПУТНОЈ МРЕЖИ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Како би се извршио процес коначне идентификације опасних места (црних тачака) на мрежи локалних путева и улица града Крагујевца, стручни тим је приступа дефинисању методологије за реализацију тог процеса. Концепт саме методологије заснива се на претходно представљеним и описаним критеријумима за идентификацију опасних места (црних тачака), са јасно дефинисаним редоследом поступања. У основи, неопходно је да методологија буде усклађена са раније поменутих Правилником, а затим и са дефинисаним критеријумима за идентификацију црних тачака.

Улазни подаци за примену методологије за коначну идентификацију опасних места (црних тачака) представљају детаљни подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима из Базе података о обележјима саобраћајних незгода МУП – Управе саобраћајне полиције, која је јавно доступна у облику ВЕБ ГИС апликације на сајту Агенције за безбедност саобраћаја Републике Србије.

Примена методологије за коначну идентификацију црних тачака подразумева податке о: врсти саобраћајне незгоде, ГПС координатама, односно, тачној локацији саобраћајне незгоде, о врсти места догађања саобраћајне незгоде (улица, пут, раскрсница), категорији пута на ком се догодила саобраћајна незгода, улици / путу / деоници пута на којој се догодила саобраћајна незгода, утицајним факторима који су допринели настанку саобраћајне незгоде, типу саобраћајне незгоде, специфичном месту саобраћајне незгоде и врстама возила која су учествовала у саобраћајној незгоди.

Имајући у виду да је реч о опасним местима (црним тачкама) на мрежи локалних путева и улица, методологија за коначну идентификацију опасних места (црних тачака) искључује саобраћајне незгоде са настрадалим лицима које су се догодиле на државним путевима, укључујући и проласке државних путева кроз насеља, осим у случају када су локације саобраћајних незгода евидентирани на раскрсници државног пута и улице, општинског или некатегорисаног пута на територији града Крагујевца.

Успостављање методологије за одређивање опасних места - „црних тачака“ на путевима Републике Србије од стране Агенција за безбедност саобраћаја Републике Србије успостављен је оквир за дефинисање методологија за идентификацију опасних места (црних тачака) на мрежи локалних путева и улица градова и општина у Републици Србији. На основу дефинисаних оквира поменуте методологије на националном нивоу, одредби Правилника и изабраних критеријума за идентификацију црних тачака, од стране стручног тима формирана је Методологија за коначну идентификацију црних тачака на локалној путној мрежи града Крагујевца.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Методологија за коначну идентификацију црних тачака на локалној путној мрежи града Крагујевца сачињена је од хронолошки дефинисаних корака које је неопходно спровести у поступку идентификације и то на следећи начин:

- ✓ **Корак 1:** Евидентирање саобраћајних незгода са погинулим лицима које су се догодиле у последњем трогодишњем периоду на локалној путној и уличној мрежи.
- ✓ **Корак 2:** Формирање обухвата (бафера) око евидентираних саобраћајних незгода са погинулим лицима на мрежи локалних путева и улица. Бафери се формирају у облику кругова и то на следећи начин: **раскрсница** – формирање круга пречника **150 m** око саобраћајне незгоде са погинулим лицима; **улица / пут у насељу** - формирање круга пречника **300 m** око саобраћајне незгоде са погинулим лицима; **пут ван насеља** – формирање круга пречника **500 m** око саобраћајне незгоде са погинулим лицима.
- ✓ **Корак 3:** Евидентирање обухвата (бафера) потенцијалних црних тачака у којима су идентификоване најмање две саобраћајне незгоде са повређеним или погинулим лицима, при чему је у тим саобраћајним незгодама препознат допринос пута настанку или последицама саобраћајне незгоде. Допринос пута одређује се на основу минимално једног испуњеног дефинисаног критеријума за идентификацију истог.
- ✓ **Корак 4:** Израчунавање пондерисаног броја саобраћајних незгода са настрадалим лицима (ПБСН) за евидентирани обухвате потенцијалних црних тачака у претходном кораку. За потребе овог прорачуна користе се вредности пондера дефинисане у Правилнику за различите врсте саобраћајних незгода са настрадалим лицима.
- ✓ **Корак 5:** Упоредивање вредности ПБСН са дефинисаном граничном вредношћу „k“. С обзиром да је Правилником дефинисано да граничну вредност „k“ дефинише управљач пута, а да до сада управљач локалне путне и уличне мреже на територији града Крагујевца није дефинисано методологију за идентификацију црних тачака, а самим тим ни граничну вредност „k“, предложена је вредност **k≥86**. То би значило да се гранична вредност ПБСН достиже у случају када је поред евидентираних саобраћајних незгода са погинулим лицем, око које се формира припадајући бафер потенцијалне црне тачке, која уједно испуњава један од критеријума доприноса пута, евидентирана још минимум једна саобраћајна незгода са лаким телесним повредама у припадајућим баферу, у оквиру анализираних трогодишњег периода, која испуњава минимум један од дефинисаних критеријума доприноса пута.
- ✓ **Корак 6:** Евидентирање потенцијалних црних тачака чије вредности ПБСН испуњавају услов **k≥86**.
- ✓ **Корак 7:** Теренски обилазак и експертска оцена стручног тима за сваку од потенцијалних црних тачака која испуњава критеријум **k≥86**. Резултати експертске оцене представљају коначно идентификоване и рангиране црне тачке на локалним путевима и улицама града Крагујевца.

4. КОНАЧНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ЦРНИХ ТАЧАКА НА ЛОКАЛНИМ ПУТЕВИМА И УЛИЦАМА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

На почетку, важно је сагледати стање безбедности саобраћаја на територији града Крагујевца на основу јавно доступних података о саобраћајним незгодама. У складу са тим, у наставку је представљена анализа најзначајнијих података о саобраћајним незгодама на територији града Крагујевца, које су се догодиле у периоду 2021. до 2023. године.

У анализираном временском периоду, од 2021. до 2023. године, евидентирано је **укупно 1897 саобраћајних незгода** на територији града Крагујевца. У оквиру назначеног укупног броја саобраћајних незгода, евидентирано је **26 саобраћајних незгода са погинулим лицима**, 941 саобраћајна незгода са повређеним лицима и 930 саобраћајних незгода са материјалном штетом.

За потребе пројекта идентификације опасних места, односно црних тачака, неопходно је прикупити и анализирати одговарајуће податке о броју и просторној расподели саобраћајних незгода са погинулим лицима, које представљају основ у процесу идентификације опасних места.

У наредној табели представљени су основни подаци о саобраћајним незгодама са погинулим лицима, на територији града Крагујевца, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године.

Табела 1. Број саобраћајних незгода са погинулим лицима на територији града Крагујевца, у периоду 2021-2023. године

Број СН ПОГ – локални путеви и улице	Број СН ПОГ – државни путеви (насеље и ван насеља)	Број СН ПОГ на раскрсницама државних и локалних путева и улица	Укупан број СН ПОГ на територији града Крагујевца
10	13	3	26

Након детаљне анализе просторне расподеле саобраћајних незгода са погинулим лицима, у оквиру јавно доступне ВЕБ ГИС Базе податка о обележјима саобраћајних незгода, Агенције за безбедност саобраћаја, утврђено је да је од укупно 26 саобраћајних незгода са погинулим лицима, које су се догодиле на територији града Крагујевца, у периоду 2021-2023. године, **10 саобраћајних незгода** евидентирано на локалним путевима и улицама, док су **3 саобраћајне незгоде** евидентирани на раскрсницама државних путева и локалних путева и/или улица. Претходно назначених **13 саобраћајних незгода са погинулим лицима** представљају основ за формирање просторних обухвата за идентификацију опасних места (црних тачака) на локалним путевима и улицама на територији града Крагујевца, у складу са дефинисаном методологијом.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

На основу претходно формиране методологије, извршен је поступак идентификације потенцијалних опасних места – „црних тачака“ на локалним путевима и улицама града Крагујевца, након чега је извршена и коначна идентификација опасних места. У анализираном временском периоду од почетка 2021. године, па до краја 2023. године, идентификовано је укупно **шест опасних места – „црних тачака“** на локалним путевима и улицама града Крагујевца. Рангирање идентификованих опасних места извршено је на основу вредности ПБСН, тако да је опасно место (црна тачка) са највећом вредношћу ПБСН рангирано на првом месту, па све до последњег места на ком је рангирано опасно места са најмањом вредношћу ПБСН. Тиме је формирана листа ранжираних опасних места (црних тачака) којом су, уједно, дефинисана опасна места по приоритету базираном на потреби за санацијом.

Поменута листа ранжираних опасних места – „црних тачака“ садржи податке о: редоследу сваког опасног места, вредности пондерисаног броја саобраћајних незгода за свако опасно место, о идентификационом броју (ИД број) сваког опасног места – ИД саобраћајне незгоде која представља централну тачку око које се формира бафер опасног места, координате опасног места, назив пута/улице на којој је идентификовано опасно место, податак о томе да ли се опасно место налази у насељу или не податак о томе да ли је опасно место идентификовано на раскрсници или не. Поред тога, у листи ранжираних опасних места садржани су и подаци о саобраћајним незгодама које су се догодиле у посматраном временском периоду, у обухвату „црне тачке“, а то су подаци о: броју погинулих, тешко повређених и лако повређених лица, броју саобраћајних незгода у зависности од врсте саобраћајних незгода које су се догодиле у обухвату опасног места (са погинулим лицима, са тешко повређеним лицима, са лако повређеним лицима и са материјалном штетом).

Имајући у виду да се око сваке саобраћајне незгоде са погинулим лицем формира обухват потенцијалног опасног места (црне тачке), могућа је идентификовати два или више потенцијалних опасних места са истом вредношћу ПБСН, чији се обухвати преклапају, услед мале међусобне удаљености локација саобраћајних незгода са погинулим лицима. Претходно описану могућност стручни тим је узео у обзир приликом идентификације, при чему се у тим ситуацијама потенцијалне црне тачке нису посматрале појединачно, већ су идентификоване заједнички, као једна црна тачка.

У наставку је представљена формирана листа идентификованих и ранжираних потенцијалних опасних места – „црних тачака“ на локалним путевима и улицама града Крагујевца у периоду од 2021. до 2023. године.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Табела 2. Листа идентификованих потенцијалних опасних места – „црних тачака“ на локалним путевима и улицама града Крагујевца у периоду од 2021. до 2023. године

РЕДНИ БР. ЦТ	ПБСН	ИД НЕЗГОДЕ ОКО КОЈЕ ЈЕ ФОРМИРАНА ЦТ (ИД ЦТ)	Х КООРДИНАТА ЦТ	У КООРДИНАТА ЦТ	НАЗИВ УЛИЦЕ	ЦТ У НАСЕЉУ	ЦТ У РАСКРСНИЦИ	БР. ПОГ	БР. ТП	БР. ЛТП	БР. СН ПОГ	БР. СН ТП	БР. СН ЛТП	БР. СН МШ
1.	100	1406618	20.896577	44.007611	Булевар краљице Марије, 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава	Да	Да	1	1	6	1	1	5	2
2.	98	1404098	20.928764	44.003899	Јована Ристића, Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева	Да	Да	1	1	4	1	1	3	2
3.	97	1429718	20.901365	44.004735	Кнеза Михаила	Да	Не	1	1	2	1	1	2	4
4.	88	1336945	20.920823	44.015649	Града Сирена и Николе Пашића	Да	Да	1	0	4	1	0	3	1
5.	86	1449389	20.864161	44.016214	Драгојла Дудића	Да	Не	1	0	1	1	0	1	1
6.	86	1441954	20.809071	43.946117	Локални пут (Лепеница)	Не	Не	1	0	1	1	0	1	0

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Након спроведених теренских истраживања препознати су доприноси пута који су могли допринети настанку саобраћајних незгода које су се догодиле у просторном обухвату дефинисаних потенцијалних опасних места (црних тачака). На свим идентификованим локацијама потенцијалних опасних места препознати су доприноси пута, који су могли утицати на настанак саобраћајних незгода, које су се догодиле у просторном обухвату, потенцијалних опасних места (црних тачака). Тиме је формирана листа коначно идентификованих опасних места (црних тачака) на локалним путевима и улицама града Крагујевца, у периоду од почетка 2021. године до краја 2023. године.

Пројектним задатком, као завршни корак у овом поглављу, предвиђено је назначити две најугроженије коначно идентификоване црне тачке (опасна места) на локалним путевима и улицама града Крагујевца, које ће бити предмет даље разраде пројекта. За назначене две најугроженије црне тачке (опасна места), пројектним задатком предвиђена је израда појединачних елабората са детаљном анализом података о саобраћајним незгодама и анализом прикупљених података након теренских истраживања на назначеним локацијама, са предложеним мерама за санацију истих.

У наредној табели представљени су основни подаци за две најугроженије црне тачке, за које су израђени елаборати са предлогом мера санације.

Табела 3. Основни подаци за две најугроженије коначно идентификоване црне тачке (опасна места) на локалним путевима и улицама града Крагујевца

1. ОПАСНО МЕСТО – ЦРНА ТАЧКА						
ПБСН	ИД ЦТ	Х координата	У координата	Назив улице	ЦТ у насељу	ЦТ у раскрсници
100	1406618	20.896577	44.007611	Булевар краљице Марије, 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава	Да	Да
БР. ПОГ	БР. ТТП	БР. ЛТП	БР. СН ПОГ	БР. СН ТТП	БР. СН ЛТП	БР. СН МШ
1	1	6	1	1	5	2
2. ОПАСНО МЕСТО – ЦРНА ТАЧКА						
ПБСН	ИД ЦТ	Х координата	У координата	Назив улице	ЦТ у насељу	ЦТ у раскрсници
98	1404098	20.928764	44.003899	Јована Ристића, Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева	Да	Да
БР. ПОГ	БР. ТТП	БР. ЛТП	БР. СН ПОГ	БР. СН ТТП	БР. СН ЛТП	БР. СН МШ
1	1	4	1	1	3	2

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Након завршетка поступка коначне идентификације опасних места (црних тачака) и назначавања две најугроженије црне тачке на локалним путевима и улицама града Крагујевца, приступа се изради елабората са предлогом мера за санацију опасног места.

У складу са захтевима пројектног задатка, дефинисан је садржај елабората опасног места (црне тачке), који се састоји од следећих поглавља:

1. Основни подаци о опасном месту – црној тачки

У оквиру овог поглавља елабората предвиђено је представити основне податке о локацији на којој је идентификовано опасно место (црна тачка). Подразумевани подаци су: вредност ПБСН, ИД опасног места, координате опасног места, назив улице, да ли је у питању раскрсница, просторни приказ опасног места на мапи и слично.

2. Анализа података о саобраћају и саобраћајним конфликтима

Овим поглављем предвиђено је представити анализу саобраћајног оптерећења у зони опасног места у облику саобраћајне слике и структуре саобраћајног тока. Поред тога, неопходно је и описати начин регулисања саобраћаја, као и саобраћајне конфликте који су утврђени од стране стручног тима на терену.

3. Анализа података о саобраћајним незгодама

Овим поглављем предвиђена је анализа податка о саобраћајним незгодама које су се догодиле у зони опасног места (црне тачке).

4. Анализа прикупљених података са терена

Овим поглављем предвиђена је анализа прикупљених података са терена који се односе на уочене недостатке пута који могу допринети настанку и тежини последица саобраћајних незгода у зони опасног места (црне тачке)

5. Опис проблема и предлог мера санације опасног места – црне тачке

Овим поглављем предвиђено је дефинисање предлога мера у циљу санације опасног места (црне тачке), односно отклањања или ублажавања уочених недостатака пута који могу допринети настанку или тежини последица саобраћајних незгода.

6. Постојеће и предлог новопројектованог решења

У завршном поглављу елабората предвиђено је представити постојеће стање у зони анализираног опасног места (црне тачке) у виду техничког цртежа у размери. Поред тога, на основу формираног предлога мера за санацију, неопходно је представити приказ новопројектованог решења у зони анализираног опасног места (црне тачке), у виду техничког цртежа у одговарајућој размери.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

5. ЕЛАБОРАТ – 1. ОПАСНО МЕСТО (ЦРНА ТАЧКА)

Булевар краљице Марије, 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава

5.1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О 1. ОПАСНОМ МЕСТУ – ЦРНОЈ ТАЧКИ

ОПШТИ ПОДАЦИ – 1. ОПАСНО МЕСТО (ЦРНА ТАЧКА)	
НАЗИВ УЛИЦЕ/УЛИЦА	Булевар краљице Марије, 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава
РАСКРСНИЦА (ДА/НЕ)	Да
ТИП РАСКРСНИЦЕ	Четворокрака (Две трокраке раскрснице)
ПОЗИЦИЈА „ЦРНЕ ТАЧКЕ“ НА МРЕЖИ ПУТЕВА И УЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА	
ДУЖИНА ЦРНЕ ТАЧКЕ	150 m
КООРДИНАТЕ ЦЕНТРА „ЦРНЕ ТАЧКЕ“	44.007611; 20.896577
КАРАКТЕРИСТИКЕ ПУТА КОЈИ ОБУХВАТА „ЦРНА ТАЧКА“	Раскрсница, путеви/улице у насељу
ВРЕДНОСТ ПБСН ЗА „ЦРНУ ТАЧКУ“	100
БЛИЖИ ИЗГЛЕД „ЦРНЕ ТАЧКЕ“	

5.2. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈУ И САОБРАЋАЈНИМ КОНФЛИКТИМА

5.2.1. Подаци о саобраћајном оптерећењу

Подаци о саобраћајном оптерећењу у зони опасног места (црне тачке) које представља раскрсница Булевара краљице Марије, 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава, прикупљени су у уторак 05.11.2024. године, у периоду од 07.30 до 08.30 часова. Бројање саобраћаја, односно бројање возила, вршено је у назначеном временском периоду, на сваком прилазу раскрсници, а уједно су прикупљени подаци и о категоријама избројаних возила и смеру кретања.

У наредној табели представљена је матрица саобраћајних токова, која представља расподелу броја возила која пролазе кроз зону предметног опасног места (црне тачке), односно у овом случају, предметне раскрснице. У матрици је за сваки прилаз предметне раскрснице приказан податак о броју возила која су се кретала из и ка сваком од прилаза.

Табела 4. Матрица саобраћајних токова у зони 1. опасног места (црне тачке)

Прилаз	1	2	3	4	Σ из
1	/	36	516	/	552
2	/	/	25	/	25
3	608	/	/	128	736
4	64	/	/	/	64
Σ у	672	36	541	128	1377

На основу података приказаних у матрици, закључак је да је кроз подручје предметног опасног места (црне тачке), односно предметне раскрснице у овом случају, прошло укупно 1377 возила у анализираном временском периоду.

Подаци приказани у матрици указују на то и да је прилаз са највећим саобраћајним оптерећењем, означен са бројем 3, Булевар краљице Марије у смеру ка Великом парку. Са друге стране, прилаз са најмањим саобраћајним оптерећењем, означен је са бројем 2, улица 1. Шумадијске бригаде.

Напомена: Посматрано подручје анализираног опасног места (црне тачке), представља површинска раскрсница сачињена од две трокраке раскрснице, при чему су физички одвојене коловозне траке на примарном правцу кретања (краци 1 и 3), па су самим тим, са главног (примарног правца) дозвољени правци кретања, искључиво, право и десно, док је са споредних прилаза – улице 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава дозвољено скретање десно.

На наредној слици шематски је представљена саобраћајна слика кретања возила на локацији анализираног опасног места (црне тачке), у назначеном временском периоду када је и спроведено бројање саобраћаја.

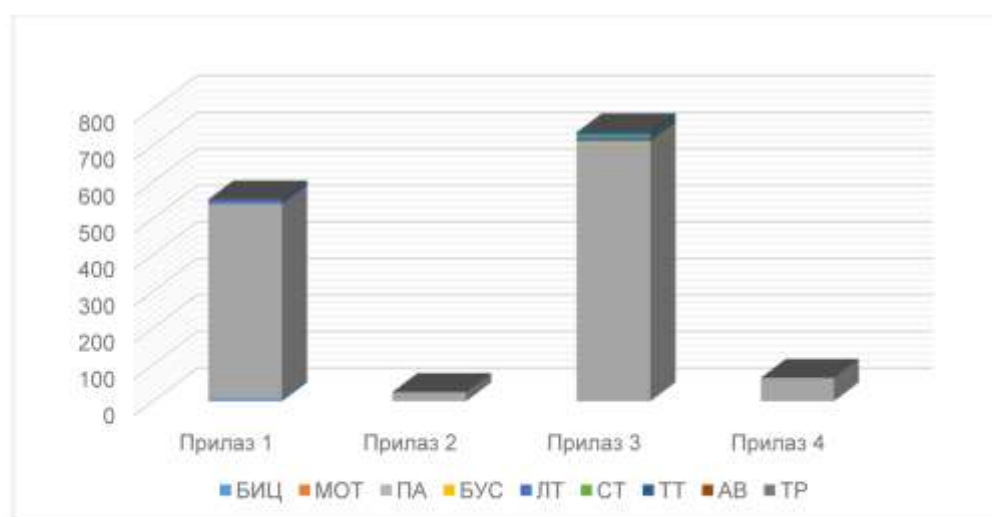
Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Слика 1. Саобраћајна слика у зони 1, опасног места (црне тачке)

Поред података о броју возила који је се кретао на сваком краку анализираних раскрсница, која представља опасно место (црну тачку), прикупљени су и анализирани подаци о свим појединачним категоријама возила, које заједнички представљају структуру саобраћајног тока. Након извршене анализе структуре саобраћајног тока, изведен је закључак да су путнички аутомобили најзаступљенија категорија возила на свим прилазима.

На наредном графикону представљена је структура саобраћајног тока у целости на узорку изабраних возила у назначеном временском периоду.

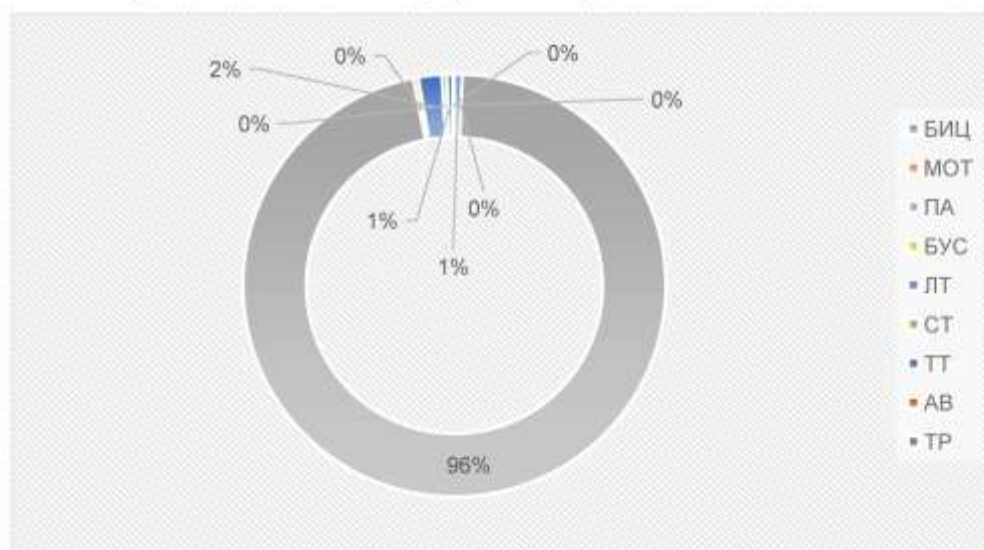

Графикон 1. Структура саобраћајних токова у зони 1, опасног места (црне тачке)

Анализом структуре саобраћајних токова изведен је закључак да је од укупног броја возила, која су прошла кроз зону анализираниог опасног места (црне тачке), од укупног броја возила која су избројана у назначеном временском периоду (1377), највећи проценат је чинила категорија путничких аутомобила (96%). Категорија возила лако теретно возило има 2% удела у структури саобраћајног тока, а остале категорије возила имају мање од 1% удела.

На наредном графикону представљена је структура укупног саобраћајног тока у зони анализираниог опасног места (црне тачке).

Графикон 2. Структура укупног саобраћајног тока у зони 1. опасног места

5.2.2. Начин регулисања првенства пролаза

Предметно опасно место (црна тачка) обухвата две наспрамне трокраке раскрснице, при чему главни правац (Булевар краљице Марије) целом ширином пресеца пешачки прелаз.

Све улице које се налазе у зони анализираниог опасног места (црне тачке) представљају улице са двосмерним режимом саобраћаја, при чему Булевар краљице Марије има физички одвојене коловозне траке по смеровима. Поред тога, на свим улицама, осим улице Сретењског устава, постоје изграђени тротоари уз коловоз.

Првенство пролаза у зони анализираниог опасног места (црне тачке) регулисано је вертикалном саобраћајном сигнализацијом и ознакама на коловозу. Пут са првенством пролаза представља Булевар краљице Марије, док су улице 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава споредни прилази на трокраким раскрсницама. На споредним прилазима обележене су неиспрекидане линије заустављања које су праћење одговарајућим саобраћајним знаком „обавезно заустављање“ (II-2).

5.2.3. Саобраћајни конфликти

Саобраћајни конфликти дефинисани су као ситуације у саобраћају у којима се два или више учесника крећу један ка другом у простору и времену, тако да је судар неизбежан, уколико се њихово кретање настави истом путањом, односно уколико ниједан од учесника не промени путању кретања или не заустави своје кретање.⁴ Анализа саобраћајних конфликта спроведена је помоћу конфликтне технике, која представља метод за приказивање конфликта и типично се примењује у случајевима раскрсница, односно укрштања путева, као и на местима где се укрштају токови моторизованог саобраћаја и пешачког саобраћаја (случај пешачких прелаза).

Анализом саобраћајног тока који је посматран у уторак 05.11.2024. године, у периоду од 07:30 до 08:30 часова примећено је неколико типичних конфликта између моторних возила и осталих учесника у саобраћају. На анализираном опасном месту (црној тачки) утврђени су следећи саобраћајни конфликти, који могу довести до настанка саобраћајних незгода:

- Скретање возила удесно са споредног прилаза (улица Сретењског устава) на главни правац (Булевар краљице Марије) при чему долази до укрштања, односно пресецања пешачког тока на пешачком прелазу.
- Кретање возила на главном правцу у оба смера, при чему долази до укрштања, односно пресецања пешачког тока на пешачком прелазу.
- Приступ станици за снабдевање горивом у улици Сретењског устава са малом удаљеношћу од линије заустављања на прилазу ка раскрсници.
- Скретање возила удесно са споредних прилаза на главни правац при чему кретање возила са главног правца у десној саобраћајној траци може довести до потенцијалног настанка саобраћајних незгода приликом сустизања.
- Примећено је кретање бициклиста на коловозу, који представљају рањиву категорију учесника у саобраћају, а уједно у зони анализираног опасног места (црне тачке) не постоји резервисана инфраструктура за кретање бициклиста. С тим у вези, постоји вероватноћа настанка конфликта, а самим тим и саобраћајних незгода приликом сустизања бициклиста од стране возача моторних возила.
- У улици Шумадијске бригаде постоји неколико колских прилаза као и прикључак из гараже тржног центра, чиме су генерисани конфликти левих и десних скретања возила са споредних прилаза са возилима која се крећу дуж поменуте улице.
- Утврђено је и неколико конфликта који могу бити иницирани саобраћајним прекршајима попут заустављања или паркирања на тротоарима (типично за улицу Шумадијске бригаде), услед преласка пешака преко коловоза, ван пешачког прелаза и слично.

⁴ Amudson, F., Hyden, C., (1977). First workshop on traffic conflicts. Institute of transport Economics, Oslo, Norway.

5.3. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

Анализа података о саобраћајним незгодама на предметном опасном месту (црној тачки) извршена је на основу јавно доступних података који су добијене из експорта базе података о обележјима саобраћајних незгода Агенције за безбедност саобраћаја. Извршен је експорт и детаљна анализа података који детаљније описују саобраћајне незгоде са настрадалим лицима које су настале на подручју предметног опасног места (црне тачке).

Анализирано опасно место (црна тачка) идентификовано је на основу дефинисане методологије, при чему је рангирано на првом месту, са највећом вредношћу пондерисаног броја саобраћајних незгода – ПБСН=100. У назначеном периоду анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима на основу ког је извршена идентификација опасних места (црних тачка) на локалним путевима и улицама града Крагујевца, односно у периоду од 2021. до 2023. године, на подручју анализираног опасног места (црне тачке) догодило се укупно 7 саобраћајних незгода са настрадалим лицима. У односу на укупан број саобраћајних незгода са настрадалим лицима на подручју анализираног опасног места (црне тачке), евидентирана је 1 саобраћајна незгода са погинулим лицима, 1 саобраћајна незгода са тешко телесно повређеним лицима и 5 саобраћајних незгода са лако телесно повређеним лицима.

Табела 5. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према тежини последица у зони 1. опасног места (црне тачке)

Година	СН ПОГ	СН ТТП	СН ЛТП	СН НАСТ
2021	0	0	2	2
2022	1	1	2	4
2023	0	0	1	1
Укупно	1	1	5	7

У евидентираним саобраћајним незгодама са настрадалим лицима које су се догодиле на подручју анализираног опасног места (црне тачке) настрадало је укупно 8 лица, од којих је 1 лице смртно страдало, 1 лице задобило тешке телесне повреде, а 6 лица је задобило лаке телесне повреде.

Табела 6. Последице саобраћајних незгода у зони 1. опасног места (црне тачке)

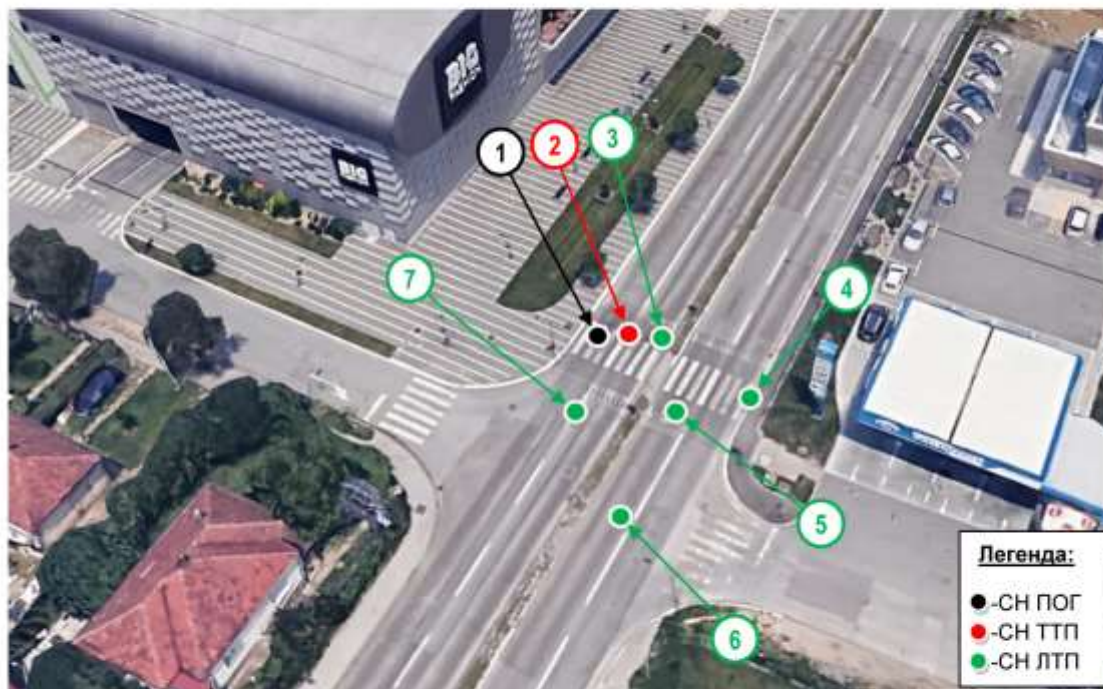
Година	ПОГ	ТТП	ЛТП	НАСТ
2021	0	0	2	2
2022	1	1	2	4
2023	0	0	2	2
Укупно	1	1	6	8

У наставку анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле на дефинисаном подручју анализираног опасног места (црне тачке), представљени су детаљни подаци на основу којих су изведени коначни закључци анализе.

5.3.1. Просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима

На следећој слици представљена је просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима на подручју 1. опасног места (црне тачке).

Слика 2. Просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима у зони 1. опасног места (црне тачке)

5.3.2. Општи подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима

У наредној табели представљени су општи подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима на подручју 1. опасног места (црне тачке).

Табела 7. Општи подаци о саобраћајним незгодама у зони 1. опасног места

Редни број	Врста СН	Учесници	Тип СН	Утицајни фактор
1	СН ПОГ	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака слева, ван раскрснице, без скретања возила	- Возач под утицајем дроге или недозвољених лекова - Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза
2	СН ТТП	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака десна, у раскрсници, без скретања возила	- Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза - Пешак под утицајем алкохола и понашање на начин на који је допринео саобраћајној незгоди

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Редни број	Врста СН	Учесници	Тип СН	Утицајни фактор
3	СН ЛТП	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила	- Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза
4	СН ЛТП	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака здесна, ван раскрснице, без скретања возила	- Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза - Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута - Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације
5	СН ЛТП	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила	- Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза
6	СН ЛТП	Путничко возило и путничко возило	Најмање два возила која се крећу у истом смеру - сустизање	- Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом - Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута - Нагла (изненадна) промена смера кретања возила
7	СН ЛТП	Путничко возило и путничко возило	Најмање два возила која се крећу у истом смеру - сустизање	- Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута - Возач под утицајем алкохола

5.3.3. Детаљан опис саобраћајних незгода са настрадалим лицима

За потребе детаљне анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима, у наставку је представљен детаљан опис за сваку појединачну незгоду.

- **Саобраћајна незгода 1** – догодила се 07.12.2022. године у среду, око 19:10 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници и то на пешачком прелазу. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака слева, у раскрсници, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознати су утицајни фактори који су допринели настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то су: возач под утицајем дроге или недозвољених лекова и незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза. У саобраћајној незгоди једно лице је погинуло, односно накнадно преминуло у року од 30 дана од последица саобраћајне незгоде, а то је пешак.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

- **Саобраћајна незгода 2** – догодила се 23.12.2022. године у петак, око 14:33 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници и то на пешачком прелазу. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознати су утицајни фактори који су допринели настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то су: незауостављање возила испред обележеног пешачког прелаза и пешак под утицајем алкохола и понашање на начин на који је допринео саобраћајној незгоди. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило тешке телесне повреде, а то је пешак.
- **Саобраћајна незгода 3** – догодила се 15.01.2021. године у петак, око 14:30 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници и то на пешачком прелазу. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринео настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: незауостављање возила испред обележеног пешачког прелаза. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је пешак.
- **Саобраћајна незгода 4** – догодила се 05.11.2022. године у суботу, око 19:20 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници и то на пешачком прелазу. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака здесна, ван раскрснице, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознати су утицајни фактори који су допринели настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то су: незауостављање возила испред обележеног пешачког прелаза, неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута и пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је пешак.
- **Саобраћајна незгода 5** – догодила се 01.04.2022. године у петак, око 14:10 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници и то на пешачком прелазу. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринео настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: незауостављање возила испред обележеног пешачког прелаза. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је пешак.

- **Саобраћајна незгода 6** – догодила се 29.11.2021. године у понедељак, око 12:15 часова. У саобраћајној незгоди учествовала су два путничка возила. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Најмање два возила која се крећу у истом смеру - сустизање“, који припада групи типова „СН са најмање два возила – без скретања“. Од стране саобраћајне полиције препознати су утицајни фактори који су допринели настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то су: погрешно извођење окретања или другог маневра возилом, неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута и нагла (изненадна) промена смера кретања возила. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је возач путничког возила, које је ударило у друго путничко возило, приликом сустизања.
- **Саобраћајна незгода 7** – догодила се 18.08.2023. године у петак, око 14:00 часова. У саобраћајној незгоди учествовала су два путничка возила. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Најмање два возила која се крећу у истом смеру - сустизање“, који припада групи типова „СН са најмање два возила – без скретања“. Од стране саобраћајне полиције препознати су утицајни фактори који су допринели настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то су: неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута и возач под утицајем алкохола. У саобраћајној незгоди два лица су задобила лаке телесне повреде, а то су возач једног путничког возила и путник на предњем седишту другог путничког возила.

5.3.4. Карактеристике саобраћајних незгода у зони 1. опасног места

Сагледавањем детаљних података о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима и просторне расподеле унутар подручја анализираних опасних места (црне тачке) могуће је извести одређене закључке на основу анализе саобраћајних незгода. Међутим, како је примарни акценат овог пројекта идентификација проблема са аспекта безбедности путне инфраструктуре на подручју опасних места (црних тачака) и предлог мера за санацију истих, пре коначног дефинисања закључака анализе, неопходно је направити посебан осврт на податке који могу указати на евентуални допринос пута настанку или последицама саобраћајних незгода са настрадалим лицима у зони анализираних опасних места (црне тачке).

Како би се утврдио допринос пута настанку или последицама саобраћајне незгоде, неопходно је посебно анализирати податке о: типу саобраћајне незгоде, препознатим утицајним факторима који су допринели настанку саобраћајне незгоде, евентуално препознатом специфичном месту саобраћајне незгоде и врсти места догађања саобраћајне незгоде (улица, пут, раскрсница). Након анализе претходно назначених података могуће је извести закључке о евентуалном доприносу пута на настанак саобраћајних незгода.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Анализа препознатих типова саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године на подручју анализираног опасног места (црне тачке), показује доминантно присуство групе типова саобраћајних незгода „СН са пешацима“, при чему је у највећем броју саобраћајних незгода препознат тип „Прелазак пешака здесна, ван раскрснице, без скретања возила“ за четири саобраћајне незгоде са настрадалим лицима. Поред тога, у саобраћајној незгоди са погинулим лицем препознат је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака слева, ван раскрснице, без скретања возила“, док је за две саобраћајне незгоде са лако телесно повређеним лицима препознат тип саобраћајне незгоде „Најмање два возила која се крећу у истом смеру - сустизање“.

Анализа препознатих утицајних фактора саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године на подручју анализираног опасног места (црне тачке), показује доминантно присуство утицајних фактора из групе утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“. Најзаступљенији утицајни фактор из поменуте припадајуће групе утицајних фактора био је „Незауостављање возила испред обележеног пешачког прелаза“. Поред тога, у саобраћајним незгодама са настрадалим лицима препознати су и утицајни фактори, као што су: „Возач под утицајем дроге или недозвољених лекова“, „Пешак под утицајем алкохола и понашање на начин на који је допринео саобраћајној незгоди“, „Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута“, „Пропуст возача који се односи на неправилно сагледавање саобраћајне ситуације“, „Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом“, „Нагла (изненадна) промена смера кретања возила“ и „Возач под утицајем алкохола“.

Важно је напоменути да у саобраћајним незгодама са настрадалим лицима, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године на подручју анализираног опасног места (црне тачке), нису евидентирани утицајни фактори из групе „Утицај пута и путне околине“. Међутим, евидентирани утицајни фактори у комбинацији са препознатим типовима саобраћајних незгода могу указати на одређене недостатке пута и самим тим се могу довести у везу са недостацима путне инфраструктуре, који су могли утицати на настанак анализираних саобраћајних незгода са настрадалим лицима, а посебно саобраћајних незгода са настрадалим пешацима.

Имајући у виду да су све анализиране саобраћајне незгоде са настрадалим лицима стациониране у раскрсници, а највећи проценат је стациониран и на специфичном месту – пешачком прелазу, изводи се закључак да постоји веза између назначених саобраћајних незгода и одређених елемената путне инфраструктуре који су могли утицати на настанак тих незгода. С тим у вези, стручни тим је током обиласка терена и локација назначених саобраћајних незгода са настрадалим лицима евидентирао неколико недостатака путне инфраструктуре који су могли имати индиректан утицај на настанак незгода.

5.3.5. Закључак анализе саобраћајних незгода у зони 1. опасног места

Након приказа просторне расподеле саобраћајних незгода са настрадалим лицима, општих (основних) података који карактеришу саобраћајне незгоде са настрадалим лицима, детаљних описа са детаљним подацима о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима и утврђеним карактеристикама саобраћајних незгода са настрадалим лицима, формиран су закључци анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле на подручју анализираног опасног места (црне тачке).

- Просторни приказ позиција саобраћајних незгода са настрадалим лицима указује на то да се већина тих незгода догодила на пешачком прелазу или непосредно пре пешачког прелаза, који пресеца Булевар краљице Марије.
- На подручју анализираног опасног места (црне тачке) у највећем броју саобраћајних незгода учествовали су пешак и путничко возило.
- За већину саобраћајних незгода са настрадалим лицима препознати су типови саобраћајних незгода који припадају групи типова „Саобраћајне незгоде са пешацима“.
- Најчешће препознати утицајни фактори за саобраћајне незгоде са настрадалим лицима припадају групи утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“, а најзаступљенији утицајни фактор из поменуте групе представља „Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза“.
- На основу утврђених карактеристика саобраћајних незгода са настрадалим лицима, евидентирано је неколико недостатака пута који су могли допринети предузимању непромишљених радњи, првенствено од стране возача, чиме је препознат индиректан допринос пута настанку саобраћајних незгода са настрадалим лицима.
- Након анализе просторног приказа саобраћајних незгода са настрадалим лицима и теренског обиласка локација тих незгода, од стране стручног тима утврђено неколико неповољних недостатака путне инфраструктуре, конкретно на прилазима пешачком прелазу, који пресеца Булевар краљице Марије у оба смера, који су самим тим допринели стимулисању, првенствено возача путничких аутомобила, у предузимању непромишљених радњи, што у основи доказује најчешће препознат утицајни фактор „Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза“. Теренским обиласком локација саобраћајних незгода са настрадалим лицима и сагледавањем осталих елемената пута, у највећој мери се издваја чињеница да главни правац, Булевар краљице Марије, чине две коловозне траке са по две саобраћајне траке, са великим ширинама саобраћајних трака, што уз чињеницу да је реч о путу на правцу без радијуса хоризонталних кривина стимулише кретање путничких возила брзинама већим од ограничења и самим тим представља потенцијалне разлоге настанка саобраћајних незгода.

5.4. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА СА ТЕРЕНА

Током обиласка терена прикупљени су сви релевантни подаци значајни за анализу предметног опасног места (црне тачке), како би се утврдили недостаци путне инфраструктуре који су допринели настанку саобраћајних незгода и који могу и даље допринети настанку саобраћајних незгода уколико не буду санирани или отклоњени.

	Прикупљени подаци
Пружање пута (ситуациони план)	 <i>Микролокација анализираног опасног места (црне тачке)</i> Подручје анализираног опасног места (црне тачке) састоји се, првенствено, од главног путног правца на равничарском терену и споредних праваца које карактерише минималан уздужни нагиб. У зони анализиране црне тачке присутан је велики број комерцијалних и стамбених објеката, са бројним прилазним путевима ка наведеним објектима. Анализирано 1. опасно место (црна тачка), обухвата две наспрамне површинске трокраке раскрснице. Првенство пролаза у раскрсницама регулисано је вертикалном сигнализацијом и ознакама на коловозу. Наспрамне раскрснице поред примарне улице, Булевар краљице Марије, чине и улице: 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава. Све назначене улице имају двосмеран режим саобраћаја, при чему су је у Булевару краљице Марије изграђен разделни појас, који физички одваја смерове кретања. У улицама Булевар краљице Марије и 1. Шумадијске бригаде изграђене су пешачке стазе и тротоари са обе стране уз коловоз, при чему су одвојени од истог ивичњаком.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Уздужни и покречни профил пута	Уздужни и покречни нагиб у улицама које чине припадају подручју анализираниог опасног места (црне тачке) немају процењен негативан утицај на безбедност саобраћаја. Булевар краљице Марије састоји се од две, физички одвојене, коловозне траке, при чему су обе коловозне траке, испрекиданом разделном линијом, подељене на две саобраћајне траке. Коловози у улицама 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава нису подељени разделном линијом на саобраћајне траке, али су намењени за двосмерни саобраћај. Ширина коловозних трака у Булевару краљице Марије је 7.2 m, а ширина саобраћајних трака је по 3.6 m. Ширина коловоза у улици 1. Шумадијске бригаде је 6.1 m, а у улици Сретењског устава 7 m.
Стање коловоза	Стање коловоза у зони анализираниог опасног места (црне тачке), односно у зони наспрамних трокраких површинских раскрсница, карактеришу блага оштећења и неравнине на коловозу, који могу утицати на безбедност саобраћаја. <i>Стање коловозног застора у зони 1. опасног места</i>
Стање саобраћајне сигнализације	У зони анализираниог опасног места (црне тачке) евидентирано је добро стање вертикалане саобраћајне сигнализације и ознака на коловозу. Посматрањем саобраћајних токова, примећен је утицај недостатка пешачког прелаза на другом прилазу из Булевара краљице Марије, у смеру ка центру града, који се огледа у учесталим преласцима пешака преко коловоза, ван пешачког прелаза, управо на тој локацији. На прилазу из Булевара краљице Марије, у смеру од центра града, за возила у десној саобраћајној траци није обезбеђена максимална видљивост саобраћајних знакова који обавештавају возаче о позицији „препреке за успоравање саобраћаја“ (III-4) са интегрисаним „пешачким прелазом“ на истој локацији (III-6). <i>Непотпуно видљиви саобраћајни знакови III-4 и III-6</i>

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Подаци о осветљењу	Све улице које су садржане у подручју анализираних опасних места (црне тачке) осветљене су елементима јавне расвете. Поједини стубови јавне расвете постављени су у непосредној близини коловоза, што може представљати проблем са аспекта пасивне безбедности саобраћаја, имајући у виду да стубови нису деформабилни.
Елементи раскрсница	Анализирано 1. опасно место (црна тачка) обухвата две наспрамне трокраке површинске раскрснице. Првенство пролаза у поменутим раскрсницама регулисано је вертикалном сигнализацијом и ознакама на коловозу. Тип назначених наспрамних површинских раскрсница представља трокрака раскрсница. У случају обе поменуте раскрснице, реч је о укрштању споредних прилаза за знатно мањим интензитетом саобраћаја у односу на примарни правац који представља Булевар краљице Марије.
Дужина прегледности	Имајући у виду важеће ограничење брзине до 50 km/h, на свим прилазима наспрамних трокраких површинских раскрсница, нису евидентирани проблеми са аспекта прегледности у зонама тих раскрсница.
Ограничење брзине	Брзина у зони анализираних опасних места (црне тачке) дефинисана је општим ограничењем брзине путева и улица у насељу до 50 km/h.
Елементи намењени рањивим учесницима у саобраћају	На свим прилазима у зони анализираних опасних места (црне тачке) налазе се обележени пешачки прелази, осим на прилазу из Булевара краљице Марије у смеру ка центру града. Негативан ефекат непостојања обележеног пешачког прелаза на назначеном прилазу осликава се уоченим преласцима пешака преко коловоза, ван обележеног пешачког прелаза на тој локацији. <i>Прелазак пешака преко коловоза ван пешачког прелаза</i> На свим дефинисаним прилазима постоје изграђени и уређени тротоари и пешачке стазе, са обе стране пута, осим у улици Сретењског устава у којој није забележено присуство тротоара или пешачких стаза.

5.5. ОПИС ПРОБЛЕМА И ПРЕДЛОГ МЕРА САНАЦИЈЕ 1. ОПАСНОГ МЕСТА – ЦРНЕ ТАЧКЕ

Анализирано опасно место (црна тачка) састоји се од две наспрамне трокраке површинске раскрснице које у основи чине краци Булевара краљице Марије уз споредне прилазе, које представљају улице 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава.

У зони анализираног опасног места (црне тачке) уочени су одређени проблеми и недостаци путне инфраструктуре, који су могли допринети настанку саобраћајних незгода и који могу довести до настанка саобраћајних незгода у будућем периоду. Уочени су следећи проблеми и недостаци:

- ✓ Велике ширине саобраћајних трака на примарном путном правцу – Булевар краљице Марије. Ширина саобраћајних трака у овој улици су по 3.6 m, што није у складу са дефинисаним општим ограничењем брзине до 50 km/h, па је услед таквих елемената пута у Булевару краљице Марије, у великој мери очекивано прекорачење ограничења брзине, које стимулишу широке саобраћајне траке, што је посматрањем саобраћајног тока приликом обиласка терена и примећено.
- ✓ На прилазу из Булевара краљице Марије, у смеру од центра града, за возила у десној саобраћајној траци није обезбеђена максимална видљивост саобраћајних знакова који обавештавају возаче о позицији „препреке за успоравање саобраћаја“ (III-4) са интегрисаним „пешачким прелазом“ на истој локацији (III-6).
- ✓ Поједине ознаке на коловозу су благо избледеле што не представља проблем са аспекта безбедности саобраћаја када су у питању дневни услови вожње без обилних падавина. Међутим, потенцијални проблем са аспекта безбедности саобраћаја у овом домену може се јавити у ноћним условима вожње и у условима обимних кишних и снежних падавина.
- ✓ Негативан ефекат непостојања обележеног пешачког прелаза на прилазу Булевара краљице Марије, у смеру ка центру града, осликава се уоченим преласцима пешака преко коловоза, ван обележеног пешачког прелаза на тој локацији.
- ✓ Присуство комерцијалних објеката, у виду станице за снабдевање горивом, који генеришу велики обим саобраћаја свакодневно и то различитих категорија учесника, доводи до преплитања различитих саобраћајних токова, самим тим до појаве бројних саобраћајних конфликта, услед којих могу настати саобраћајне незгоде.
- ✓ Стање коловоза карактеришу блага оштећења и неравнине на коловозу, који могу утицати на безбедност саобраћаја, посебно у случају хладнијих периода у току године, који су праћени обилним кишним и снежним падавинама. Кретање учесника у саобраћају у таквим условима, у зони анализираног опасног места (црне тачке), може бити небезбедно.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Како би се санирало подручје анализираног 1. опасног места (црне тачке) неопходно је применити неколико мера:

- Обележити ивичне линије на саобраћајним тракама у Булевару краљице Марије, како би се њихова ширина са 3.6 m смањила на 3 m, чиме би биле усклађене са општим ограничењем брзине до 50 km/h у насељу.
- Обележити разделне линије на споредним прилазима, односно у улицама 1. Шумадијске бригаде и Сретењског устава, како би се дестимулисала прекорачења брзине услед недостатка јасног визуелног одвајања делова коловоза намењених за супротне смерове кретања.
- Уредити крошњу дрвета која у одређеној мери заклања саобраћајне знакове који обавештавају возаче о позицији „препреке за успоравање саобраћаја“ (III-4) са интегрисаним „пешачким прелазом“ на истој локацији (III-6), на прилазу из Булевара краљице Марије, у смеру од центра града.
- Обновити све ознаке на коловозу у подручју анализираног опасног места (црне тачке), како би се побољшала видљивост истих и у неповољним метеоролошким условима.
- Обележити пешачки прелаз на платформи за успоравање возила на прилазу из Булевара краљице Марије, у смеру ка центру града, као што је случај на прилазу из супротног смера. Уз то, неопходно је обележити саобраћајне знакове који обавештавају возаче о позицији „препреке за успоравање саобраћаја“ (III-4) са интегрисаним „пешачким прелазом“ на истој локацији (III-6), на идентичан начин као што је случај на прилазу из супротног смера.
- Поставити сет вибро трака на прилазима из Булевара краљице Марије, пре позиција препрека за успоравање саобраћаја, односно пешачких прелаза, у циљу додатног умиривања саобраћаја у зони анализираног опасног места (црне тачке).
- Дугорочно планирати санирање коловоза у подручју анализираног опасног места (црне тачке), како би се отклониле пукотине и неравнине на коловозу, које могу негативно утицати на кретање учесника у саобраћају.

У последњем поглављу елабората представљен је приказ постојећег стања, у облику техничког цртежа, у зони анализираног опасног места (црне тачке), на основу анализе постојећег стања, односно на основу прикупљених мера и података приликом теренског обиласка.

Поред приказа постојећег стања, у облику техничког цртежа, у последњем поглављу елабората представљен је и приказ новопроектваног стања, у облику техничког цртежа, у зони анализираног опасног места (црне тачке). Приказ новопроектваног стања израђен је на основу анализе безбедности саобраћаја и предлога мера за санацију подручја анализираног опасног места (црне тачке).

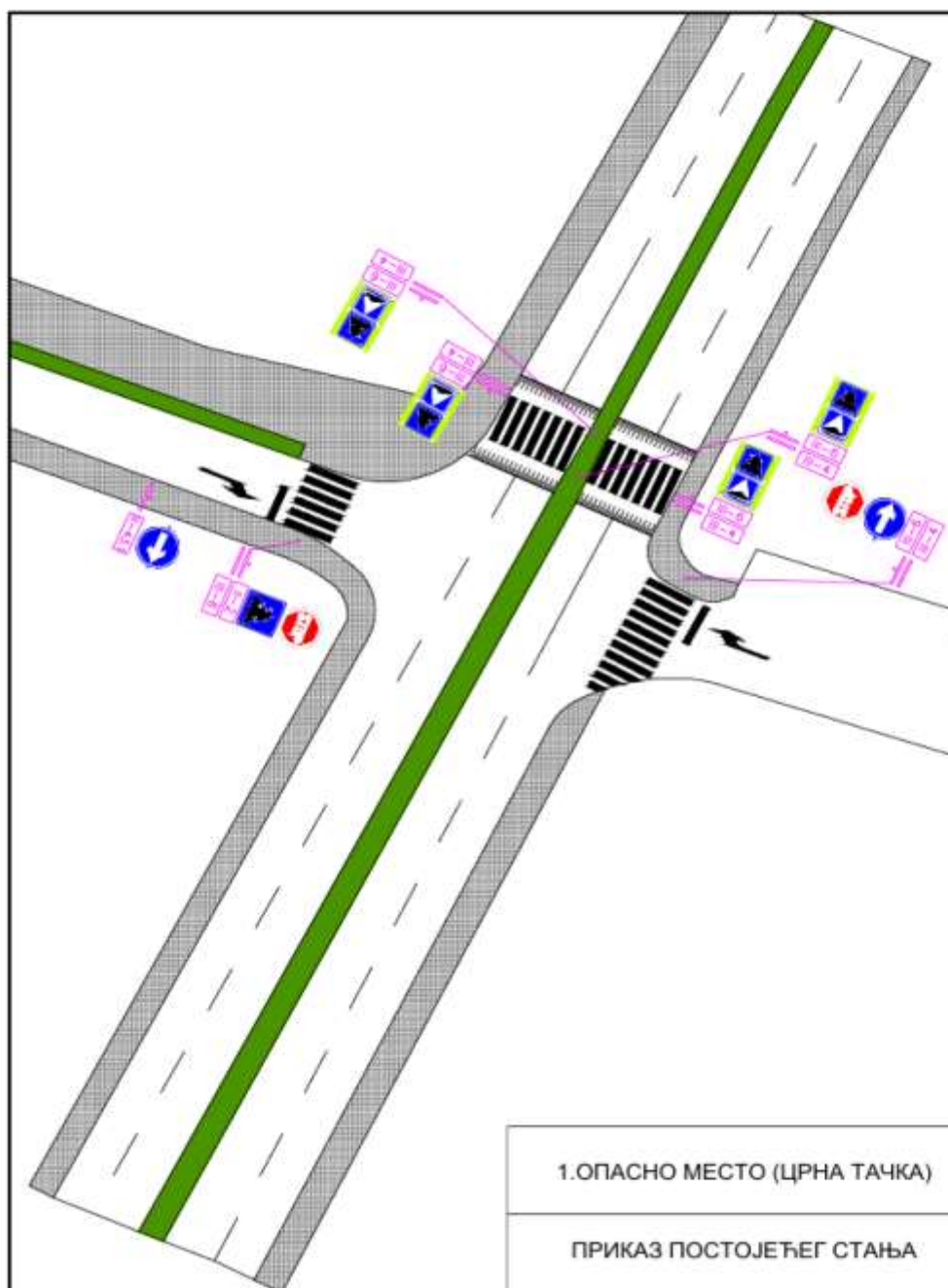

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

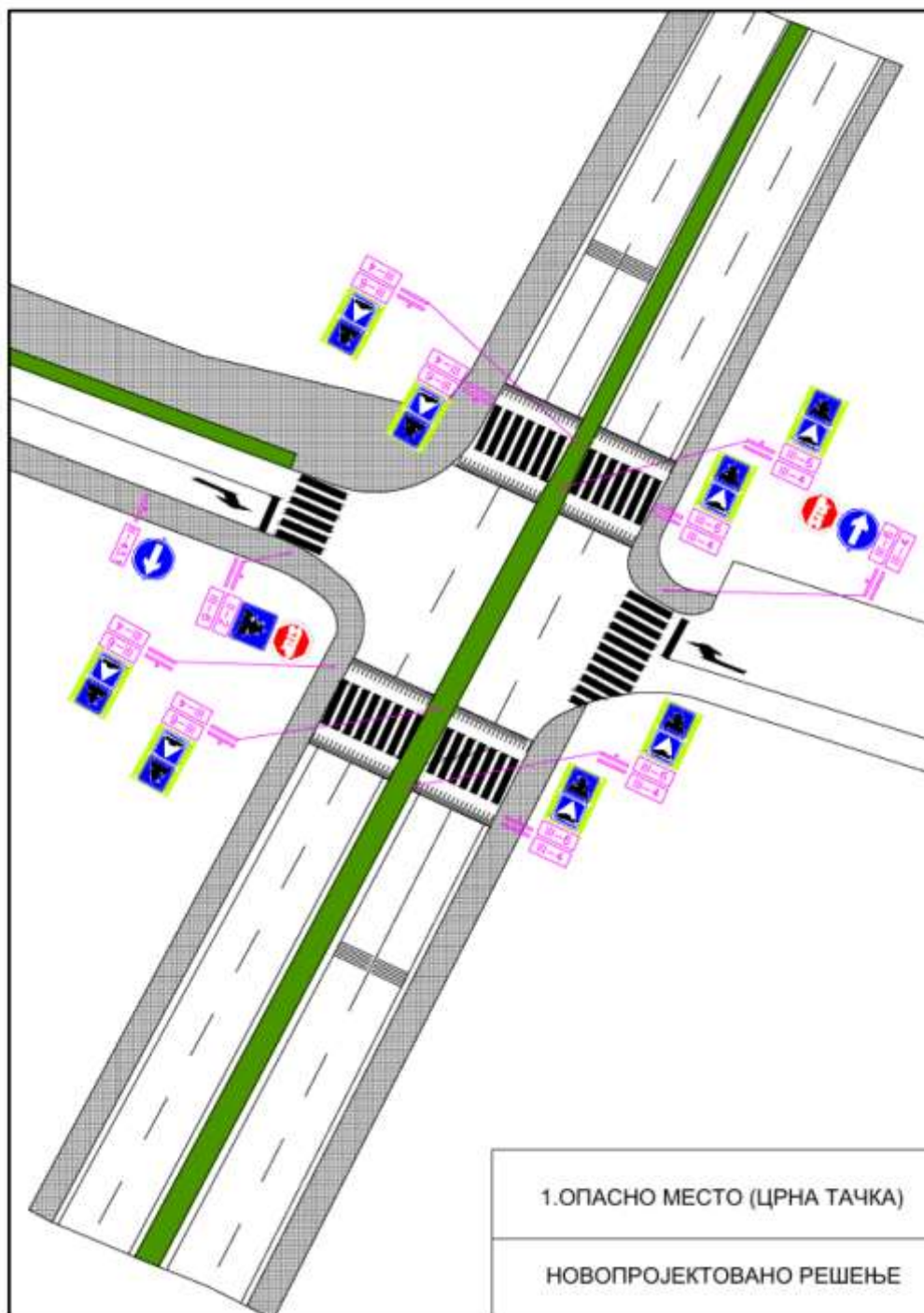
5.6. ПОСТОЈЕЋЕ И ПРЕДЛОГ НОВОПРОЈЕКТОВАНОГ РЕШЕЊА

5.6.1. Приказ постојећег стања

5.6.2. Приказ новопројектованог решења

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

6. ЕЛАБОРАТ – 2. ОПАСНО МЕСТО (ЦРНА ТАЧКА)

Јована Ристића, Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева

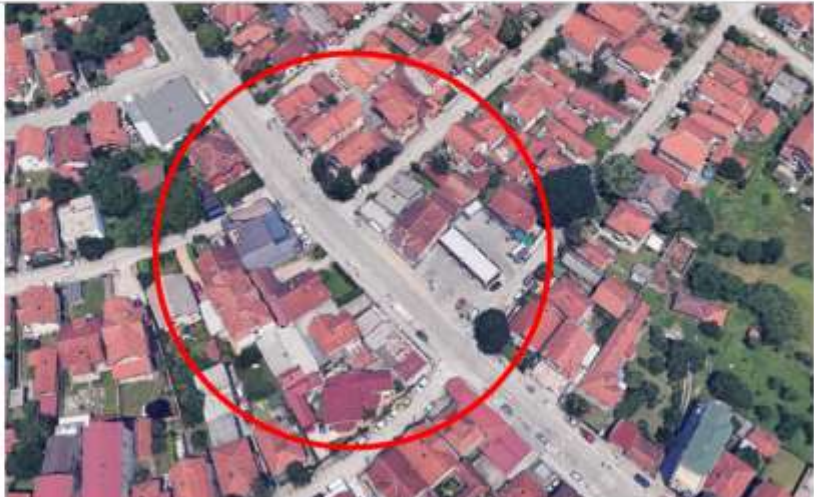

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

6.1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О 2. ОПАСНОМ МЕСТУ – ЦРНОЈ ТАЧКИ

ОПШТИ ПОДАЦИ – 2. ОПАСНО МЕСТО (ЦРНА ТАЧКА)	
НАЗИВ УЛИЦЕ/УЛИЦА	Јована Ристића, Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева
РАСКРСНИЦА (ДА/НЕ)	Да
ТИП РАСКРСНИЦЕ	Трокрака раскрсница и четворокрака раскрсница
ПОЗИЦИЈА „ЦРНЕ ТАЧКЕ“ НА МРЕЖИ ПУТЕВА И УЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА	
ДУЖИНА ЦРНЕ ТАЧКЕ	150 m
КООРДИНАТЕ ЦЕНТРА „ЦРНЕ ТАЧКЕ“	44.003899; 20.928764
КАРАКТЕРИСТИКЕ ПУТА КОЈИ ОБУХВАТА „ЦРНА ТАЧКА“	Раскрсница, путеви/улице у насељу
ВРЕДНОСТ ПБСН ЗА „ЦРНУ ТАЧКУ“	98
БЛИЖИ ИЗГЛЕД „ЦРНЕ ТАЧКЕ“	

6.2. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈУ И САОБРАЋАЈНИМ КОНФЛИКТИМА

6.2.1. Подаци о саобраћајном оптерећењу

Подаци о саобраћајном оптерећењу у зони опасног места (црне тачке) које у основи представља трокрака раскрсница улица Јована Ристића и Вите Јањића, али и оближња четворокрака раскрсница улица Јована Ристића, Цара Константина и Синђелићеве, прикупљени су у уторак 05.11.2024. године, у периоду од 15.00 до 16.00 часова. Бројање саобраћаја, вршено је у назначеном временском периоду, на сваком прилазу раскрснице, а уједно су прикупљени подаци и о категоријама избројаних возила и смеру кретања.

У наредној табели представљена је матрица саобраћајних токова, која представља расподелу броја возила која пролазе кроз зону предметног опасног места (црне тачке), односно у овом случају, предметне трокраке раскрснице. У матрици је за сваки прилаз предметне раскрснице приказан податак о броју возила која су се кретала из и ка сваком од прилаза. Важно је напоменути да улица Вите Јањића представља једносмерну улицу у смеру од раскрснице.

Табела 8. Матрица саобраћајних токова у зони 2. опасног места (црне тачке)

Прилаз	1	2	3	Σ из
1	/	32	480	512
2	/	/	/	/
3	412	20	/	432
Σ у	412	52	480	944

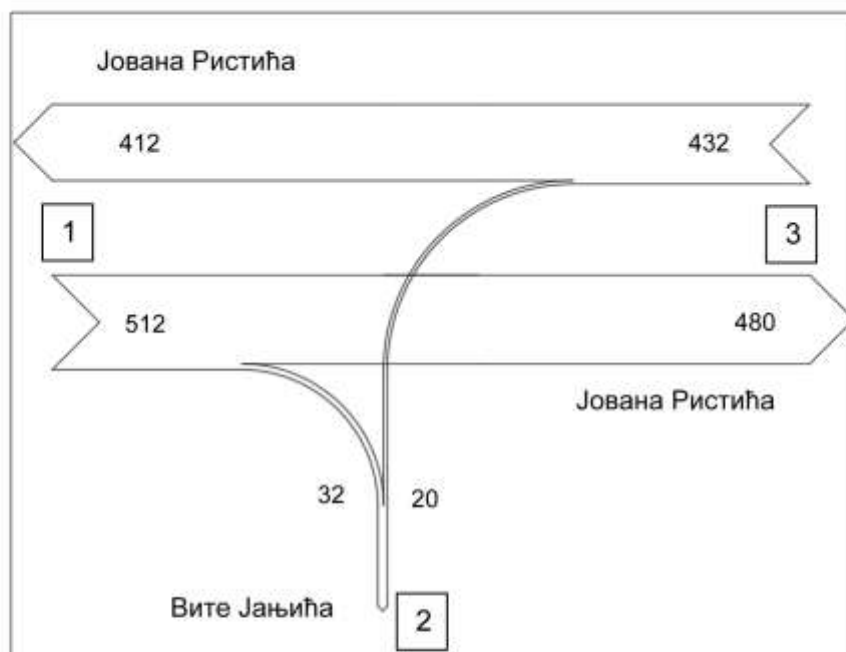
На основу података приказаних у матрици, закључак је да је кроз подручје предметног опасног места (црне тачке), односно предметне раскрснице у овом случају, прошло укупно 944 возила у анализираном временском периоду. Подаци приказани у матрици указују на то и да је прилаз са највећим саобраћајним оптерећењем, означен са бројем 1, улица Јована Ристића у смеру ка центру града.

Напомена: Посматрано подручје анализираног опасног места (црне тачке), представља површинска трокрака раскрсница, у којој су са прилаза на примарном правцу (улица Јована Ристића) дозвољени сви правци кретања, односно право-десно и право-лево, док споредни правац – улица Вите Јањића, карактерише рестриктивни режим саобраћаја, при чему је ова улица једносмерна у смеру од раскрснице, па су самим тим евидентирана возила која су се кретала ка овом краку раскрснице.

На наредној слици шематски је представљена саобраћајна слика кретања возила на локацији анализираног опасног места (црне тачке), у назначеном временском периоду када је и спроведено бројање саобраћаја.

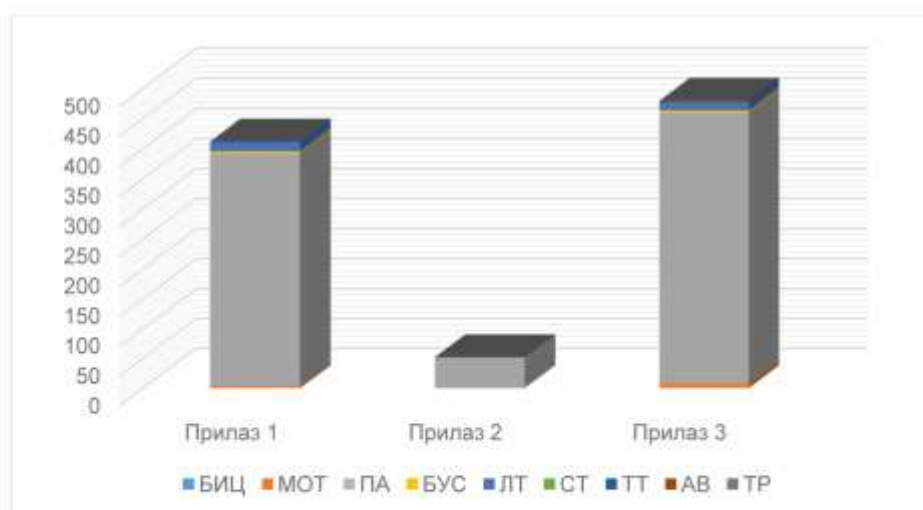
Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града Крагујевца са предлогом мера за санацију

Слика 3. Саобраћајна слика у зони 2. опасног места (црне тачке)

Поред података о броју возила који је се кретао на сваком краку анализираних раскрсница, која представља опасно место (црну тачку), прикупљени су и анализирани подаци о свим појединачним категоријама возила, које заједнички представљају структуру саобраћајног тока. Након извршене анализе структуре саобраћајног тока, изведен је закључак да су путнички аутомобили најзаступљенија категорија возила на свим прилазима.

На наредном графикону представљена је структура саобраћајног тока у целисти на узорку избројаних возила у назначеном временском периоду.

Графикон 3. Структура саобраћајних токова у зони 2. опасног места (црне тачке)

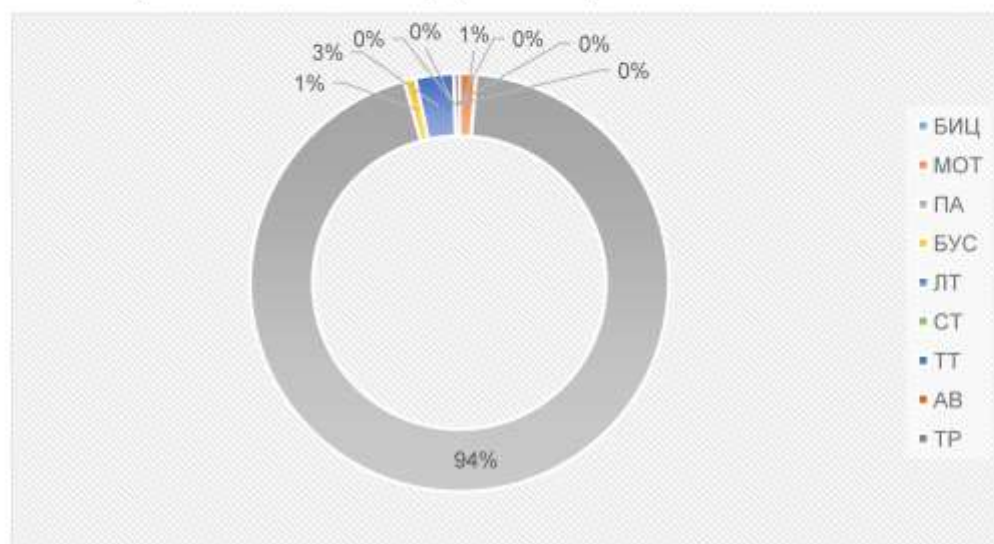

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Анализом структуре саобраћајних токова изведен је закључак да је од укупног броја возила, која су прошла кроз зону анализираниог опасног места (црне тачке), од укупног броја возила која су избројана у назначеном временском периоду (944), највећи проценат је чинила категорија путничких аутомобила (94%). Категорија возила лако теретно возило има 3% удела у структури саобраћајног тока, а остале категорије возила имају око 1% удела или мање.

На наредном графикону представљена је структура укупног саобраћајног тока у зони анализираниог опасног места (црне тачке).

Графикон 4. Структура укупног саобраћајног тока у зони 2. опасног места

6.2.2. Начин регулисања првенства пролаза

Предметно опасно место (црна тачка) обухвата првенствено трокраку раскрсницу, а на основу просторног обухвата саобраћајних незгода са настрадалим лицима и оближњу четворокраку раскрсницу.

Све улице које се налазе у зони анализираниог опасног места (црне тачке) представљају улице са двосмерним режимом саобраћаја, осим улице Вите Јањића која је једносмерна у смеру од раскрснице. Поред тога, на свим улицама постоје изграђени тротоари уз коловоз.

Првенство пролаза у зони анализираниог опасног места (црне тачке) регулисано је вертикалном саобраћајном сигнализацијом и ознакама на коловозу. Пут са првенством пролаза представља улица Јована Ристића, док су улице Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева споредни краци раскрсница. На споредним прилазима, у улицама Цара Константина и Синђелићева обележене су неискрекидане линије заустављања које су праћење одговарајућим саобраћајним знаком „обавезно заустављање“ (II-2), при чему је улица Синђелићева једносмерна у смеру ка раскрсници.

6.2.3. Саобраћајни конфликти

Саобраћајни конфликти дефинисани су као ситуације у саобраћају у којима се два или више учесника крећу један ка другом у простору и времену, тако да је судар неизбежан, уколико се њихово кретање настави истом путањом, односно уколико ниједан од учесника не промени путању кретања или не заустави своје кретање.⁵ Анализа саобраћајних конфликта спроведена је помоћу конфликтне технике, која представља метод за приказивање конфликта и типично се примењује у случајевима раскрсница, односно укрштања путева, као и на местима где се укрштају токови моторизованог саобраћаја и пешачког саобраћаја (случај пешачких прелаза).

Анализом саобраћајног тока који је посматран у уторак 05.11.2024. године, у периоду од 15:00 до 16:00 часова примећено је неколико типичних конфликта између моторних возила и осталих учесника у саобраћају. На анализираном опасном месту (црној тачки) утврђени су следећи саобраћајни конфликти, који могу довести до настанка саобраћајних незгода:

- Скретање возила улево и удесно са главног правца (улица Јована Ристића) у споредни правац (улица Вите Јањића), при чему долази до укрштања, односно пресецања пешачког тока на пешачком прелазу.
- Скретање возила улево и удесно са главног правца (улица Јована Ристића) у споредни правац (улица Цара Константина), при чему долази до укрштања, односно пресецања пешачког тока на пешачком прелазу.
- Скретање возила улево и удесно са споредних прилаза, из улица Цара Константина и Синђелићеве и укрштања са возилима на главном правцу, у улици Цара Константина.
- Уливање аутобуса са позиције аутобуског стајалишта, које је организовано као ниша, на главни правац, у смеру ка центру града, при чему долази до укрштања са другим возилима на том правцу.
- Кретање возила на главном правцу у оба смера, при чему долази до укрштања, односно пресецања пешачког тока на пешачком прелазу.
- Непосредно пре наиласка на аутобуско стајалиште, уз почетак ознаке аутобуског стајалишта на коловозу, присутан је прикључак ка аутоперионици са ког се генеришу токови путничких аутомобила и укрштања са саобраћајним током на главном правцу, приликом скретања улево или удесно из овог прикључка.
- Утврђено је и неколико конфликта који могу бити иницирани саобраћајним прекршајима попут заустављања или паркирања на главном правцу, односно у саобраћајним тракама и аутобуској ниши, а поред тога примећени су и преласци пешака преко коловоза, ван пешачког прелаза у слично.

⁵ Amudson, F., Hyden, C., (1977). First workshop on traffic conflicts. Institute of transport Economics, Oslo, Norway.

6.3. АНАЛИЗА ПОДАТАКА О САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

Анализа података о саобраћајним незгодама на предметном опасном месту (црној тачки) извршена је на основу јавно доступних података који су добијене из експорта базе података о обележјима саобраћајних незгода Агенције за безбедност саобраћаја. Извршен је експорт и детаљна анализа података који детаљније описују саобраћајне незгоде са настрадалим лицима које су настале на подручју предметног опасног места (црне тачке).

Анализирано опасно место (црна тачка) идентификовано је на основу дефинисане методологије, при чему је рангирано на другом месту, са вредношћу пондерисаног броја саобраћајних незгода – ПБСН=98. У назначеном периоду анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима на основу ког је извршена идентификација опасних места (црних тачка) на локалним путевима и улицама града Крагујевца, односно у периоду од 2021. до 2023. године, на подручју анализираног опасног места (црне тачке) догодило се укупно 5 саобраћајних незгода са настрадалим лицима. У односу на укупан број саобраћајних незгода са настрадалим лицима на подручју анализираног опасног места (црне тачке), евидентирана је 1 саобраћајна незгода са погинулим лицима, 1 саобраћајна незгода са тешко телесно повређеним лицима и 3 саобраћајне незгоде са лако телесно повређеним лицима.

Табела 9. Расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима према тежини последица у зони 2. опасног места (црне тачке)

Година	СН ПОГ	СН ТТП	СН ЛТП	СН НАСТ
2021	0	1	0	1
2022	1	0	0	1
2023	0	0	3	3
Укупно	1	1	3	5

У евидентираним саобраћајним незгодама са настрадалим лицима које су се догодиле на подручју анализираног опасног места (црне тачке) настрадало је укупно 6 лица, од којих је 1 лице смртно страдало, 1 лице задобило тешке телесне повреде, а 4 лица су задобила лаке телесне повреде.

Табела 10. Последице саобраћајних незгода у зони 2. опасног места (црне тачке)

Година	ПОГ	ТТП	ЛТП	НАСТ
2021	0	1	1	2
2022	1	0	0	1
2023	0	0	3	3
Укупно	1	1	4	6

У наставку анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле на дефинисаном подручју анализираног опасног места (црне тачке), представљени су детаљни подаци на основу којих су изведени коначни закључци анализе.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града Крагујевца са предлогом мера за санацију

6.3.1. Просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима

На следећој слици представљена је просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима на подручју 2. опасног места (црне тачке).

Слика 4. Просторна расподела саобраћајних незгода са настрадалим лицима у зони 2. опасног места (црне тачке)

6.3.2. Општи подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима

У наредној табели представљени су општи подаци о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима на подручју 2. опасног места (црне тачке).

Табела 11. Општи подаци о саобраћајним незгодама у зони 2. опасног места

Редни број	Врста СН	Учесници	Тип СН	Утицајни фактор
1	СН ПОГ	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила	- Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута
2	СН ТТП	Путничко возило и путничко возило	Најмање два возила која се крећу истим путем у истом смеру уз скретање, полукружно окретање испред другог возила	- Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Редни број	Врста СН	Учесници	Тип СН	Утицајни фактор
3	СН ЛТП	Мотоцикл и путничко возило	Најмање два возила која се крећу различитим путевима уз скретање улево и уз наилазак возила слева	- Неуступање првенства пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја
4	СН ЛТП	Пешак и путничко возило	Прелазак пешака слева, ван раскрснице, без скретања возила	- Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза
5	СН ЛТП	Путничко возило и путничко возило	Најмање два возила која се крећу истим путем у истом смеру уз скретање, полукружно окретање испред другог возила	- Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом

6.3.3. Детаљан опис саобраћајних незгода са настрадалим лицима

За потребе детаљне анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима, у наставку је представљен детаљан опис за сваку појединачну незгоду.

- **Саобраћајна незгода 1** – догодила се 25.11.2022. године у петак, око 05:20 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака здесна, у раскрсници, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринело настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута. У саобраћајној незгоди једно лице је погинуло на лицу места, а то је пешак.
- **Саобраћајна незгода 2** – догодила се 31.01.2021. године у недељу, око 07:30 часова. У саобраћајној незгоди учествовала су два путничка возила. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Најмање два возила која се крећу истим путем у истом смеру уз скретање, полукружно окретање испред другог возила“, који припада групи типова „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринело настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: погрешно извођење окретања или другог маневра возилом. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило тешке телесне повреде, а једно лице лаке телесне повреде, а то су возачи путничких аутомобила.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

- **Саобраћајна незгода 3** – догодила се 27.03.2023. године у понедељак, око 19:15 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су мотоцикл и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Најмање два возила која се крећу различитим путевима уз скретање улево и уз наилазак возила слева“, који припада групи типова „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринео настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: неуступање првенства пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је возач мотоцикла - мотоциклиста.
- **Саобраћајна незгода 4** – догодила се 19.09.2023. године у уторак, око 13:10 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су пешак и путничко возило. Саобраћајна незгода догодила се на раскрсници и то на пешачком прелазу. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Прелазак пешака слева, ван раскрснице, без скретања возила“, који припада групи типова „СН са пешацима“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринео настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је пешак.
- **Саобраћајна незгода 5** – догодила се 22.03.2023. године у среду, око 17:15 часова. У саобраћајној незгоди учествовали су два путничка возила. Евидентиран је тип саобраћајне незгоде „Најмање два возила која се крећу истим путем у истом смеру уз скретање, полукружно окретање испред другог возила“, који припада групи типова „СН са најмање два возила – скретање или прелазак“. Од стране саобраћајне полиције препознат је утицајни фактор који је допринео настанку или последицама саобраћајне незгоде, а то је: погрешно извођење окретања или другог маневра возилом. У саобраћајној незгоди једно лице је задобило лаке телесне повреде, а то је један од возача путничког возила.

6.3.4. Карактеристике саобраћајних незгода у зони 2. опасног места

Сагледавањем детаљних података о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима и просторне расподеле унутар подручја анализираниог опасног места (црне тачке) могуће је извести одређене закључке на основу анализе саобраћајних незгода. Међутим, како је примарни акценат овог пројекта идентификација проблема са аспекта безбедности путне инфраструктуре на подручју опасних места (црних тачака) и предлог мера за санацију истих, пре коначног дефинисања закључака анализе, неопходно је направити посебан осврт на податке који могу указати на евентуални допринос пута настанку или последицама саобраћајних незгода са настрадалим лицима у зони анализираниог опасног места (црне тачке).

*Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију*

Како би се утврдио допринос пута настанку или последицама саобраћајне незгоде, неопходно је посебно анализирати податке о: типу саобраћајне незгоде, препознатим утицајним факторима који су допринели настанку саобраћајне незгоде, евентуално препознатом специфичном месту саобраћајне незгоде и врсти места догађања саобраћајне незгоде (улица, пут, раскрсница). Након анализе претходно назначених података могуће је извести закључке о евентуалном доприносу пута на настанак саобраћајних незгода.

Анализа препознатих типова саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године на подручју анализираног опасног места (црне тачке), показује доминантно присуство саобраћајних незгода са пешацима и саобраћајних незгода са учешћем најмање два возила приликом скретања.

Анализа препознатих утицајних фактора саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године на подручју анализираног опасног места (црне тачке), показује доминантно присуство утицајних фактора из групе утицајних фактора „Предузимање непромишљених радњи од стране возача“. У анализираним саобраћајним незгодама са настрадалим лицима препознати су и утицајни фактори, као што су: „Неприлагођена брзина условима саобраћаја и стању пута“, „Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом“, „Неуступање првенства пролаза дефинисаног знаком службеног лица, саобраћајним знаковима или правилима саобраћаја“ и „Незаустављање возила испред обележеног пешачког прелаза“.

Важно је напоменути да у саобраћајним незгодама са настрадалим лицима, које су се догодиле у периоду од 2021. до 2023. године на подручју анализираног опасног места (црне тачке), нису евидентирани утицајни фактори из групе „Утицај пута и путне околине“. Међутим, евидентирани утицајни фактори у комбинацији са препознатим типовима саобраћајних незгода могу указати на одређене недостатке пута и самим тим се могу довести у везу са недостацима путне инфраструктуре, који су могли утицати на настанак анализираних саобраћајних незгода са настрадалим лицима, а посебно саобраћајних незгода са настрадалим пешацима.

Имајући у виду да је већина анализираних саобраћајних незгода са настрадалим лицима стационирана у раскрсници, изводи се закључак да постоји веза између назначених саобраћајних незгода и одређених елемената путне инфраструктуре који су могли утицати на настанак тих незгода. С тим у вези, стручни тим је током обиласка терена и локација назначених саобраћајних незгода са настрадалим лицима евидентирао неколико недостатака путне инфраструктуре који су могли имати индиректан утицај на настанак незгода.

6.3.5. Закључак анализе саобраћајних незгода у зони 2. опасног места

Након приказа просторне расподеле саобраћајних незгода са настрадалим лицима, општих (основних) података који карактеришу саобраћајне незгоде са настрадалим лицима, детаљних описа са детаљним подацима о саобраћајним незгодама са настрадалим лицима и утврђеним карактеристикама саобраћајних незгода са настрадалим лицима, формирани су закључци анализе саобраћајних незгода са настрадалим лицима, које су се догодиле на подручју анализираног опасног места (црне тачке).

- Просторни приказ саобраћајних незгода са настрадалим лицима указује на то да је већина саобраћајних незгода стационирана у зони раскрснице улица Јована Ристића, Цара Константина и Синђелићеве, која је удаљена око 50 m од раскрснице улица Јована Ристића и Вите Јањића, на којој је стационирана саобраћајна незгода са погинулим лицем.
- На подручју анализираног опасног места (црне тачке) учесници у саобраћајним незгодама са настрадалим лицима били су пешаци, путничка возила и мотоцикл.
- Најчешће препознат утицајни фактор који је препознат у анализираним саобраћајним незгодама са настрадалим лицима припада јесте „Погрешно извођење окретања или другог маневра возилом“.
- На основу утврђених карактеристика саобраћајних незгода са настрадалим лицима, евидентирано је неколико недостатака пута који су могли допринети предузимању непромишљених радњи, првенствено од стране возача, чиме је препознат индиректан допринос пута настанку саобраћајних незгода са настрадалим лицима.
- Након анализе просторног приказа саобраћајних незгода са настрадалим лицима и теренског обиласка локација тих незгода, од стране стручног тима утврђено неколико неповољних недостатака путне инфраструктуре, који се првенствено односе на неуређено вођење и кретање пешака у зони аутобуског стајалишта, услед недостатка пешачког прелаза у зони раскрснице улица Јована Ристића и Вите Јањића. Поред тога, у десној саобраћајној траци у улици Јована Ристића, која је намењена за кретања право и десно, посматрано у смеру од центра града, евидентирано је непрописно заустављање и паркирање, уз делимично коришћење тротоара на истој страни пута, што самим тим доводи до нарушавања прегледности у зони раскрснице улица Јована Ристића, Цара Константина и Синђелићеве и представља потенцијални разлог настанка саобраћајних незгода са настрадалим лицима у зони ове раскрснице. Позиција нише аутобуског стајалишта, неретко је заузета непрописно паркираним или заустављеним возилима, што отежава приступ аутобуса стајалишту, а додатно утиче и на безбедност путника у возилу, пешака у зони аутобуског стајалишта, али и других учесника у саобраћају у зони назначене локације.

6.4. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА СА ТЕРЕНА

Током обиласка терена прикупљени су сви релевантни подаци значајни за анализу предметног опасног места (црне тачке), како би се утврдили недостаци путне инфраструктуре који су допринели настанку саобраћајних незгода и који могу и даље допринети настанку саобраћајних незгода уколико не буду санирани или отклоњени.

	Прикупљени подаци
Пружање пута (ситуациони план)	
	<i>Микролокација анализираног опасног места (црне тачке)</i> Подручје анализираног опасног места (црне тачке) састоји се, првенствено, од главног путног правца са благим уздужним нагибом и споредних праваца које карактерише нешто већи уздужни нагиб. У зони анализираних црних тачака присутан је велики број комерцијалних и стамбених објеката, са бројним прилазним путевима ка наведеним објектима. Анализирано 2. опасно место (црна тачка), обухвата две оближње површинске раскрснице. Првенство пролаза у раскрсницама регулисано је вертикалном сигнализацијом и ознакама на коловозу. Предметне раскрснице поред примарне улице, Јована Ристића, чине и улице: Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева. Улице Јована Ристића и Цара Константина имају двосмеран режим саобраћаја, док је у улицама Вите Јањића и Синђелићева заступљен једносмерни режим саобраћаја. У свим назначеним улицама изграђене су пешачке стазе и тротоари са обе стране уз коловоз, при чему су одвојени од истог ивичњаком.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Уздужни и попречни профил пута	Уздужни и попречни нагиб у улицама које чине припадају подручју анализираниог опасног места (црне тачке) могу имати негативан утицај на безбедност саобраћаја. Улица Јована Ристића састоји се од две коловозне траке, које су одвојене неиспрекиданом разделном линијом, при чему се коловозна трака, у смеру ка центру града, састоји од једне саобраћајне траке, а коловозна трака, у смеру од центра града, од две саобраћајне траке. Коловоз у улици Цара Константина није подељен разделном линијом на саобраћајне траке, али је намењен за двосмерни саобраћај, док улице Вите Јањића и Синђелићева имају једносмерни режим саобраћаја. Ширина саобраћајних трака у улици Јована Ристића износи по 3 m. Ширина коловоза у улици Вите Јањића је 5.2 m, у улици Цара Константина је 5.5 m, а у улици Синђелићева 5 m.
Стање коловоза	Стање коловоза у зони анализираниог опасног места (црне тачке), карактеришу блага оштећења и неравнине на коловозу, који могу утицати на безбедност саобраћаја. <i>Стање коловозног застора у зони 2. опасног места</i>
Стање саобраћајне сигнализације	У зони анализираниог опасног места (црне тачке) евидентирана су одређена оштећења и нерегуларности које се односе на вертикалну саобраћајну сигнализацију и ознаке на коловозу. У улици Јована Ристића у великој мери је избледела неиспрекидана разделна линија, која раздваја коловозне траке, односно смерове кретања. Поред тога саобраћајни знак III-6 није постављен на адекватној позицији у односу на позицију пешачког прелаза на који се односи. <i>Избледеле ознаке на путу и неадекватна позиција знака III-6</i>

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Подаци о осветљењу	Све улице које су садржане у подручју анализираниог опасног места (црне тачке) осветљене су елементима јавне расвете. Поједини стубови јавне расвете постављени су у непосредној близини коловоза, што може представљати проблем са аспекта пасивне безбедности саобраћаја, имајући у виду да стубови нису деформабилни.
Елементи раскрсница	Анализирано 2. опасно место (црна тачка) обухвата две оближње површинске раскрснице. Првенство пролаза у поменутих раскрсницама регулисано је вертикалном сигнализацијом и ознакама на коловозу. Тип назначених површинских раскрсница представљају трокрака и четворокрака раскрсница. У случају обе поменуте раскрснице, реч је о укрштању споредних прилаза за знатно мањим интензитетом саобраћаја у односу на примарни правац који представља улица Јована Ристића.
Дужина прегледности	Имајући у виду важеће ограничење брзине до 50 km/h, на свим прилазима назначених површинских раскрсница, евидентиран је проблем са аспекта прегледности на прилазу из улице Цара Константина.
Ограничење брзине	Брзина у зони анализираниог опасног места (црне тачке) дефинисана је општим ограничењем брзине путева и улица у насељу до 50 km/h.
Елементи намењени рањивим учесницима у саобраћају	На прилазима назначене четворокраке раскрснице у зони анализираниог опасног места (црне тачке) налазе се обележени пешачки прелази, осим на прилазу из смера од назначене трокраке раскрснице. Поред тога, у зони назначене трокраке раскрснице не постоји обележен пешачки прелаз на главном правцу, што уз постојање аутобуског стајалишта, доводи до негативног ефекта који се осликава уоченим преласцима пешака преко коловоза, ван обележеног пешачког прелаза на тој локацији. <i>Прелазак пешака преко коловоза ван пешачког прелаза</i> На свим дефинисаним прилазима постоје изграђени и уређени тротоари и пешачке стазе, са обе стране пута.

6.5. ОПИС ПРОБЛЕМА И ПРЕДЛОГ МЕРА САНАЦИЈЕ 2. ОПАСНОГ МЕСТА – ЦРНЕ ТАЧКЕ

Анализирано опасно место (црна тачка) састоји се од две оближње површинске раскрснице које у основи чине краци улице Јована Ристића уз споредне краке, које представљају улице Вите Јањића, Цара Константина и Синђелићева.

У зони анализираног опасног места (црне тачке) уочени су одређени проблеми и недостаци путне инфраструктуре, који су могли допринети настанку саобраћајних незгода и који могу довести до настанка саобраћајних незгода у будућем периоду. Уочени су следећи проблеми и недостаци:

- ✓ Неповољан уздужни нагиб у улици Јована Ристића на прилазу ка раскрсници са улицом Вите Јањића у смеру из центра града, након чега се правац улице Јована Ристића пружа у вертикалној кривини, што може довести до изненадних реакција возача и самим тим негативно утицати на безбедност саобраћаја.
- ✓ Избледела неиспрекидана разделна линија, која раздваја коловозне траке намењене за супротне смерове кретања, што представља велики проблем са аспекта безбедности саобраћаја. Поред тога, евидентирано је још неколико ознака на коловозу које су благо избледеле што не представља проблем са аспекта безбедности саобраћаја када су у питању дневни услови возње без обилних падавина. Међутим, потенцијални проблем са аспекта безбедности саобраћаја у овом домену може се јавити у ноћним условима возње и у условима обимних кишних и снежних падавина.
- ✓ Негативан ефекат непостојања пешачког прелаза у зони раскрснице улица Јована Ристића и Вите Јањића, који се осликава у уоченим учесталим преласцима пешака преко коловоза.
- ✓ Неадекватна позиција саобраћајног знака III-6 у односу на позицију пешачког прелаза на који се односи, може имати негативан утицај на кредибилитет постављене саобраћајне сигнализације на анализираној локацији, што може бити један од разлога настанка саобраћајних незгода са настрадалим лицима у близини назначеног пешачког прелаза.
- ✓ Присуство комерцијалних објеката попут ауто-перионице, локација аутобуског стајалишта и других објеката који генеришу велики обим саобраћаја, односно саобраћајних токова различитих категорија учесника у саобраћају, може довести до појаве бројних саобраћајних конфликта, услед којих могу настати саобраћајне незгоде.
- ✓ Стање коловоза карактеришу блага оштећења и неравнине на коловозу, али и недовољно храпава површина коловоза, што у случају хладнијих периода у току године, који су праћени обилним кишним и снежним падавинама, може значајно утицати на безбедност свих учесника у саобраћају.

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

Како би се санирало подручје анализираниог 2. опасног места (црне тачке) неопходно је применити неколико мера:

- Поставити сет вибро трака на прилазу из улице Јована Ристића ка раскрсници са улицом Вите Јањића, у смеру од центра града, у циљу додатног умиривања саобраћаја на подручју опасног места (црне тачке).
- Обновити све ознаке на коловозу у подручју анализираниог опасног места (црне тачке), како би се побољшала видљивост истих и у неповољним метеоролошким условима.
- Обележити пешачки прелаз у зони раскрснице улица Јована Ристића и Вите Јањића, уз постављање саобраћајних знакова III-6, тако да се даје информација возачима у оба смера пре наилаaska на пешачки прелаз.
- Обележити линије водиле у раскрсници улица Јована Ристића, Цара Константина и Синђелићеве, чиме би се регулисање саобраћаја у назначеној раскрсници било знатно побољшано, што би самим тим могло довести до смањења вероватноће настанка саобраћајних незгода са најмање два возила приликом скретања, које су карактеристичне за ову раскрсницу.
- Поставити пешачку ограду на тротоару, у улици Јована Ристића, у смеру од центра града, како би се дестимулисао прелазак пешака преко коловоза, ван пешачког прелаза и како би се дестимулисало непрописно паркирање и заустављање возила у десној саобраћајној траци.
- Дугорочно планирати проширење тротоара у зони аутобуског стајалишта, на начин да се укине аутобуска ниша, тиме би се неутралисало непрописно паркирање и заустављање возила у ниши, а саобраћај би био додатно умирен приликом стајања аутобуса са циљем уласка/изласка путника на назначеном стајалишту. Поред тога, имплементацијом ове мере обезбедиће се простор за постављање надстрешнице на локацији назначеног аутобуског стајалишта.
- Дугорочно планирати санирање коловоза у подручју анализираниог опасног места (црне тачке), како би се отклониле пукотине и неравнине на коловозу, које могу негативно утицати на кретање учесника у саобраћају.

У последњем поглављу елабората представљен је приказ постојећег стања, у облику техничког цртежа, у зони анализираниог опасног места (црне тачке), на основу анализе постојећег стања, односно на основу прикупљених мера и података приликом теренског обиласка.

Поред приказа постојећег стања, у облику техничког цртежа, у последњем поглављу елабората представљен је и приказ новопроектваног стања, у облику техничког цртежа, у зони анализираниог опасног места (црне тачке). Приказ новопроектваног стања израђен је на основу анализе безбедности саобраћаја и предлога мера за санацију подручја анализираниог опасног места (црне тачке).

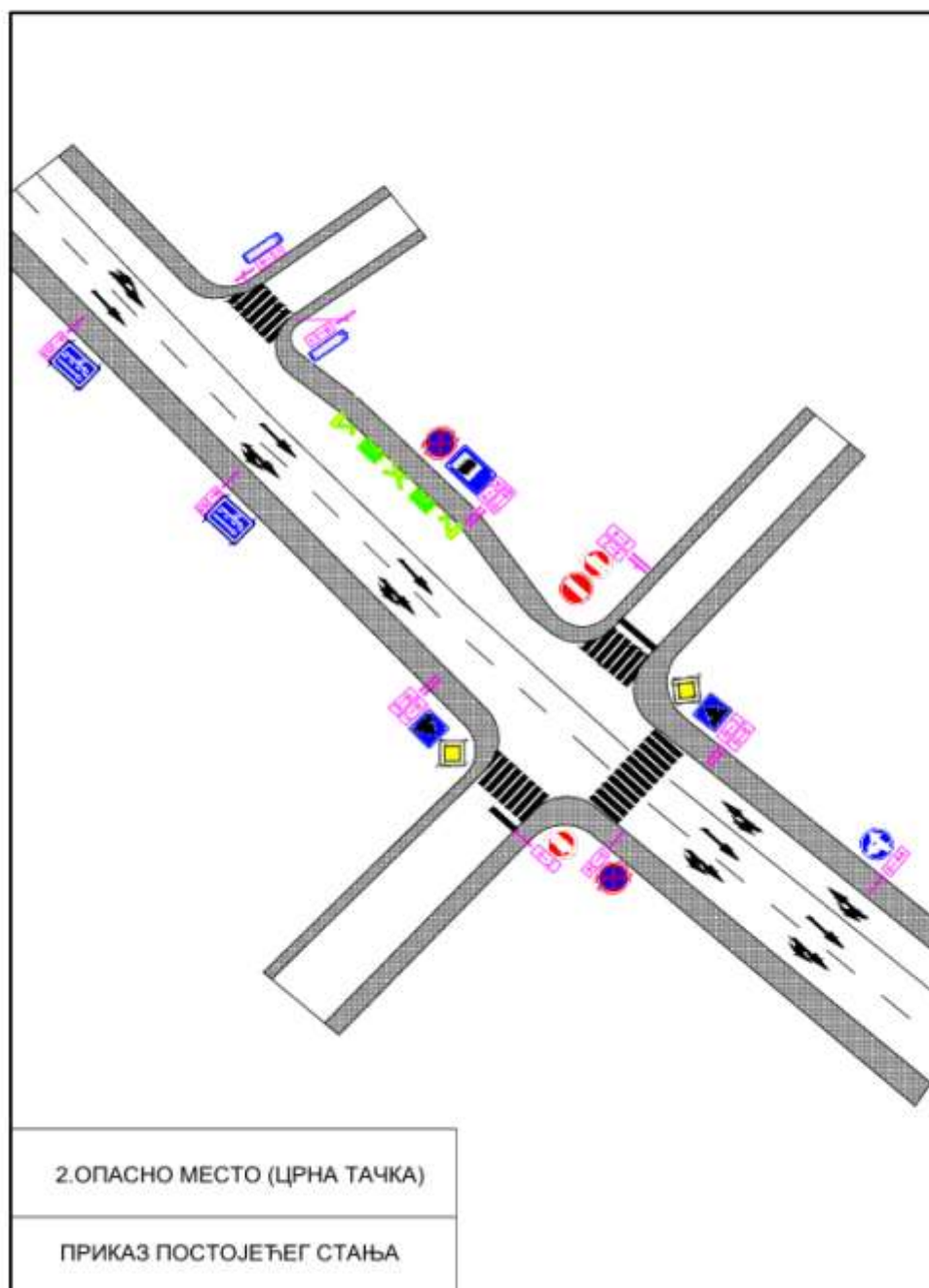

Идентификација црних тачака на локалним путевима и улицама града
Крагујевца са предлогом мера за санацију

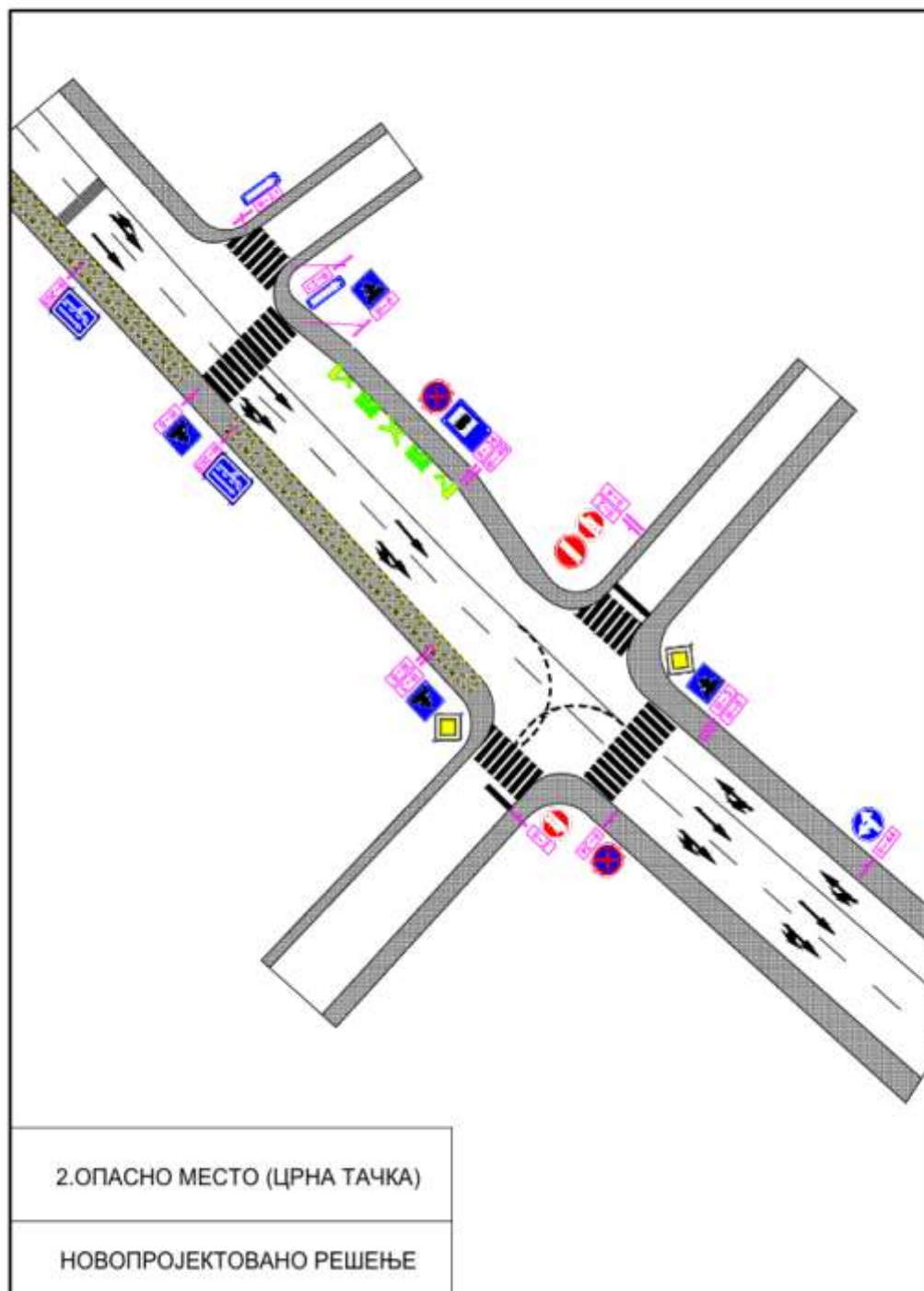
6.6. ПОСТОЈЕЋЕ И ПРЕДЛОГ НОВОПРОЈЕКТОВАНОГ РЕШЕЊА

6.6.1. Приказ постојећег стања

6.6.2. Приказ новопројектованог решења

7. ЛИТЕРАТУРА

- [1] Агенција за безбедност саобраћаја (АБС), АМСС – Центар за моторна возила, GDi Solutions. (2016). Пројекат: „Развој софтверске апликације и методологије за одређивање опасних места – „црних тачака“ на путевима Републике Србије“.
- [2] Агенција за безбедност саобраћаја, Интегрисана база података о обележјима безбедности саобраћаја, доступна на линку: <http://bazabs.abs.gov.rs/absPortal/>.
- [3] Влада Републике Србије. (2023). Стратегија безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије, за период од 2023. до 2030. године, „Службени гласник РС“, број 30/18. Београд.
- [4] Влада Републике Србије. (2023). Акциони план за спровођење Стратегије безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије за период од 2023. до 2025. године, „Службени гласник РС“, број 30/18. Београд.
- [5] Закон о путевима, „Службени гласник РС“, бр. 41/2018 и 95/2018 – др. закон, 92/2023 – др. закон.
- [6] Закон о безбедности саобраћаја на путевима, „Сл. гласник РС“, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - одлука УС, 55/2014, 96/2015 - др. закон, 9/2016 - одлука УС, 24/2018, 41/2018, 41/2018 - др. закон и 87/2018 и 23/2019, 128/2020 (др. закон), 76/2023-9.
- [7] Кукић, Д. (2014). Модел квантификације ризика страдања у саобраћају – докторска дисертација. Саобраћајни факултет, Универзитет у Београду.
- [8] Кукић, Д., Нојковић, Д., Росић, М., Липовац, К., Петровић, Д., Младеновић, М. (2017). Модел идентификације опасних места – потенцијалних „црних тачака“. 12. међународна конференција БСЛЗ, Зборник радова.
- [9] Official Journal of the European Union. Directive 2008/96 of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on road infrastructure safety management. Brussels.
- [10] Amudson, F., Hyden, C., (1977). First workshop on traffic conflicts. Institute of transport Economics, Oslo, Norway.
- [11] World Road Association (PIARC). (2015). Road Safety Manual - A Guide for Practitioners: Intervention Selection and Prioritisation.
- [12] Правилник о начину утврђивања деоница највећег ризика и идентификације и рангирања опасних места, саставу стручног тима за мапирање ризика и условима за чланове тог тима, „Службени гласник РС“, бр. 68/19.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 400-297/25-V
Датум: 28. фебруар 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24 – пречишћен текст), члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24) и члана 23. ставови 10, 11. и 12. Правилника о начину, поступку и критеријумима за остваривање права за доделу средстава за подстицање програма/пројеката или недостајућег дела средстава из буџета града Крагујевца за реализацију програма/пројеката од јавног интереса које реализују удружења („Службени лист града Крагујевца“, број 22/23 – пречишћен текст), на седници одржаној дана 28. фебруара 2025. године, доноси

З А К Л Ј У Ч А К
о усвајању Извештаја о реализацији
одобрених програма/пројеката
удружења/организација у областима од
јавног интереса за град Крагујевац
у 2024. години и наменском
уtroшку средстава

I Усваја се Извештај Градске управе за друштвене делатности о реализацији одобрених програма/пројеката удружења/организација у областима од јавног интереса за град Крагујевац у 2024. години и наменском уtroшку средстава број: XXV- 217/25 од 27. фебруара 2025. године.

II Овај закључак објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

По Решењу председника Градског већа
о давању Овлашћења,
број 035-651/24-V од 31. маја 2024. године,

Радомир Ерић,
члан Градског већа за привреду, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 400-298/25-V
Датум: 28. фебруар 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24-пречишћен текст), члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24) и члана 43. ставови 2, 3. и 4. Правилника о одобравању и финансирању програма којим се остварује општи интерес у области спорта на територији града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 33/20 и 31/22) на седници одржаној дана 28. фебруара 2025. године, доноси

З А К Л Ј У Ч А К
о усвајању Извештаја о реализацији
одобрених годишњих/посебних програма
организација у области спорта у 2024. години
и наменском уtroшку средстава

I Усваја се Извештај Градске управе за друштвене делатности о реализацији одобрених годишњих/посебних програма организација у области спорта у 2024. години и наменском уtroшку средстава, број: XXV- 215/25 од 27. фебруара 2025. године.

II Овај закључак објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

По Решењу председника Градског већа
о давању Овлашћења,
број 035-651/24-V од 31. маја 2024. године,

Радомир Ерић,
члан Градског већа за привреду, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 34-335/25-V
Датум: 4. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), на седници одржаној дана 4. марта 2025. године, доноси

З А К Љ У Ч А К

о давању сагласности на Студију безбедности пешака са предлогом мера за унапређење

I Даје се сагласност Градској управи за комуналне послове на Студију безбедности пешака са предлогом мера за унапређење, број XXVIII-34-1766/2024 од 10.12.2024. године.

II Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење, чини саставни део овог закључка.

III Овај закључак и Студију безбедности пешака са предлогом мера за унапређење, објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

СТУДИЈА

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА СА ПРЕДОГОМ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ

Град Крагујевац за период од 2019. до 2023. године

ДЕЦЕМБАР 2024. ГОДИНЕ

АУТОРИ

Срђан Вуковић, дипломирани инжењер саобраћаја

Руководилац студије

Александар Жунић, мастер инжењер саобраћаја

Стручни сарадник

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

САДРЖАЈ

1	УВОД	3
2	ПРЕГЛЕД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ СПЕЦИФИЧНОСТИ ПЕШАКА КАО РАЊИВЕ КАТЕГОРИЈЕ УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈУ	9
3	ПРЕГЛЕД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ СТРАТЕШКИХ СМЕРНИЦА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА	13
4	ПРЕДМЕТ, ВРЕМЕ, ПРОСТОР, ЦИЉ И ОГРАНИЧЕЊА ИСТРАЖИВАЊА	15
4.1	ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА	15
4.2	ВРЕМЕ ИСТРАЖИВАЊА	16
4.3	ПРОСТОР ИСТРАЖИВАЊА	16
4.4	ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА	17
4.5	ОГРАНИЧЕЊА ИСТРАЖИВАЊА	17
5	ПРЕГЛЕД ЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ.....	18
5.1	ОДАБРАНЕ ЗАКОНСКЕ ОДРЕДБЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА УЧЕШЋЕ ПЕШАКА У САОБРАЋАЈУ.....	18
5.2	ПРАВИЛА САОБРАЋАЈА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ПЕШАКЕ	19
5.3	РЕГУЛИСАЊЕ КРЕТАЊА ПЕШАКА	20
5.4	ЗАКОНСКЕ ОБАВЕЗЕ ВОЗАЧА ПРЕМА ПЕШАЦИМА	21
6	УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА	23
7	УНАПРЕЂЕЊЕ ВОЗИЛА У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА	24
8	УНАПРЕЂЕЊЕ ЗНАЊА И СТАВОВА ВОЗАЧА И ПЕШАКА О БЕЗБЕДНОМ УЧЕСТВОВАЊУ У САОБРАЋАЈУ	25
8.1	МЕРЕ УНАПРЕЂЕЊА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА КРОЗ ЕДУКАЦИЈЕ И ОБУКЕ.....	25
8.2	УНАПРЕЂЕЊЕ СТАВОВА О БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА У САОБРАЋАЈУ ПРОМЕНОМ СТАВОВА КРОЗ КОМУНИКАЦИЈУ	25
8.3	УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА	26
8.4	СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА.....	27
8.5	СТРУЧНО ИСТРАЖИВАЊЕ И АНАЛИЗА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА У САОБРАЋАЈУ	27
9	АНАЛИЗА СТАЊА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА.....	28

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

9.1	ВРЕМЕНСКА АНАЛИЗА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА СА УЧЕШЋЕМ ПЕШАКА ПО ГОДИНАМА	30
9.2	АНАЛИЗА ПОЛНЕ СТРУКТУРЕ ПЕШАКА УЧЕСТНИЦИМА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА	52
9.3	АНАЛИЗА СТАРОСНЕ СТРУКТУРЕ ПЕШАКА УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА	57
10	АНАЛИЗА ФАКТОРА ДОПРИНОСА НАСТАНКУ САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА.....	61
11	ПРЕГЛЕД, ОПИС КАРАКТЕРИСТИКА СПЕЦИФИЧНИХ ЛОКАЦИЈА НА КОЈИМА НАСТАЈУ НЕЗГОДЕ СА ПЕШАЦИМА.....	63
12	ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ НА КАРТИ И ТАЧНИМ ЛОКАЦИЈА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА У КОЈИМА СУ УЧЕСТОВАЛИ ПЕШАЦИ	65
13	АНАЛИЗА ТРОШКОВА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА У КОЈИМА СУ УЧЕСТОВАЛИ ПЕШАЦИ	67
14	ПРЕДЛОГ СИСТЕМСКИХ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА.....	68
15	ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ	70
16	РЕФЕРЕНЦЕ И ЛИТЕРАТУРА	72

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**1 УВОД**

Данас се свет суочава са бројним безбедносним изазовима који директно угрожавају животе људи и остављају дубоке последице на глобално друштво. У фокусу јавности су страдања проузрокована ратовима и насиљем у бројним конфликтним зонама широм света. Истовремено, истицање немерљиве вредности људског живота указује на то колико је сваки изгубљени живот ненадокнадив губитак за друштво и цивилизацију у целини. Ипак, страдање у саобраћају и последице саобраћајних незгода су неизоставна тема у јавности. Губитак живота у саобраћају није прихватљив и друштво је јасно опредељено за превенцију и јачање и изградњу система безбедности саобраћаја који ће смањити посебно најтеже последице саобраћајних незгода.

Губитак живота у саобраћајним незгодама представља дугогодишњи глобални проблем који, упркос бројним иницијативама, остаје и даље велики изазов савременог друштва. Повећање броја моторних возила и учесника у саобраћају, ризик од незгода има тенденцију да непрестано расте. Загађење ваздуха и животне средине као последица саобраћаја полако постају горућа тема најразвијенијих земаља света. Савремене тенденције, попут преласка на „зелени“ саобраћај и употребе јавног превоза, представљају позитиван корак, али захтевају посвећеност стручне и политичке јавности, као и улагања у технолошке иновације и инфраструктурна побољшања.

Према подацима Светске здравствене организације (WHO), годишње током већег дела претходне деценије у саобраћају погине око 1,35 милиона људи, али је последњих година пао на око 1,19 милиона у 2023. години. Повреде задобијене у саобраћају су водећи узрок смрти деце и младих од 5 до 29 година. Подаци говоре да се 92% светских смртних случајева на путевима дешава се у земљама са ниским и средњим приходима, иако је у овим земљама регистровано 60% свих возила на свету. У последњих 10 година више од половине свих смртних случајева у саобраћају је међу рањивим учесницима у саобраћају, укључујући пешаке, бициклисте и мотоциклисте. Саобраћајне незгоде поред страдања прате и материјалне и физичке последице, док саобраћајне незгоде остављају и дубоке психолошке трауме, које још увек нису довољно истражене.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

Иако се свест о угрожености у саобраћају развија споро, напредак је очигледан у земљама које препознају да је улагање у безбедност инвестиција, а не трошак. Доказано је да системски приступи, попут изградње боље савремене саобраћајне инфраструктуре, строжих закона и интензивних јавних кампања, значајно доприносе смањењу броја страдалих и повређених у саобраћају. Земље које примењују ове мере не само да чувају људске животе, већ и остварују значајне економске уштеде, чувајући животе и добра кључна за развој друштва.

Посебну улогу у овој борби имају глобалне организације попут Уједињених нација и Светске здравствене организације, које делују глобалним мерама и упоредо прате стање безбедности саобраћаја међу свим државама. Димензију проблема безбедности саобраћаја потврђује и усвајање Друге деценије акције за безбедност саобраћаја (2021–2030). Овакав приступ представља наставак систематског рада започетог током прве деценије (2010–2020) када је глобално иницирана изградња система заштите безбедности у саобраћају. Оваква глобална иницијатива има за циљ смањење броја погинулих и тешко повређених за 50% до 2030. године. Јавно је препознато да су Европске земље, окупљене око заједничког циља поставиле безбедност саобраћаја за један од приоритета у деловању.

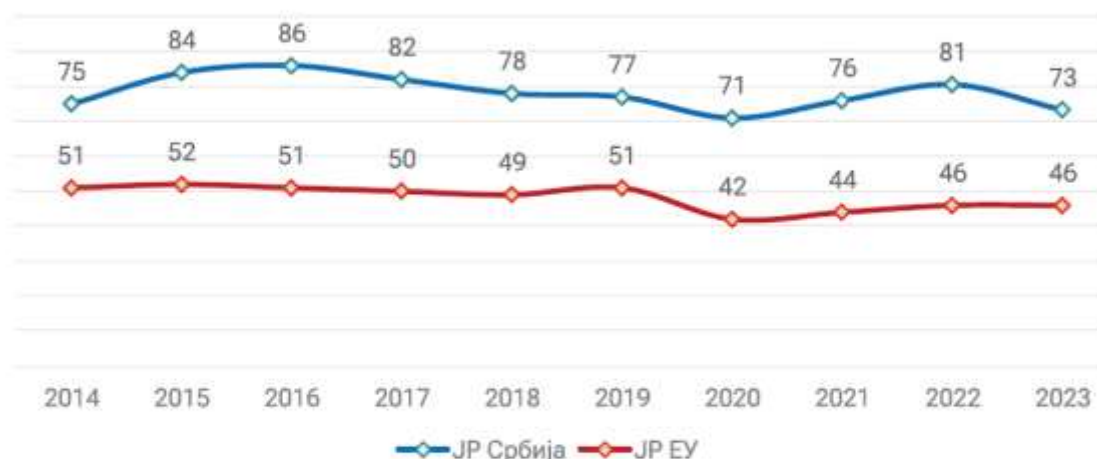
Иницијатива даје ефекте што показује и број погинулих на путевима широм ЕУ у 2023. који је смањен за 1% 2023. године у односу на 2022. годину. Иако је ово велики успех јер представља око 2.360 смртних случајева мање (-10%) у поређењу са 2019. годином, опадајући тренд се у неколико држава чланица зауставио.

Данас је јасно да безбедност саобраћаја више од техничког изазова – она је морална одговорност савременог друштва. Иако је постигнут одређени напредак, он није довољан све док се постоји и један живот изгубљен у саобраћају који је неповратан губитак. Промена свести, улагање у едукацију и примена иновација кључ су за изградњу будућности у којој ће саобраћај бити сигуран за све.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 1 Јавни ризик смрти Србија и ЕУ (2013-2022)

Вредност јавног ризика смртог страдања за Републику Србију и просечна вредност истог показатеља за државе ЕУ, у последњих десет година, указује да је ризик смртог страдања у Републици Србији већа у односу на ЕУ и то у просеку између 1,5 и 1,8 пута. Забрињавајућа је чињеница да последње три године (након COVID-19 вируса) постоји јасан тренд пораста овог јавног ризика од смртог страдања у саобраћају на нивоу ЕУ, а да тај негативан тренд није заобишао ни Републику Србију, али је у Србији изражен нагли пад вредности овог ризика током 2023. године. Раст овог ризика у Србији значајнији је од раста вредности овог ризика за државе ЕУ, али након тог раста следи нагли пад. Такође, вредност показатеља за 2023. годину мања је од вредности за 2019. годину за Републику Србију, док је и у ЕУ иста ситуација.

Систем безбедности саобраћаја у Републици Србији ослања се на децентрализован приступ у којем локалне самоуправе имају кључну улогу у спровођењу мера и активности усмерених на унапређење безбедности у саобраћају. Националне институције, попут Агенције за безбедност саобраћаја, Министарства унутрашњих послова, Министарства за саобраћај и Управљања државних путева, имају улогу да поставе стратешке циљеве, пруже смернице и обезбеде финансијску и стручну подршку.

Агенција за безбедност саобраћаја често наглашава значај системског приступа, где се мере безбедности интегришу у све нивое управљања безбедношћу

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

саобраћаја. Локалне самоуправе које показују скромне резултате у овом домену, али постоје бројни примери добре праксе који се истичу

Један од кључних предуслова за ефикасно деловање на локалу је доследно праћење смерница које националне институције пружају, као и континуирано прилагођавање локалних акција специфичним условима у локалној заједници. Ово укључује сарадњу са школама, невладиним организацијама, полицијом и стручним тимовима за безбедност у саобраћају. На тај начин се осигурава да локалне мере имају директан и мерљив утицај на смањење броја саобраћајних незгода и жртава.

Интензивна подршка националних институција локалним самоуправама омогућава њихову већу ефикасност, пружајући подршку и усмеравајући их на неопходне ресурсе за спровођење програма и иницијатива. Овај приступ наглашава значај заједничког рада и системске подршке како би се одговорило на сложене изазове у области саобраћајне безбедности.

Свака локална самоуправа која има за циљ ефикасно спровођење мера и активности унапређења безбедности саобраћаја мора се усмерити јасно дефинисаним концептом инжењерског приступа који захтева истраживање, мерење, препознавање, пројектовање, контролу, имплементацију и праћење ефеката мера и активности.

Корен проблема безбедности саобраћаја у Републици Србији представља нејасно препознавање одговорности институција и појединаца за страдања у саобраћају у нашој земљи. Европа се јасно усмерила на дефинисање одговорности, као основе за стабилан и ефектан систем безбедности саобраћаја. Током претходне деценије област безбедности саобраћаја развијала се кроз успостављање и развој концепта „сигурног системаⁱⁱⁱ“ (Safe System Approach). У средишту овог приступа налази се човек, као основни чинилац система безбедности саобраћаја уз јасно препознавање и поделу одговорности свих чинилаца у систему. Сигурни систем као концепт подразумева јасну поделу одговорности за безбедност саобраћаја међу свим институцијама апарата, све до појединца као ученика у саобраћају. Управо због оваквог концепта, у средишту мера и активности безбедности саобраћаја су рањиви учесници у саобраћају

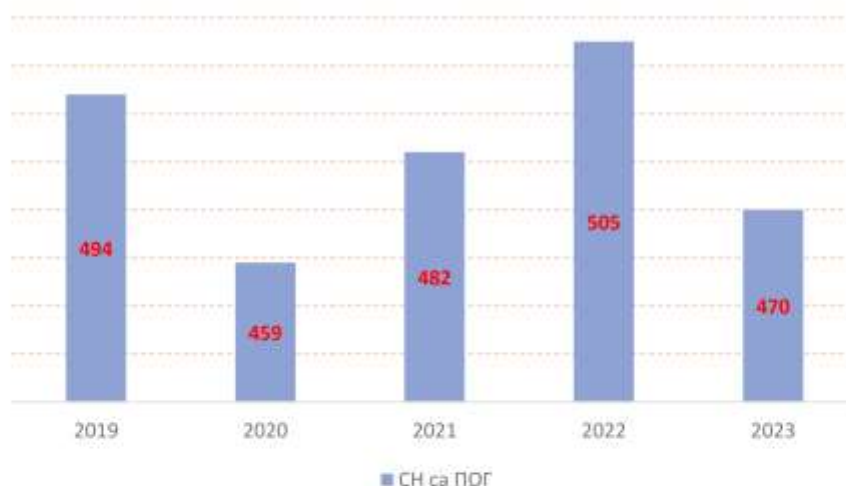

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Данас, можемо приметити да је национални фокус унапређења безбедности саобраћаја акценат усмерио на деловање на рањиве категорије учесника, где су примарно препознати пешаци, деца и двоточкаши (моторизовани и немоторизовани). Као иницијалну системску меру Агенција је покренула концепт „НУЛА ПОГИНУЛЕ ДЕЦЕ У САОБРАЋАЈУ“ који је представљен као национални циљ, па су и све локалне институције позване да свој рад усмере ка овом циљу. Наравно, све анализе указују да оцена безбедности саобраћаја на Националном, али локалном нивоу у многome зависи од стања безбедности пешака, као најрањивије категорије учесника у саобраћају.

Настављајући континуитет, Република Србија је крајем 2023. године усвојила другу Националну Стратегију безбедности саобраћаја за период од 2023. до 2030. године, са пратећим Акционим планом од 2023. до 2025. године. Национална Стратегија указала је на усклађеност са глобалним правцима деловања и успешном праксом у безбедности саобраћаја. Усвајањем Закона о безбедности саобраћаја на путевима, 2009. године, иницирана је четврта етапа у управљању системом безбедности саобраћаја у Републици Србији, која још увек траје.

Слика 2 Број саобраћајних незгода са погинулим лицима у Републици Србији, период 2019-2023

Анализом претходног периода, од 2017 до 2020. године може се уочити да је у Републици Србији успостављен стабилан опадајући тренд броја погинулих у саобраћајним незгодама, док је након 2020. године број погинулих у саобраћају у поновном порасту. На територији Републике Србије 2023. године догодило се

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

укупно 470 саобраћајних незгода са погинулим лицима у којима су погинула 503 лица, док је у 2017. години погинуло 579 лица. Као базична година другог стратешког периода усвојена је 2019. година када су се догодиле 494 саобраћајне незгоде у којима су погинула 534 лица. У кључним изазовима препознају се и категорије учесника у саобраћају које су примарне за деловање јавности и струке. Неопходно је континуално деловати у циљу смањења страдања управо тих рањивих категорија у саобраћају и то кроз више аспеката безбедности саобраћаја.

Град Крагујевац је својим планом за унапређење безбедности саобраћаја предвидео низ активности усмерених на унапређење безбедности пешака, као рањиве и ризичне категорије учесника у саобраћају. Пројекат „Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење за град Крагујевац“ је иницијални пројекат који безбедност пешака и деце сагледава са аспекта безбедности саобраћајне инфраструктуре намењене.

Овај пројекат има за циљ да сагледа примарне проблеме безбедности саобраћаја и да на основу анализе података препозна и кључне мере и активности којима треба деловати како би се унапредила безбедност пешака у саобраћају.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**2 ПРЕГЛЕД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ СПЕЦИФИЧНОСТИ ПЕШАКА
КАО РАЊИВЕ КАТЕГОРИЈЕ УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈУ**

Национална Стратегија безбедности саобраћаја за Републику Србију идентификовала је децу, пешаке, бициклисте и мотоциклисте као најрањивије учеснике у саобраћају. Ова категорија је посебно изложена ризику због недостатка физичке заштите у односу на возаче и путнике у моторним возилима која својом затвореном каросеријом пружају заштиту лица која се налазе у возилу. Рањивост ових учесника произлази из чињенице да приликом саобраћајних незгода остварују директан контакт са возилима или површином пута, што значајно повећава могућност за добијање озбиљних телесних повреда.

У концепту управљања безбедношћу саобраћаја разликују се рањиви учесници и ризични учесници у саобраћају. Под рањивим учесницима подразумевамо оне учеснике који физички немају заштиту током учешћа у саобраћају (нпр. пешаци, бициклисти, мотоциклисти), док под ризичним учесницима подразумевамо учеснике који својим понашањем или навикама повећавају могућност настанка незгода. Пешаци могу су рањива категорија учесника у саобраћају, али могу бити и ризична категорија учесника у саобраћају, на шта највише утиче старосна категорија пешака. Ризичну категорију учесника у саобраћају чине они учесници чије понашање доприноси увећаном ризику од страдања у саобраћају, за децу то су неадекватна процена ризика и недовољно знања о правилима у саобраћају, док је код старијих то лоша самопроцена у погледу физичких могућности и промена психофизичких карактеристика која није пропраћена и променом перцепције и процене саобраћајних ситуација.

Рањиву и ризичну категорију учесника представљају деца као пешаци и бициклисти. Ова категорија је посебно угрожена због своје физичке рањивости и недостатка искуства, знања и изграђених ставова о ризицима у саобраћају. Национална Стратегија безбедности саобраћаја наглашава потребу за едукацијом деце о правилима безбедног понашања у саобраћају, као и препознавању опасности у саобраћају. Посебан акценат ставља се на мере и активности обезбеђивања односно изградње инфраструктуре која повећава безбедност деце, као што су пешачки прелази са семафорима, тротоари и заштићене бициклистичке стазе.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Поред деце пешака, рањиву и ризичну категорију чине старије особе и особе са инвалидитетом чине посебно угрожене подкатегорије пешака, јер су често ограничени у способности да брзо реагују на непредвиђене ризичне ситуације у саобраћају. Саобраћајне незгоде са учешћем пешачка се најчешће дешавају у урбаним срединама, где је густина саобраћаја велика и присуство пешака је значајно. У овим условима понашања возача попут непоштовања предности на пешачком прелазу, представља значајан фактор ризика за страдање пешака.

Проблем безбедности пешака у саобраћају почиње чињеницом да је пешачење незаобилазан део живота људи у градовима и насељима. Корачање, пешачење је активност свих људи, било да су млади или стари, било да се ради о рекреативној активности, одласку до пијаце, продавнице, фризера чак и приликом одласка на посао. Пешачење је начин кретања у саобраћају који је доступан свима, без икаквог услова и приступа. Кроз пешачење се огледа и једна од примарних људских слобода, право на слободно кретање, као право свих људи. Уз чињеницу да кретање у саобраћају у својству пешака не захтева ни један формални услов ни предзнање јасно је да су управо пешаци најбројнија и најхетерогенија категорија учесника у саобраћају.

Слика 3 Индекс рањивости: Показује број погинулих на 100 настрадалих лица у саобраћајним незгодама, по категоријама учесника и старосним групамаⁱⁱⁱ

Управо због хетерогене структуре пешака у погледу старости, физичке и менталне способности да учествују у саобраћају, нивоа саобраћајне културе и

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

образовања, као и чињенице да су равноправни учесници у саобраћају са свим другим учесницима, пре свега са моторним возилима усмеравање мера и активности на унапређење безбедности ових учесника у саобраћају је један од највећих изазова струке. Пешаци као рањива категорија учесника у саобраћају су изложени вишим ризицима од смртог страдања или тешких последица при учешћу у саобраћајним незгодама у односу на друге учеснике у саобраћају.

Посматрајући пешаке као рањиву категорију учесника у саобраћају у Републици Србији може се уочити да су изложени бројним додатним ризицима у саобраћају, који произлазе из специфичности недостатака инфраструктуре, познавању прописа и препознавању ризика и понашању других учесника у саобраћају. Можемо издвојити појединости које највише доприносе овим ризицима:

- **Недостатак адекватне инфраструктуре:** У насељима, а посебно у зонама између два блиска насеља тротоари су или у лошем стању или потпуно недостају. Пешачки прелази су често неосветљени или неадекватно обележени, што повећава ризик од незгода са пешацима, посебно у вечерњим сатима.
- **Непоштовање саобраћајних прописа од стране возача:** Препозната је честа ситуација да возачи не заустављају возила на обележеним пешачким прелазима или заустављају на неадекватан начин, не поштују ограничења брзине, нарочито у зонама где се пешаци највише крећу, као што су школе, болнице и тржни центри и централне зоне насеља.
- **Ризична понашања пешака:** Пешаци су склони да не поштују прописе, и излажу се додатном ризику од страдања кроз прелазак улице ван пешачког прелаза, коришћење мобилних телефона или слушалица, што значајно умањује њихову пажњу и брзину реакције у конфликтним ситуацијама у саобраћају.
- **Густ саобраћај који прати недостатак зона за пешаке:** Урбанизација и велика густина саобраћаја у централним градским зонама, које су типичне и за мање градове, стварају додатне изазове за пешаке. Простори намењени само за кретање пешака често су ограничени, односно ометени уличним мобилијаром или другим садржајима, што

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

приморава пешаке да се крећу делом коловоза или на ивици површина за кретање пешака у близини простора за кретање моторних возила.

- **Неприкладни временски услови:** У зимским месецима клизави тротоари и неадекватно одржавање улица и тротоара може да представља значајан ризик за пешаке, који не могу адекватно да реагују или да се крећу слободно.
- **Недовољно јавне свести:** Иако постоје бројне кампање за подизање свести о безбедности пешака, она је и даље на релативно ниском нивоу. Многи учесници у саобраћају нису свесни важности поштовања права пешака.
- **Недовољна контрола и примена закона:** Закон је уредио области кретања пешака, али недовољно честа контрола и кажњавање прекршаја везаних за кретање пешака доводе до тога да се правила често занемарују, као и области санкционисања и принуде непрописног понашања возача према пешацима.

Мере и активности за смањење ових ризика укључују унапређење инфраструктуре, боље обележавање и осветљење пешачких прелаза, ригорознију примену закона (појачана принуда), као и едукацију пешака и возача. Реализација кампања и едукација са циљем подизања свести о значају поштовања права пешака и примена концепта изградња пешачких зона у централним урбаним зонама могу значајно допринети њиховој безбедности.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**3 ПРЕГЛЕД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ СТРАТЕШКИХ СМЕРНИЦА ЗА
УНАПРЕЂЕЊЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА**

Стратешки концепт у безбедности саобраћаја на територији Републике Србије присутан је од 2016. године, настављен је новом стратегијом за период од 2024. до 2030. године. Национална стратегија је препознала пешаке као рањиву и ризичну категорију са високим ризиком од страдања у саобраћају. Национална стратегија је препознала мере унапређења безбедности пешака на проласку државних путева кроз насеља, мере унапређења образовања пешака о прописима у саобраћају и препознавању ризика, као и кампање намењене унапређењу ставова пешака.

Стратегијом безбедности саобраћаја Града Крагујевца препознате су смернице за унапређење безбедности пешака. Смернице упућују да је мере и активности потребно усмерити на изградњу тротоара, бициклистичких стаза и обезбеђивање адекватне саобраћајне сигнализације на местима са великим обимом пешака. Овакав концепт обухвата анализу токова кретања специфичних рањивих категорија уз пројектовање посебне саобраћајне опреме намењене захтевима ових категорија. На основу националних приоритета посебан акценат потребно је ставити се на зоне школа, вртића и других објеката где је повећано присуство деце пешака. Такође Стратегија упућује на то да је неопходно да се на територији Града Крагујевца препознају токови кретања лица старијих од 65 година, као и да се посебна пажња обрати на објекте атракције за пешаке ове старосне доби, а да се инфраструктура прилагоди за олакшано кретање пешака старијих од 65 година.

Према смерницама Националне стратегије, као и Стратегије безбедности саобраћаја Града Крагујевца, Акционим планом безбедности саобраћаја за период од 2024. до 2026. године препознат је сет мера намењених унапређењу безбедности пешака на територији Града Крагујевца. Ове мере су препознате у оквиру циљева Безбеднији учесници у саобраћају и Безбеднији путеви.

У оквиру циља безбеднији путеви унапређење безбедности пешака препознато је кроз сет активности које обухватају „Идентификовање локација са повећаним ризиком пешака у саобраћају“ и „Идентификовање локација са повећаним ризиком деце у својству пешака“ које подразумевају реализацију мера кроз:

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

- Израду анализе препознатих ризика и идентификовање локација,
- Израду пројеката техничког регулисања за унапређење безбедности на локацијама са повећаним ризиком страдања пешака и
- Извођење радова на локацијама, а на основу пројеката унапређења техничког регулисања за унапређење безбедности на локацијама са повећаним ризиком страдања пешака.

У оквиру циља безбеднији учесници у саобраћају препознат је сет мера у оквиру следећих активности: „Реализација кампања на унапређењу знања, ставова и понашања пешака приликом преласка коловоза“, „Реализација кампања на унапређењу знања, ставова и понашања пешака приликом кретања коловозом у ноћним условима“, „Реализација кампање на унапређењу знања, ставова и понашања деце пешака за безбедно учешће у саобраћају“ које подразумевају реализацију мера кроз:

- Анализу изложености ризицима циљне групе (пешака) и припрема динамичког плана за реализацију кампања, одабир стручног лица ЈЛС задуженог за координацију активности и праћење реализације кампања,
- Реализацију кампања на унапређењу знања, ставова и понашања пешака приликом преласка коловоза и
- Израду извештаја о ефектима реализованих кампања и евалуација процеса спровођења кампања усмерених на пешаке.

За све мере и активности препознате националном и градском стратегијом безбедности саобраћаја као носилац реализације препознат је Савет за безбедност саобраћаја, а као институције које треба да пруже подршку у реализацији ових мера препознати су: Управљач локалних путева, МУП, образовне институције као и локални медији.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**4 ПРЕДМЕТ, ВРЕМЕ, ПРОСТОР, ЦИЉ И ОГРАНИЧЕЊА
ИСТРАЖИВАЊА****4.1 ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА**

Предмет истраживања ове студије представљају пешаци као рањива и ризична категорија учесника у саобраћају на територији Града Крагујевца, са свим специфичностима које одликују ову категорију учесника у саобраћају. Под специфичностима које одликују ову категорију учесника у саобраћају издвајају се:

- **Непостојање физичке заштите:** Пешаци немају никакву спољну заштиту која би их ублажила у случају судара или незгоде. Ово их чини директно изложеним последицама било каквог контакта са возилима или површином пута.
- **Зависност од инфраструктуре:** Пешаци се ослањају на инфраструктуру као што су тротоари, пешачки прелази, семафори и зоне за успоравање саобраћаја. Недостатак одговарајуће инфраструктуре или њено лоше одржавање значајно повећава њихову рањивост.
- **Спорије кретање:** У поређењу са возилима, пешаци се крећу споро, што значи да је време које проводе на улици или прелазећи раскрсницу дуже, чиме се повећава њихова изложеност ризику.
- **Разноликост хетерогеност демографских карактеристика:** Међу пешацима се налазе деца, старије особе, лица са инвалидитетом и људи различитих физичких способности. Свака од ових група има посебне потребе и изазове у саобраћају, попут спорије реакције или већих тешкоћа у процени брзине возила.
- **Понашање и навике:** Пешаци су јако разноврсни у својим понашањима, неки строго поштују правила саобраћаја, док други прелазе улицу ван пешачког прелаза или користе мобилне телефоне и слушалице, што може утицати на њихову пажњу и безбедност.
- **Интеракција са моторизованим учесницима:** Пешаци су често у конфликту са возилима у зонама где нема јасно дефинисаних правила или где возачи игноришу предност пешака. Овај однос често зависи од културе понашања у саобраћају и примене закона.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

- **Утицај спољних фактора:** Спољашњи услови као што су временски фактори (киша, снег, магла) и осветљење значајно утичу на видљивост и сигурност пешака, чинећи их рањивијим у одређеним ситуацијама.

Пешаци као учесници у саобраћају представљају једну од најхетерогенијих категорија учесника која захтева посебан приступ у планирању, едукацији и имплементацији мера унапређења безбедности пешака. Унапређење и изградња одговарајуће инфраструктуре, као и подизање свести учесника у саобраћају уз појачану законску принуду су кључни приоритет за унапређење безбедности пешака и смањење ризика којима су изложени у саобраћају.

Истраживање безбедности пешака за потребе ове студије се темељи на подацима о саобраћајним незгодама и њиховим последицама, као и свим доступним подацима о индикаторима и ставовима који се односе на пешаке у саобраћају.

4.2 ВРЕМЕ ИСТРАЖИВАЊА

Предметно истраживање у оквиру пројекта „Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење на територији Града Крагујевца“ вршено је током новембра и децембра 2024. године. Овим истраживањем обухваћен је период од 2019. до 2023. године. У оквиру овог периода анализиране су саобраћајне незгоде са учешћем пешака, као и њихове последице и индикатори перформанси система који су везани за однос према пешацима у саобраћају.

4.3 ПРОСТОР ИСТРАЖИВАЊА

За потребе припреме овог елабората посматрана је дефинисана просторна регија. Предметно истраживање у оквиру пројекта „Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење на територији Града Крагујевца“ је усмерено на територију Града Крагујевца, у оквиру Полицијске Управе Крагујевац. За потребе овог истраживања користиће се и подаци са територије Републике Србије. Анализирани су подаци за Републику Србију само за поједине делове који се позивају на податке и показатеље безбедности саобраћаја, безбедности пешака и деце у саобраћају и индикаторе који се везују за Национални ниво. Овим

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

проширењем омогућено је поређење Града Крагујевца са свим нивоима у Републици Србији.

4.4 ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

Предметно истраживање у оквиру пројекта „Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење на територији Града Крагујевца“ има за примани циљ да сагледа ризике којима су изложени пешаци као рањива категорија учесника у саобраћају на територији Града Крагујевца. Секундарни под циљеви везују се за препознавање типичних ситуација у саобраћају које су карактеристичне за саобраћајне незгоде у којима учествују пешаци, као и да се препознају локације области на територији Града Крагујевца на којима су повећани ризици од страдања пешака. Циљ овог истраживања је да препозна и евентуално постојање специфичних подгрупа пешака који су изложени додатним ризицима.

4.5 ОГРАНИЧЕЊА ИСТРАЖИВАЊА

Предметно истраживање у оквиру пројекта „Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење на територији Града Крагујевца“ заснива се на подацима о директним и индиректним показатељима безбедности саобраћаја који су доступни у оквиру јавних база података које организује Агенција за безбедност саобраћаја Републике Србије, као и свих података које је доступним учинио Град Крагујевац. Предметна ограничења се огледају у тренутно доступној детаљности и структури података, која није увек једнообразна током посматраног периода. У овом процесу нису разматрани подаци о понашању пешака у смислу доступности базе података о прекршајима које чине пешаци. Комплетно истраживање података сагледано је из угла пропуста других учесника у саобраћају и ризика који настају услед њиховог деловања, без познавања доприноса и околности којима је допринело понашање пешака.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**5 ПРЕГЛЕД ЗАКОНСКЕ РЕГУЛАТИВЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

За реализацију пројекта „Студија безбедности пешака са предлогом мера за унапређење на територији Града Крагујевца“ потребно је сагледати и анализирати релевантне законске и подзаконске акте који уређују однос пешака и других учесника у саобраћају, као оне све прописе којима су дефинисане саобраћајне површине, сигнализација и опрема пута од значаја за безбедност пешака у саобраћају.

5.1 ОДАБРАНЕ ЗАКОНСКЕ ОДРЕДБЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА УЧЕШЋЕ ПЕШАКА У САОБРАЋАЈУ

Кретање пешака и обавезе возача према пешацима су регулисане Законом о безбедности саобраћаја на путевима (у даљем тексту ЗоБС). Међутим, поред овог Закона, учешће у саобраћају се регулише и пратећим правилницима и подзаконским актима од којих је најзначајнији за пешаке Правилник о саобраћајној сигнализацији.

За потпуно и јасно сагледавање сагледане прописаних обавеза возача према пешацима, као и обавеза пешака као учесника у саобраћају, неопходно је и суштинско разумевање и познавање појмова дефинисаних Законом о безбедности саобраћаја, а који су од значаја за пешаке.

У наставку представљени су одабрани најзначајнији основни појмови и представљене њихове законске дефиниције.

5.1.1 КО СЕ СМАТРА ПЕШАКОМ У САОБРАЋАЈУ?

Пешак је лице које се креће по путу, односно које по путу сопственом снагом вуче или гура возило, ручна колица, дечје превозно средство, колица за немоћна лица или лице у дечјем превозном средству или лице у колицима за немоћна лица које покреће сопственом снагом или снагом мотора или лице које клизи клизаљкама, скијама, санкама или се вози на котураљкама, скејтборду и сл.

Саобраћај је кретање возила и лица на путевима, чије је понашање уређено у циљу његовог безбедног и несметаног одвијања.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**5.1.2 ДА ЛИ ЈЕ ПЕШАК УЧЕСНИК У САОБРАЋАЈУ?**

Учесник у саобраћају је лице које на било који начин учествује у саобраћају.

5.1.3 КОЈЕ ПОВРШИНЕ СУ НАМЕЊЕНЕ ЗА КРЕТАЊЕ ПЕШАКА?

Тротоар је посебно уређен део пута поред коловоза намењен првенствено за кретање пешака, а пешачка стаза је пут који је намењен искључиво за кретање пешака.

Коловоз је део пута намењен првенствено за кретање возила, а пешачки прелаз је означени део коловоза намењен за прелазак пешака преко коловоза.

Пешачко острво је обележени или уздигнути део коловоза који је одређен за привремено задржавање пешака који прелазе преко коловоза, улазе или излазе из возила за јавни превоз путника.

Пут је изграђена, односно утврђена површина коју као саобраћајну површину могу да користе сви или одређени учесници у саобраћају, под условима одређеним законом и другим прописима.

5.1.4 ДА ЛИ СЕ ПРИМЕНА ПРАВИЛА САОБРАЋАЈА ОДНОСИ НА ПЕШАКЕ?

Учесници у саобраћају дужни су да поступају у складу са прописима о правилима саобраћаја, саобраћајној сигнализацији и знацима и наредбама које даје овлашћено службено лице надлежног органа.

5.2 ПРАВИЛА САОБРАЋАЈА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ПЕШАКЕ

Законска обавеза возача је да обрати посебну пажњу на пешаке. Одговорност за страдање пешака углавном сноси возачи, иако је врло често непрописно понашање пешака узрок саобраћајних незгода.

Возач је дужан да обрати пажњу на пешаке који се налазе на коловозу или ступају на коловоз или исказују намеру да ће ступити на коловоз. (члан 23.ст.1. ЗобС-а)

На делу пута на коме се крећу деца, односно, постављени су саобраћајни знакови о учешћу деце у саобраћају, возач је дужан да вози са нарочитом опрезном, тако да може благовремено да заустави возило. (члан 23.ст.3. ЗобС)

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**5.3 РЕГУЛИСАЊЕ КРЕТАЊА ПЕШАКА**

По правилу, пешак не сме да се креће и задржава на коловозу, а уколико се нађе на коловозу, присуство и понашање пешака на путу је специфично и представља потенцијалну опасност. С обзиром на то, неопходно је да возач предузме одговарајуће мере за безбедно понашање у саобраћају.

Ако не постоји површина која је намењена за кретање пешака (тротоар, пешачка стаза), пешаци могу користити за кретање коловоз у ширини највише до једног метра, рачунајући од ивице коловоза. (члан 93.ст.4. ЗоБС).

Уколико се пешак креће по коловозу на путу ван насеља, мора да се креће што ближе левој ивици коловоза у смеру кретања, на начин којим не омета или не спречава саобраћај возила (члан 93.ст.2. ЗоБС)

Изузетно, пешак може да се креће уз десну ивицу коловоза само када је такво кретање за њега безбедније (непрегледна кривина, провалија, усек, одрон и сл.). (члан 93.ст.6. ЗоБС).

Кретање десном страном коловоза у смеру кретања се односи и на пешака који гура ручна колица, бицикл, мопед или мотоцикл, и особе са инвалидитетом које се крећу у инвалидским колицима. (члан 93.ст.7. ЗоБС).

Када се крећу коловозом пешаци су дужни да се крећу један за другим, осим лица које води дете млађе од седам година старости. (члан 93.ст.5. ЗоБС).

У Закону је препознат значај улоге одраслих на понашање деце у саобраћају, па су за прекршаје који су почињени у присуству деце предвиђене више, односно строжије санкције.

Приликом преласка преко коловоза пешак не сме да употребљава мобилни телефон нити да користи слушалице на ушима. (члан 96.ст.2. ЗоБС)

Коришћење мобилног телефона и слушалица се негативно одражава на безбедност саобраћаја јер пажња пешака приликом преласка коловоза треба бити усмерена на саобраћајну ситуацију. С обзиром на то, пожељно је да пешак чује звук кретања возила или звучне знаке упозорења како би избегао стварање потенцијално опасне ситуације.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**5.4 ЗАКОНСКЕ ОБАВЕЗЕ ВОЗАЧА ПРЕМА ПЕШАЦИМА**

Када прилази пешачком прелазу, возач мора да прилагоди брзину возила тако да у свакој ситуацији коју види или има разлога да предвиди, може безбедно да заустави возило испред пешачког прелаза. (члан 23.ст.2. ЗоБС).

На путу са пешачким прелазом или посебно изграђеним прелазом, односно пролазом за пешаке, пешак је дужан да се при прелажењу пута креће тим прелазом, односно пролазом, ако они нису од њега удаљени више од 100 метара. (члан 96.ст.3. ЗоБС).

Уколико је саобраћај на пешачком прелазу регулисан светлосним саобраћајним знаковима или знаковима полицијског службеника, возач је дужан да своје возило заустави испред пешачког прелаза када му је датим знаком забрањен пролаз, а ако му је на таквом прелазу датим знаком дозвољен пролаз, возач је дужан да пропусти пешака који је већ ступио на пешачки прелаз или показује намеру да ће ступити на пешачки прелаз док му је светлосним саобраћајним знаком или знаком полицијског службеника прелаз био дозвољен. (члан 99.ст.1. ЗоБС).

Уколико је саобраћај на пешачком прелазу регулисан светлосним саобраћајним знаковима или знаковима полицијског службеника, и пешачки прелаз се налази на улазу на бочни пут, возач који скреће на тај пут дужан је да скретање изврши на безбедан начин и да пропусти пешака који је већ ступио или ступа на пешачки прелаз или показује намеру да ће ступити на пешачки прелаз, а по потреби, заустави своје возило (члан 99.ст.2. ЗоБС).

Возач који скреће на бочни пут на чијем улазу не постоји пешачки прелаз дужан је да пропусти пешаке који су већ ступили или ступају на коловоз, (члан 99.ст.4. ЗоБС).

Пропуштање је радња коју учесник у саобраћају предузима како би омогућио кретање другог учесника у саобраћају који има првенство пролаза, тако да не дође до промене дотадашњег начина кретања учесника у саобраћају који има првенство пролаза, односно до њиховог контакта. (члан 7. ЗоБС)

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

Уколико на пешачком прелазу саобраћај није регулисан уређајима за давање светлосних саобраћајних знакова нити знацима полицијских службеника, возач је дужан да прилагоди брзину возила тако да у свакој ситуацији коју види или има разлога да предвиди може безбедно да заустави возило испред пешачког прелаза и пропусти пешака који је већ ступио или ступа на пешачки прелаз или показује намеру да ће ступити на пешачки прелаз. (члан 99.ст.3. ЗобС).

Уколико су пешаци деца, немоћна лица, слепе особе које се крећу уз употребу белог штапа и/или пса водича, особе са инвалидитетом које се крећу у инвалидским колицима, или за кретање користе друга ортотичко-протетичка помагала, возач је обавезан да заустави возило и да их пропусти. (члан 99.ст.5. ЗобС-а).

При мимоилажењу са пешаком, возач је дужан да држи безбедно растојање између возила и пешака. (члан 51.ст.2. ЗобС-а)

Претицање је пролажење учесника у саобраћају поред другог учесника у саобраћају који се креће коловозом у истом смеру (члан 7.ст.2. ЗобС-а)

Возач не сме да врши претицање или обилажење када тиме може угрозити друге учеснике у саобраћају:

- 1) возила које се приближава пешачком прелазу или га прелази,
- 2) возила које се зауставило и зауставља ради пропуштања пешака на пешачком прелазу. (члан 55. ЗобС)

Закон о безбедности саобраћаја на путевима садржи бројне одредбе које се односе на заштиту учесника у саобраћају. Посебна пажња поклања се побољшању безбедности најрањивијих категорија учесника у саобраћају, где спадају и старије особе. Старије особе као учесници и рањиве категорије у саобраћају су ризична категорија учесника у саобраћају у Србији, али и широм света.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

6 УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА

У основи Закон и подзаконски акти су препознали појединости везане за инфраструктуру којима се може унапредити безбедност пешака кроз унапређење саобраћајне инфраструктуре.

Унапређење саобраћајне инфраструктуре могуће је спровести кроз: Смањење брзина кретања возила на локацијама где постоје укрштања пешачких токова и токова моторних возила (управљање брзинама и обележавање посебних зона где је брзина кретања возила ограничена испод 30 km/h, различите грађевинске интервенције на уличној мрежи којима би се утицало на смањење брзина кретања возила, постављање одговарајуће саобраћајне сигнализације и опреме, постављање техничких средстава за успоравање саобраћаја – физичке препреке, вибрационе и шуштеће траке). Треба применити раздвајање токова кретања пешака од токова кретања бициклиста и моторних возила; појачано осветљење посебно угрожених локација и локација са повећаном концентрацијом пешака; санација опасних места за пешаке;

Обавеза управљача пута је изградња недостајућих деоница тротоара дуж коловоза; унапређење безбедности пешака на пешачким прелазима где је велики број пешака или где је повећана угроженост пешака (смањивање ширина пешачких прелаза, изградња разделних острва, појачано осветљење и повећање уочљивости пешачких прелаза, обезбеђивање више семафоризованих пешачких прелаза, упуштање ивичњака у зони пешачких прелаза, техничким средствима и саобраћајном сигнализацијом додатно утицати на смањење брзина кретања возила непосредно пре наиласка на пешачке прелазе и сл); формирање безбедних пешачких коридора, посебно на локацијама повећане коцентрације пешака, а посебно деце пешака (нпр. "безбедни путеви до школе"); стварање услова за безбедно и прихватљиво пешачење и за лица са ограниченим способностима и смањеном покретљивошћу.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**7 УНАПРЕЂЕЊЕ ВОЗИЛА У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА**

Савремен концепт конструкције и производње нових возила подразумева и развој система савремене технологије којима се унапређује безбедност пешака у случају незгоде возило-пешак. Многе фабрике путничких и теретних возила су развиле паметне системе за препознавање конфликта возила и пешака и превентивно деловање у циљу спречавања настанка саобраћајне незгоде, превентивно деловање. Једнако тако произвођачи возила развиле су системе на возилу и конструкцију возила тако да при судару са пешаком умање тежину последица које настају код пешака. Ипак ово су активности произвођача али је на корисницима возила стављен терет да препознају значај ових система и допринос који ови системи имају у спречавању незгода и смањивању повреда пешака.

Потребно је спровођење различитих активности којима би се утицало на свест становништва да купују и возе возила која су посебно технички опремљена и пројектована тако да у случају саобраћајне незгоде са пешаком последице судара буду што мање. Корисници треба да препознају возила која су пројектована тако да: чеони (предњи) делови аутомобила и других моторних возила немају оштрих и крутих делова, тако да у случају судара са пешаком, повреде пешака буду што мање; обавезно буду уграђени тзв. "бочни браници" код комерцијалних возила, за спречавање „подлетања“ пешака испод возила; буду уграђена, додатна, широкоугаона и друге врста огледала код комерцијалних возила који би допринели отклањању тзв. "мртвих" углова; постоје специјални системи у возилима који би на време детектовали потенцијални судар са пешаком и аутоматски активирали уређаје за заустављање возила и др.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**8 УНАПРЕЂЕЊЕ ЗНАЊА И СТАВОВА ВОЗАЧА И ПЕШАКА О
БЕЗБЕДНОМ УЧЕСТВОВАЊУ У САОБРАЋАЈУ**

Унапређење знања и ставова пешака о безбедном учешћу у саобраћају може значајно утицати на смањење ризика којима су пешаци изложени. Кључни напредак у процени и разумевању ризика од стране пешака може се постићи кроз едукативне и комуникационе мере. Ове мере заједно изграђују свест о важности поштовања правила саобраћаја и ризицима који постоје при учествовању у саобраћају.

8.1 МЕРЕ УНАПРЕЂЕЊА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА КРОЗ ЕДУКАЦИЈЕ И ОБУКЕ

- **Школски програми:** Проналажење модела за присутност саобраћајног васпитања у основне и средње школе, где деца могу учити о безбедном преласку улица, значају пешачких прелаза и правилном понашању у близини саобраћајница.
- **Јавне кампање:** Организовање медијских кампања које промовишу безбедно понашање пешака, као што су коришћење обележених прелаза, избегавање коришћења телефона током кретања и ношење рефлектујућих материјала.
- **Семинари и радионице:** Радионице намењене за старије особе и друге угрожене групе, посебно за децу, основношколског и средњошколског узраста прилагођене њиховим потребама и могућностима у погледу узраста.

**8.2 УНАПРЕЂЕЊЕ СТАВОВА О БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА У
САОБРАЋАЈУ ПРОМЕНОМ СТАВОВА КРОЗ КОМУНИКАЦИЈУ**

Пешаци су најхетерогенија категорија учесника у саобраћају, са мноштвом подгрупа, првенствено у погледу познавања прописа, односа према ризицима, као и у односу на старосну доб, односно узраст којем припадају. Како би се унапредио однос пешака према безбедном учешћу у саобраћају неопходно је препознати адекватан, одговарајући канал комуникације и адекватну поруку која ће

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

циљати својим садржајем одређену групу пешака. Приступ и утицај на ставове пешака може се остварити кроз:

- **Креативне поруке:** Коришћење емоционалних или информативних порука у кампањама, као што су приче о стварним последицама незгода, како би се подстакли људи на размишљање.
- **Интерактивни приступ:** Промоција безбедности путем друштвених мрежа и мобилних апликација које ангажују младе и подстичу позитивно понашање.
- **Укључивање јавности:** Обезбеђивање платформи где пешаци могу поделити искуства или предлоге за побољшање безбедности.

Законом су препознате могућности за спровођење разних видова едукација, кампања, трибина, обука и сл. у циљу информисања и успостављања исправних ставова и унапређења знања о ризицима пешака у саобраћају; едукација деце и њихових родитеља о безбедном и исправном учествовању у саобраћају као пешака; унапређење саобраћајног образовања и васпитања; едукација лица старијих од 65 година о опадању психофизичких способности са годинама живота и повећаном ризику учествовања у саобраћају за пешаке старије од 65 година; едукација и информисаност учесника у саобраћају о значају и начину на који се може побољшати уочљивост пешака у саобраћају у време смањене видљивости и сл.

8.3 УНАПРЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА

Унапређење саобраћајне инфраструктуре у функцији веће безбедности пешака подразумева интеграцију различитих техничких, архитектонских и технолошких решења која смањују ризик од саобраћајних незгода са учешћем пешака и побољшавају безбедност пешака од тешких страдања у саобраћају. Ове мере се могу спровести кроз:

- **Видљивост правила:** Постављање јасних знакова и добро осветљених пешачких прелаза.
- **Интерактивна сигнализација:** Инсталација семафора са звучним сигнаlima и дисплејима који обавештавају пешаке о безбедном тренутку за прелазак улице.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

- **Умирење саобраћаја - смањење брзина возила:** Увођење зона са ограничењем брзине у близини школа, паркова и густо насељених подручја.

8.4 СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА У ФУНКЦИЈИ ВЕЋЕ БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА

Спровођење закона у функцији веће безбедности пешака односи се на активности које имају за циљ обезбеђивање већег поштовања саобраћајних прописа од стране свих учесника у саобраћају, с посебним фокусом на заштиту пешака као рањиве категорије. Ефикасна примена закона подразумева како превентивне мере, репресивне мере и санкције за учеснике у саобраћају који крше прописе, а све са циљем смањења ризика од страдања пешака у саобраћају. Ове активности се могу реализовати и кроз:

- **Појачан надзор:** Контрола и кажњавање непоштовања правила, како од стране пешака, тако и возача који угрожавају њихову безбедност.
- **Позитивне подстицаје:** Награђивање, подршка правилног понашања пешака кроз локалне иницијативе или јавне кампање.

8.5 СТРУЧНО ИСТРАЖИВАЊЕ И АНАЛИЗА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА У САОБРАЋАЈУ

Стручно истраживање и анализа безбедности пешака у саобраћају представља систематски процес који има за циљ да идентификује, разуме и предложи решења за проблеме који угрожавају безбедност пешака као учесника у саобраћају. Пешаци су најбројнија категорија учесника у саобраћају, системски приступ помаже у идентификацији ризика, узрока незгода и препознавању ефикасних мера за унапређење безбедности пешака. Кључни кораци у процесу истраживања су:

- **Стално праћење података:** Анализа статистике о саобраћајним незгодама у којима учествују пешаци ради идентификације критичних тачака.
- **Обука стручњака:** Едукација урбаних планера и саобраћајних инжењера о најновијим решењима за пешачку безбедност.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**9 АНАЛИЗА СТАЊА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА НА ТЕРИТОРИЈИ
ГРАДА КРАГУЈЕВЦА**

Анализа стања безбедности пешака у саобраћају на територији Града Крагујевца обухвата период од 5 година, од 2019. до 2023. године, као последњих пет година за које су доступни релевантни подаци.

Коришћење доступних података база које организује Агенција за безбедност пешака усмерена је на сагледавање безбедности пешака кроз поређење безбедности пешака на територији Града Крагујевца са безбедношћу пешака на нивоу Републике Србије. Оваква упоредна анализа иницирана је како би се стекао јасан утисак о уделу проблема безбедности пешака на територији Града Крагујевца у односу на проблем безбедности пешака на националном нивоу.

Специфичности ове анализе огледају се у детаљном издвајању пешака кроз податке о саобраћајним незгодама у којима су учествовали пешаци, као и издвајање пешака као специфичне категорије настрадалих у саобраћају.

Спровођење студије безбедности пешака у саобраћају са акцентом на податке о саобраћајним незгодама у којима су учествовали пешаци има за циљ да идентификује узроке, обрасце и последице ових незгода, како би се поставиле основе за ефикасне мере за превентивно деловање на безбедност пешака као рањиве категорије учесника у саобраћају. Анализе података о саобраћајним незгодама се циљем да се изврши:

- Идентификација ризика
- Препознавање опасних локација са повећаним ризиком страдања пешака
- Разумевање узрока и фактора доприноса настанку незгода са учешћем пешака
- Сагледају појединачни и системски фактори који умањују безбедност пешака
- Сагледавање основних карактеристика понашања пешака као рањивих и као ризичних учесника у саобраћају
- Препознавање и развој ефикасних превентивних и корективних мера

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

- Унапређење инфраструктуре за безбедније учествовање пешака у саобраћају
- Припрема основе за циљану едукацију
- Усмеравање активности кроз подршку јавним политикама
- Унапређење планирања и доношења одлуке за унапређење система безбедности пешака у саобраћају

Анализе података саобраћајних незгода нису само алат за разумевање проблема, већ и основа за стварање дугорочних и одрживих решења за повећање безбедности пешака и осталих учесника у саобраћају.

Анализа безбедности пешака у саобраћају на територији Града Крагујевца огледа се и у мањем узорку, мањем броју незгода и њихових последица у посматраном периоду. Иако су саобраћане незгоде са учешћем пешака карактеристичне и по томе што практично у свакој незгоди са учешћем пешака долази до страдања пешака, односно до повређивања у било ком обиму, број незгода са смртно страдалим пешацима формира мали узорак на основу којег треба да се тумаче и препознају специфичности, односно постојање одређених правилности или индиција у њиховом догађању.

У циљу формирања релевантне анализе за доношење адекватних, практичних и корисних захтева акценат анализе је усмерен на праћење саобраћајних незгода са настрадалим лицима, као и на број настрадалих лица у тим незгодама.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

9.1 ВРЕМЕНСКА АНАЛИЗА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА СА УЧЕШЋЕМ ПЕШАКА ПО ГОДИНАМА

У посматраном периоду се у Републици Србији догодило укупно 2.410 саобраћајна незгода са погинулима, од чега је 40 саобраћајних незгода са најтежим последицама евидентирани на територији Града Крагујевца.

У посматраном периоду се у Републици Србији догодило укупно 64.665 саобраћајне незгоде са повређеним лицима, од чега су 1.521 саобраћајна незгода са повређеним лицима евидентирана на територији Града Крагујевца.

У посматраном периоду се у Републици Србији догодило укупно 666 саобраћајних незгода са погинулим пешацима, од чега је 7 саобраћајних незгода са најтежим последицама пешака евидентирано на територији Града Крагујевца.

У посматраном периоду се у Републици Србији догодило укупно 12.153 саобраћајне незгоде са повређеним пешацима, од чега је 196 саобраћајних незгода са повређеним пешацима евидентирано на територији Града Крагујевца.

Расподела укупног броја саобраћајних незгода са настрадалима

	СРБИЈА		ГРАД КРАГУЈЕВЦ	
	СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
2019	494	13748	5	309
2020	459	11850	9	271
2021	482	13271	7	314
2022	505	12802	8	302
2023	470	12994	11	325
Укупно	2410	64665	40	1521

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Расподела броја саобраћајних незгода са учешћем пешака

	СРБИЈА		ГРАД КРАГУЈЕВАЦ	
	СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
2019	132	2709	3	86
2020	127	2069	6	76
2021	148	2449	4	78
2022	127	2475	6	72
2023	132	2650	2	79
Укупно	666	12352	21	391

Слика 4 **Република Србија**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима

Може се видети да је укупан саобраћајних незгода са погинулим лицима у Републици Србији у посматраном периоду прилично константан по годинама и креће се од између 459 током 2020. године до 505 погинулих током 2022. године. Овакви подаци упућују на закључак да систем безбедности саобраћаја свој ефекат исказује кроз очување постојећег стања у погледу безбедности саобраћаја, без јасне тенденције и усмерења ка формирању опадајућег тренда у погледу броја саобраћајних незгода са погинулим лицима.

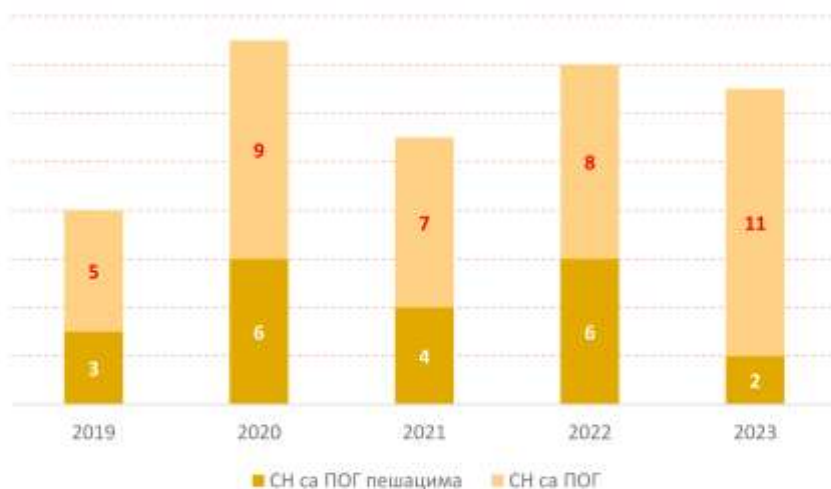
Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Варијација између максималног и минималног броја незгода са погинулим лицима у овом периоду је 46 лица, што износи око 8-9% у односу на просечан број незгода са најтежом последицама. Оваква варијација упућује на неизвесност и непостојање јасне одреднице система заштите који би обезбедио опадајући тренд.

Овај посматрани период обухваћен је и Националном Стратегијом безбедности саобраћаја на путевима Републике Србије од 2016. до 2020. године којом је јасно дефинисан циљ, смањење броја саобраћајних незгода за 50% у односу на почетну годину овог периода. На крају овог стратешког периода констатовано је да није испуњен овај циљ, а други стратешки период започет је Националном стратегијом од 2023. до 2030. године.

На графику се може уочити да број саобраћајних незгода са погинулим лицима, а у којима су учествовали пешаци током посматраног периода практично задржава прилично константан удео у укупном броју саобраћајних незгода са погинулим лицима, по годинама посматраног периода. Најмањи број незгода са погинулим пешацима евидентиран је 2020. године, 127 незгода, док је исти број ових незгода евидентиран и током 2022. године. Највећи број незгода са погинулим пешацима евидентиран је 2021. године, када је настало 148 саобраћајних незгода са погинулим пешацима.

Слика 5 **Град КРАГУЈЕВАЦ**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

Са приложене слике може се уочити да је број саобраћајних незгода са погинулим лицима на територији Града Крагујевца у овом периоду значајно варирао. Највећи број незгода са погинулим лицима евидентиран је током 2020. године, чак 11 саобраћајних незгода са погинулима, док је управо те године на Националном нивоу евидентиран најмањи број ових незгода, у односу на посматрани период. Најмањи број незгода са погинулим лицима евидентиран је током 2019. године, када је евидентирано 5 ових незгода. Број незгода са погинулим лицима на територији Града Крагујевца значајно варира, од 5 до 11 по години посматраног периода. Овакви нагли скокови јасно упућују у изостанак системских мера за деловање на проблеме безбедности саобраћаја које циљају у највеће проблеме. Ипак, оваква варијација указује и на смисао деловања мерама, јер управо оваква смањења најтежих последица долазе јаким мерама, али које у почетној фази нису континуалне, нити су упарене са другим видовима деловања, већ су импулсивне, што се јасно одражава и кроз ове директне показатеље.

У прилог оваквим закључцима може бити и чињеница да је током посматраног периода на територији Града Крагујевца евидентирано највише 6 саобраћајних незгода са погинулим пешацима и то током 2020. и 2022. године, када је на територији целог града евидентирао укупно 9 односно 8 незгода са погинулим лицима, што значи да је током 202. године 75% свих најтежих незгода у тој години било са учешћем пешака.

У скроз другачију крајност указује чињеница да је током 2023. године евидентирано 2 незгоде са погинулим пешацима, од укупно 11 незгода, што је удео мањи од 18 % у укупном броју незгода са погинулим лицима.

Сагледавањем овог периода анализе, а посматрано изоловано, број незгода са погинулима у којима су учествовали пешаци, на територији Града Крагујевца нема јасан опадајући тренд, већ варира од 2 незгоде 2023. године, до 6 незгода са погинулим пешацима током 2020. и 2022. године. Овакав резултат јасно указује да не постоје усмерене системске мере којима се делује на безбедност пешака, као посебну, рањиву категорију, изоловану од осталих мера и активности.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 6 **Република Србија**, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима

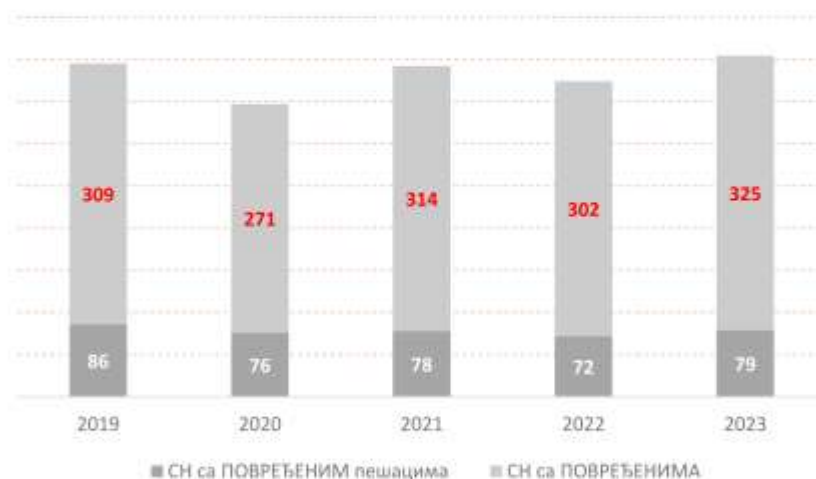
На нивоу Републике Србије број саобраћајних незгода са повређеним учесницима је такође прилично константан, креће се од минимума 2020. године, када је евидентирано 11.850 ових незгода, до максимума 2019. године, када је евидентирано 13.748 незгода са повређеним лицима. Такође и број незгода са повређеним пешацима варира, између минималних 2.028 током 2020. године, до максималних 2.668 током 2019. године. Овде је јасно исказана корелација, удео незгода са повређеним пешацима у укупном броју незгода са повређенима, где се ове две величине готово непогрешиво прате. Овакав податак упућује, да умереним деловањем на незгоде се пешацима, може значајно да се смањи укупан број незгода са настрадалим лицима.

Треба истаћи да се кроз праксу показало када системске мере безбедности саобраћаја примарно циљају незгоде са најтежим последицама, за резултати има последицу повећања броја незгода са повређеним лицима. Дакле, пракса је показала да усмеравање мера и активности на смањење броја незгода са погинулим пешацима, може имати последицу повећања броја повређених пешака. Оваква спрега показатеља изостаје, па самим тим може да се закључи да није успостављен модел системских мера за унапређење безбедности пешака на Националном нивоу Републике Србије.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 7 **Град КРАГУЈЕВАЦ**, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима

Слично као и за национални ниво Републике Србије, број незгода са повређеним лицима на територији Града Крагујевца је није значајно варирао у посматраном периоду. Највећи број незгода са повређеним лицима евидентиран је у крајњој години посматраног периода 2023. године, када је евидентирано 325 ових незгода, док је најмањи број незгода са повређенима евидентиран током 2020. године, 271 саобраћајна незгода. Поређењем овог тренда са бројем незгода са погинулим лицима, не може се уочити тенденција системског деловања, односно да смањени број најтежих незгода прати повећани број незгода са повређеним лицима, са уделом између 24% и 28%. Број незгода са повређеним пешацима прати укупан број саобраћајних незгода са повређенима, одржавајући прилично константан удео. Ипак, у поређењу са падом броја незгода са најтежим последицама по пешаке, јасно је да и овде може да се констатује системски приступ заштити пешака у саобраћају.

УДЕО СН СА ПЕШАЦИМА У УКУПНОМ БРОЈУ СН

Република Србија		Град КРАГУЈЕВАЦ	
СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
28%	19%	53%	26%

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

Како би се што ефикасније приказала компаративна анализа између националног нивоа и нивоа Града Крагујевца, формирана је табела изнад. Може се видети да је у посматраном петогодишњем периоду удео незгода са погинулим пешацима у укупном броју незгода са погинулима, на националном нивоу био преко 28%, док је тај удео за Град Крагујевац значајно већи 53%. Овај податак указује да је на нивоу Републике свака четврта незгода са погинулима, заправо незгода са погинулим пешаком, док је на територији Града Крагујевца то свака друга незгода.

Овакав резултат указује да Град Крагујевац има значајно виши ризик од смртог страдања пешака у саобраћају у односу на Републику, што даје додатни мотив да се интензивира рад на успостављању системског деловања на унапређење безбедности пешака на територији Града Крагујевца. Просечан годишњи удео незгода са повређеним пешацима у укупном броју незгода са повређенима (у посматраном периоду) је око 26% за Град Крагујевац, а за ниво Републике Србије је 28%.

9.1.1 ВРЕМЕНСКА АНАЛИЗА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА СА УЧЕШЋЕМ ПЕШАКА ПО МЕСЕЦИМА У ТОКУ ГОДИНЕ

Анализа броја саобраћајних незгода са пешацима и њихових последица по месецима представља кључан аспект истраживања у области безбедности саобраћаја. Ова анализа омогућава идентификацију сезонских и временских образаца који могу утицати на учесталост и тежину ових незгода. Климатски услови, као што су киша, снег или магла, често варирају током године и директно утичу на услове видљивости и стање коловоза, као и понашање и навике пешака, што може довести до повећања ризика за пешаке у одређеним месецима.

Сезонске активности и навике пешака и возача, попут повећаног кретања у летњим месецима или смањене дневне светлости током зиме, могу значајно допринети варијацијама у броју и тежини последица саобраћајних незгода. Анализа месечних података омогућава идентификацију критичних периода када је потребно спроводити појачане мере безбедности, као што су информативне кампање, унапређење инфраструктуре или привремене мере успоравања саобраћаја.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Такође, ова врста анализе омогућава прилагођавање система управљања безбедношћу саобраћаја специфичним локалним условима. На пример, у градским срединама са већим бројем пешака, резултати могу указати на потребу за побољшањем пешачких прелаза или семафорских система у одређеним месецима. На тај начин, анализа по месецима доприноси свеобухватнијем разумевању фактора ризика и планирању мера које могу смањити број незгода и тежину последица за пешаке.

Временска анализа по месецима у току године има задатак да укаже на специфичности у расподели броја саобраћајних незгода по месецима, као и да истакне оне месеце који су најризичнији. Овај закључак је веома битан када се планирају и реализују системске мере које подразумевају, кампање, појачану контролу или додатне едукације. Усмеравање мера из области инфраструктуре такође може да се води овом анализом, посебно у погледу одржавања пута са аспекта проходности, али и стања вегетације у зони пута. Слично као за претходну анализу, вршена је комперативна анализа за национални ниво, као и за ниво Града Крагујевца, при чему су резултати приказани тако да се могу поредити.

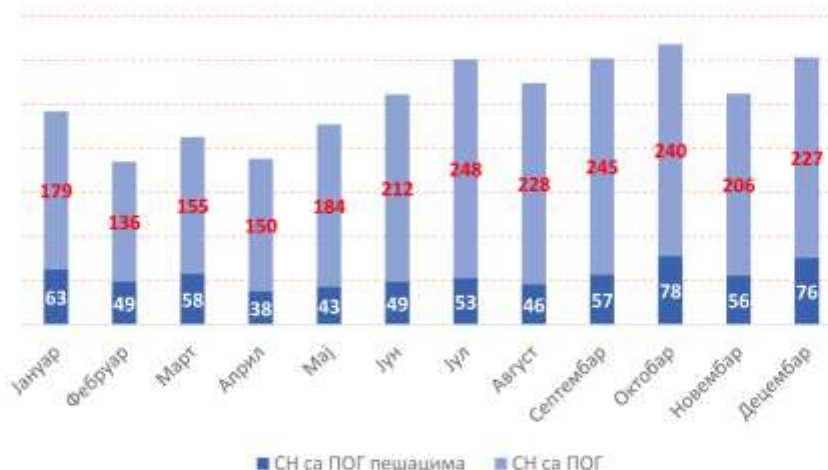
Расподела броја саобраћајних незгода са настрадалима по месецима

		Србија		Град Крагујевац	
		СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
1	Јануар	179	4494	3	114
2	Фебруар	136	4140	2	87
3	Март	155	4480	1	109
4	Април	150	4425	1	101
5	Мај	184	5497	0	123
6	Јун	212	5885	3	151
7	Јул	248	6157	4	150
8	Август	228	6134	3	124
9	Септембар	245	6035	5	127
10	Октобар	240	6387	3	165
11	Новембар	206	5353	4	133
12	Децембар	227	5678	11	137
Укупно		179	4494	3	114

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 8 **Република Србија**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима, по месецима

На основу приказане временске анализе, расподеле саобраћајних незгода по месецима посматраног периода од 2019. до 2023. године за Национални ниво Републике Србије, може препознати модел временске расподеле који је карактеристичан за посматрање већих узорака саобраћајних незгода. На презентованој слици може се јасно уочити повећање ризика током летњих месеци, период јул – август, који се наставља високим ризицима током септембра и октобра месеца.

Највећи број незгода са погинулим лицима евидентиран је управо у овом периоду. Погодне временске прилике, које дају осећај идеалних услова за саобраћај резултирају контра ефектом и у комбинацији са појачаним интензитетом саобраћаја, посебно транзитног током летњих месеци доприносе лажном осећају опуштености учесника у саобраћају. Погодне временске прилике стимулишу возаче да се понашају ризично, на граници својих могућности, док транзит који је повећан у комбинацијом са умором и дугим турама вожње доприноси високом ризику од лоших реакција у саобраћају. Највећи број незгода са погинулим лицима евидентиран је током јула месеца, 248 незгода, али јако близак ниво је и био током суседних месеци, у септембру 245 незгода са погинулима, а у октобру 240 незгода са погинулим лицима.

Најмањи број незгода са погинулим лицима евидентиран је током фебруара када је настало 136 незгода са погинулим лицима. Најмањи број незгода са погинулим пешацима током евидентиран је током априла месеца, 38 незгода. Може се видети да удео незгода са погинулим пешацима има значајан утицај на укупан

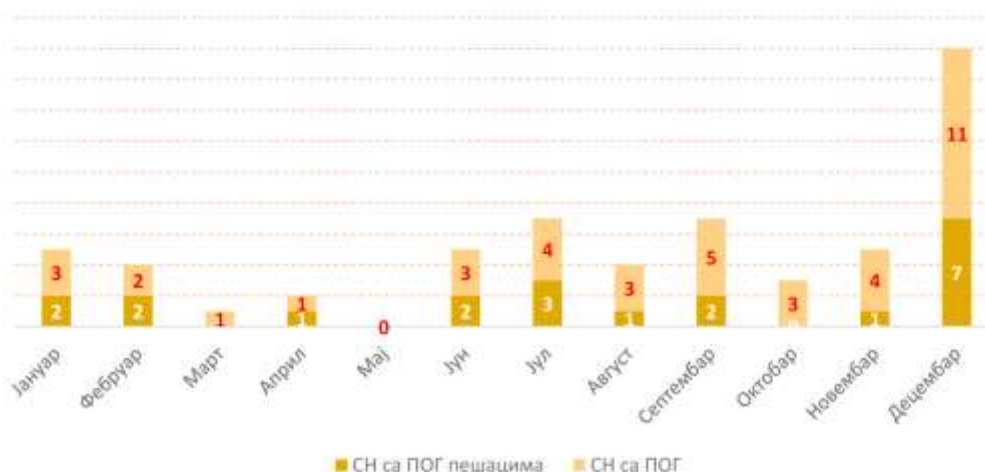

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

број незгода са погинулим лицима, посебно током октобра и децембра када је евидентиран највећи број незгода са погинулим пешацима.

Број саобраћајних незгода са погинулим пешацима, ни приближно не прати број саобраћајних незгода са погинулима. Највећи број незгода са погинулим пешацима евидентиран је током октобра месеца, када је кретање пешака повећано услед још век пријатних услова за пешачење, а ризичних у случају изненадне кише за возаче. Највећи број погинулих лица у саобраћају евидентиран је током јула месеца.

Слика 9 **Град Крагујевац**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима, по месецима

Највећи број незгода се погинулима евидентиран је током зимских и летњих месеци, јул и децембар месец, док се некарактеристично истиче мај месец када није било погинулих у саобраћају.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Расподела броја саобраћајних незгода са настрадалим ПЕШАЦИМА по месецима

		Србија		Град Крагујевац	
		СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
1	Јануар	63	1058	2	42
2	Фебруар	49	904	2	28
3	Март	58	948	0	22
4	Април	38	759	1	22
5	Мај	43	921	0	27
6	Јун	49	962	2	31
7	Јул	53	835	3	30
8	Август	46	882	1	32
9	Септембар	57	1075	2	39
10	Октобар	78	1259	0	49
11	Новембар	56	1287	1	31
12	Децембар	76	1462	7	38
Укупно		666	12352	21	391

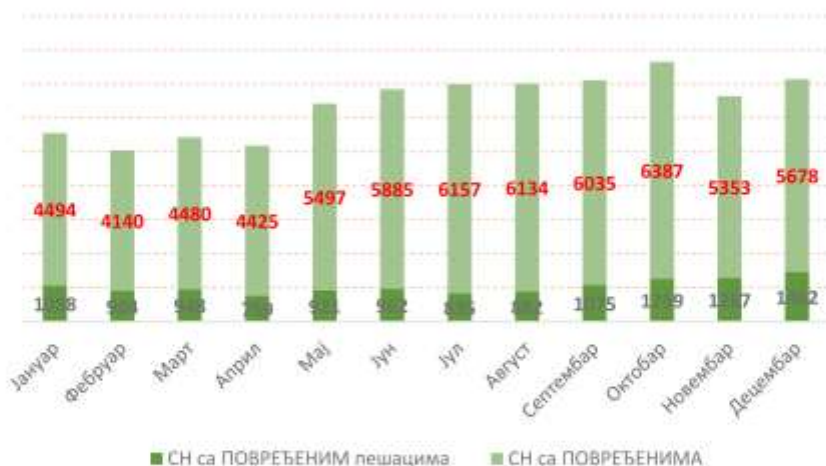
Број незгода са повређенима током године значајно варира, од минимални 4.140 у фебруару, до максималних 6.387 у октобру месецу на нивоу Републике Србије. Слична расподела броја незгода са настрадалима је и на нивоу Града Крагујевца, од минималних 87 у фебруару месецу, до максималних 165 током новембра месеца.

Број саобраћајних незгода са повређеним пешацима на нивоу Републике Србије варира од минималних 759 у априлу месецу до максималних 1462 током децембра месеца. На нивоу Града Крагујевца најмањи број незгода са повређеним пешацима евидентиран је током марта и априла месеца, када су се догодило по 12 незгоде са повређеним пешацима. Навећи број незгода са повређеним пешацима евидентиран је у октобру, 49 саобраћајних незгода.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 10. Република Србија, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима, по месецима

Слика 11. Град Крагујевац, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима, по месецима

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

9.1.2 ВРЕМЕНСКА АНАЛИЗА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА СА УЧЕШЋЕМ ПЕШАКА ПО ДАНИМА У СЕДМИЦИ

Временска анализа по данима у седмици има задатак да укаже на специфичности у расподели броја саобраћајних незгода по данима у току седмице/недеље, као и да истакне оне дане који су најризичнији. Овај закључак је веома битан када се планирају и реализују системске мере које подразумевају, кампање, појачану контролу или додатне едукације.

Анализа броја незгода са пешацима и њихових последица по данима у седмици важан је инструмент за разумевање динамике саобраћајне безбедности и кретања пешака у различитим деловима седмице. Обрасци понашања учесника у саобраћају често варирају у зависности од дана у седмици због различитих активности као што су радне обавезе, школске активности, викенд одмори или вечерњи изласци. Ове промене у понашању могу значајно утицати на фреквенцију кретања пешака, густину саобраћаја и ризик од незгода.

На пример, радним данима је често присутан повећан број пешака у јутарњим и поподневним часовима због долазака и одлазака на посао и у школу, док су током викенда обрасци кретања неуједначени и често укључују дужи боравак у вечерњим сатима на отвореном. Поред тога, фактори као што су умор или неодговорно понашање возача и пешака, посебно у вечерњим сатима током викенда, могу повећати ризик од озбиљнијих незгода.

Анализом по данима у седмици могу се идентификовати критични дани са повећаним бројем саобраћајних незгода или тежим последицама, што омогућава доносиоцима одлука да усмере превентивне мере ка специфичним ризицима. Такве мере могу обухватати појачану контролу саобраћаја у вечерњим сатима викендом, унапређење осветљења на критичним локацијама или кампање подизања свести о безбедном понашању пешака и возача. Ова врста анализе доприноси ефикаснијем управљању саобраћајем и значајној редукцији броја незгода и њихових последица.

Формирање расподеле броја и структура последица незгода по данима у седмици могу на први поглед да делује банално, али анализом која обухвата одређена подручја, односно микро локације, могу се уочити специфичности ве-

Град Крагујевац

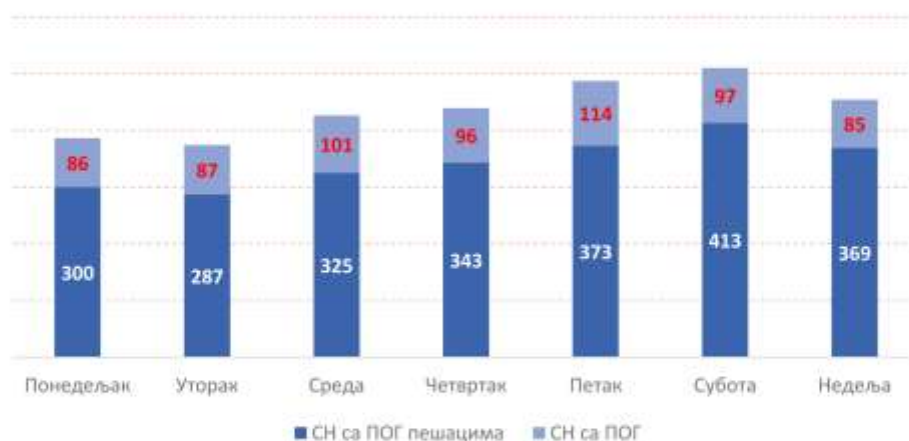
СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

зане за одређене локације које могу бити и кључне за увећање ризика од страдања пешака. Овакве анализе су посебно корисне за мања подручја, где упућују на праћење промене динамике моторног или пешачког саобраћаја које доминантно утичу на експоненцијално повећање ризика појединим данима у седмици. Најбољи пример ових утицаја су одређени пијачни дани, ка да је пешачење у појединим зонама значајно интензивирано.

Слично као за претходну анализу, вршена је комперативна анализа за национални ниво, као и за ниво Града Крагујевца, при чему су резултати приказани тако да се могу поредити.

Расподела броја незгода са настрадалим по данима у седмици

		Србија		Град Крагујевац	
		СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
1	Понедељак	300	9651	4	233
2	Уторак	287	8987	4	223
3	Среда	325	9087	7	214
4	Четвртак	343	9400	8	216
5	Петак	373	10372	10	241
6	Субота	413	9256	4	212
7	Недеља	369	7912	3	182
Укупно		2410	64665	40	1521

Слика 12 **Република Србија**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима, по данима у седмици

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Са приложених слика може се видети да се у Републици Србији највећи број незгода са погинулим лицима догађа суботом, када је евидентирано 413 незгода са погинулим лицима у посматраном периоду. Овакав податак је очекиван, субота ј дан викенда са интензивном динамиком саобраћаја, а посебно активним понашањима у саобраћају током ноћног периода. Дани викенда одликују се нешто мањим обимом саобраћаја, што ствара простор на саобраћајницама који се често користи за вожњу већом брзином од уобичајене.

Слика 13 **Град Крагујевац**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима, по данима у седмици

Најмањи број незгода са погинулим лицима у Републици Србији евидентиран је уторком, 297 саобраћајних незгода. Овакав исход може се објаснити променом динамике кретања која почиње понедељком, када се након викенда људи враћају на радна места, саобраћај је максимално оптерећен микро миграцијама које су карактеристичне за типичан дневни ток саобраћаја.

За разлику од националног нивоа, највећи број саобраћајних незгода са погинулим лицима на територији Града Крагујевца евидентиран је петком 10 незгода, док је најмањи евидентиран недељом. Оваква разлика расподела за национални и локални ниво упућује специфичности динамике на локалу које имају доминантан утицај на настанак ових незгода. Број погинулих пешака у незгодама нема јасну расподелу по данима у седмици и не може се препознати модел расподеле.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Расподела броја незгода са настрадалим пешацима по данима у седмици

	Дан у седмици	Србија		Град Крагујевац	
		СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
1	Понедељак	86	1988	3	55
2	Уторак	87	1944	1	65
3	Среда	101	1950	5	63
4	Четвртак	96	1941	4	58
5	Петак	114	2096	4	71
6	Субота	97	1439	2	46
7	Недеља	85	994	2	33
Укупно		666	12352	21	391

Број саобраћајних незгода са повређеним лицима је прилично уравнотежен према данима у седмици. Са приложених слика може се видети да се у Републици Србији највећи број незгода са повређеним лицима догађа петком, када је евидентирано 10.372 незгоде са повређеним лицима у посматраном периоду. Овакав податак је очекиван, петак је дан пред викенда са интензивном динамиком саобраћаја, а посебно активним понашањима пешака у саобраћају. Дани викенда одликују се нешто мањим обимом саобраћаја, што ствара простор на саобраћајницама који се често користи за возњу већом брзином од уобичајене. Најмањи број саобраћајних незгода са повређенима евидентиран недељом 7.912 саобраћајних незгода са повређенима.

Слика 14 Република Србија, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима, по данима у седмици

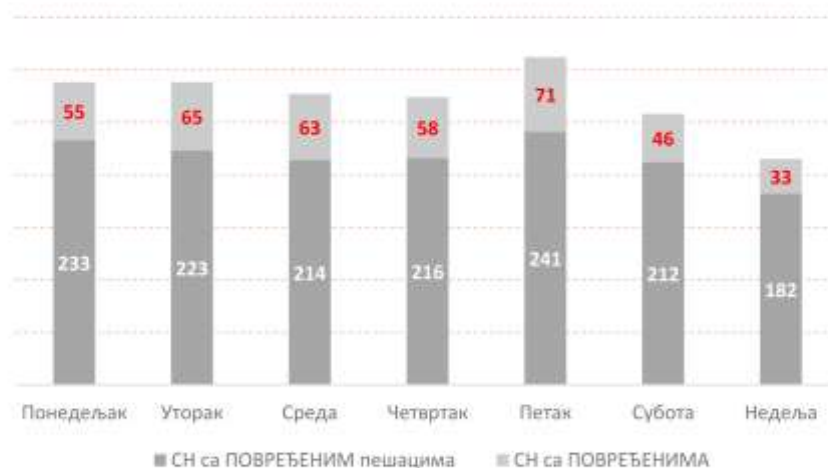
Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Највећи број незгода са повређеним пешацима у Републици Србији евидентиран је петком, 2.096 саобраћајних незгода, док је најмањи евидентиран недељом 994 саобраћајне незгоде са повређеним пешацима.

И за ниво Града Крагујевца број саобраћајних незгода са повређеним лицима је прилично уравнотежен према данима у седмици. Са приложених слика може се видети да се највећи број незгода са повређеним лицима догађа петком, када је евидентирано 241 незгода са повређеним лицима у посматраном периоду. Овакав податак је није очекиван, јер је петак дан када је интензивнији саобраћај него обично и када је простор на саобраћајницама смањен па нема пуно прилика за вожњу већом брзином од уобичајене. Најмањи број саобраћајних незгода са повређенима евидентиран недељом, када су се догодиле 182 саобраћајне незгоде са повређенима.

Највећи број незгода са повређеним пешацима у на територији Града Крагујевца евидентиран је петком, 71 саобраћајна незгода, док је најмањи евидентиран недељом, 33 саобраћајне незгоде са повређеним пешацима.

Слика 15 **Град Крагујевац**, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима, по данима у седмици

Град Крагујевац

**СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење****9.1.3 ВРЕМЕНСКА АНАЛИЗА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА СА УЧЕШЋЕМ ПЕШАКА ПО ЧАСОВИМА У ТОКУ ДАНА**

Временска анализа по часовима у току дана има задатак да укаже на специфичности у расподели броја саобраћајних незгода часовима током дана, као и да истакне оне часове који су најризичнији. Овај закључак је веома битан када се планирају мере које подразумевају појачану контролу од стране саобраћајне полиције, али и у контексту скретања пажње учесницима у саобраћају на додатне ризике којима су изложени током одређених часова током дана.

Анализа броја незгода са пешацима и њихових последица по сатима у току дана представља суштински корак у разумевању временских образаца ризика у саобраћају. Саобраћајна динамика током дана знатно варира у складу са активностима људи, као што су долазак и одлазак са посла или школе, обављање свакодневних задатака, као и вечерње активности. Ове промене у фреквенцији кретања и интензитету саобраћаја утичу на ризик од незгода и на њихову тежину.

Највећи ризик од незгода са пешацима често је повезан са периодима "шпица", када је густина саобраћаја највећа и када су пешачки прелази, раскрснице и тротоари најфреквентнији. Истовремено, услови видљивости играју кључну улогу, јер је вероватноћа незгода већа током јутарњег и вечерњег сумрака, као и у ноћним сатима. Додатно, у вечерњим сатима може доћи до повећане изложености ризику услед умора учесника у саобраћају или недисциплинованог понашања, као што су прекорачење брзине или непрописно прелажење улице.

Оваква анализа омогућава идентификацију критичних временских интервала током којих је ризик највећи, што служи као основа за предузимање превентивних мера. Те мере могу укључивати повећану контролу саобраћаја од стране саобраћајне полиције, побољшање осветљења пешачких зона или оптимизацију рада семафора у одређеним часовима. Поред тога, информације о временским обрасцима ризика могу бити корисне за подизање свести јавности кроз едукативне кампање. На тај начин, анализа по сатима дана доприноси бољем планирању и унапређењу безбедности пешака у саобраћају.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Ова расподела је врло тешко применљива за мања подручја, јер мали узорак саобраћајних незгода има велику дисперзију током дана, тешко се уочавају зависности и модели који могу упутити на јасан закључак. За разлику од локалног, сагледавање ове расподеле на националном нивоу може бити значајно за процену ризика и управљање контролом и превентивним деловањем у саобраћају од стране саобраћајне полиције.

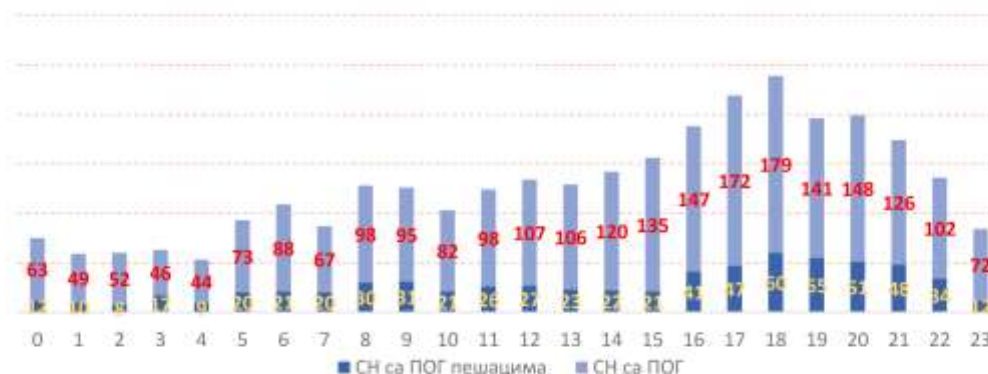
Расподела броја незгода са настрадалима по часовима

	Србија		Град Крагујевац	
	СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
0	63	1012	0	30
1	49	885	0	24
2	52	696	1	26
3	46	608	1	18
4	44	519	1	8
5	73	822	1	20
6	88	1867	0	25
7	67	2626	2	68
8	98	2714	4	54
9	95	2891	0	55
10	82	3413	1	81
11	98	3832	0	87
12	107	4116	4	89
13	106	4532	1	99
14	120	4574	0	118
15	135	4431	0	114
16	147	4494	5	106
17	172	4347	4	107
18	179	4155	5	97
19	141	3523	2	79
20	148	2884	1	69
21	126	2440	4	64
22	102	1984	0	56
23	72	1300	3	27
Укупно	2410	64665	40	1521

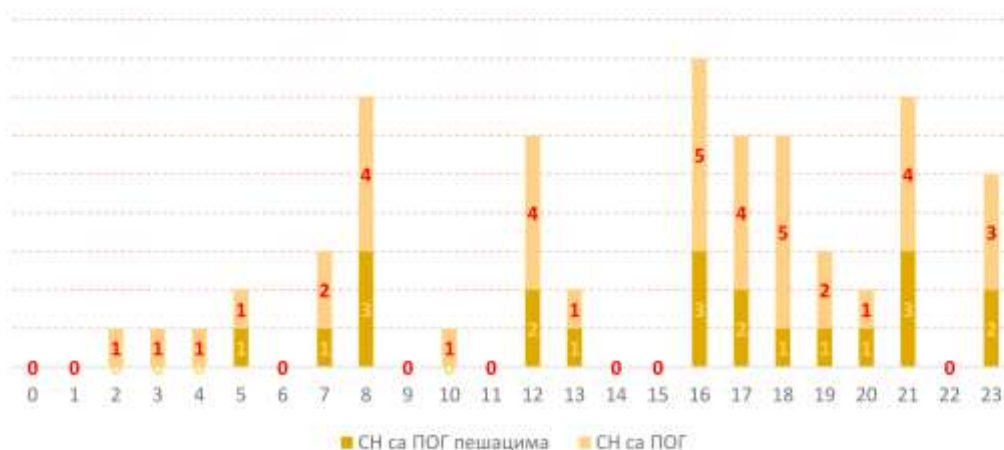
Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 16 **Република Србија**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима, по сатима у току дана

Са приложених слика може се видети да се у Републици Србији највећи број незгода са погинулим лицима догађа у периоду од 16 до 20 часова, док је евидентирано највише незгода са погинулим лицима 18 часова. Овакав податак је очекиван након засићеног саобраћаја, улице су слободније после 18 часова и нагли прелаз повлачи учесника у саобраћају да се понашају ризично. Најмањи број незгода евидентиран је у ноћним часовима у периоду од поноћи до 4 сата после поноћи. Овакав исход указује на мањи број незгода, али је то период повећаног ризика у саобраћају, ако се у обзир узме да је интензитет саобраћаја у том ноћном периоду експоненцијално мањи него у дневном.

Слика 17 **Град Крагујевац**, расподела броја саобраћајних незгода са погинулима, УКУПНО и незгода са погинулим пешацима, по сатима у току дана

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Расподела броја незгода са настрадалим пешацима по часовима

	Србија		Град Крагујевац	
	СН ПОГ	СН ПОВ	СН ПОГ	СН ПОВ
0	12	88	0	3
1	10	56	0	1
2	8	35	0	1
3	17	32	0	0
4	9	24	0	0
5	20	103	1	4
6	21	347	0	4
7	20	551	1	25
8	30	561	3	23
9	31	645	0	18
10	21	771	0	30
11	26	823	0	22
12	27	883	2	33
13	23	905	1	27
14	22	796	0	32
15	21	694	0	25
16	41	776	3	27
17	47	916	2	31
18	60	982	1	19
19	55	842	1	21
20	51	618	1	18
21	48	464	3	11
22	34	291	0	12
23	12	149	2	4
Укупно	666	12352	21	391

Са приложених слика може се видети да се у Републици Србији највећи број незгода са повређеним пешацима догађа у периоду од 13 до 18 часова, док је евидентирано највише незгода са повређеним лицима у 13 часова. Овакав пода-

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

так је очекиван, расподела броја незгода са повређенима прати и типичан интензитет саобраћаја на саобраћајницама. Најмањи број незгода са повређенима евидентиран је у ноћним часовима у периоду од поноћи до 4 сата после поноћи. Овакав исход указује на мањи број незгода, али је то период повећаног ризика у саобраћају, ако се у обзир узме да је интензитет саобраћаја у том ноћном периоду експоненцијално мањи него у дневном. Пешаци су најугроженији када се заврши радно време, и када почиње период интензивнијег пешачења до неких 20 часова увече.

Слика 18 **Република Србија**, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима, по данима у седмици

Слика 19 **Град Крагујевац**, расподела броја саобраћајних незгода са повређенима, УКУПНО и незгода са повређеним пешацима, по сатима у току дана

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

9.2 АНАЛИЗА ПОЛНЕ СТРУКТУРЕ ПЕШАКА УЧЕСТНИЦИМА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

Анализа полне структуре има задатак да укаже на специфичности у расподели броја саобраћајних незгода међу половима. Овај закључак је веома битан када се планирају и реализују системске мере које подразумевају, кампање, или додатне едукације, које је неопходно прилагодити специфичностима циљане групе учесника у саобраћају.

Анализа броја незгода са пешацима и њихових последица према половима настрадалих пешака важна је за разумевање демографских фактора који утичу на ризик од саобраћајних незгода и њихову тежину. Пол настрадалих може указати на различите обрасце понашања, изложеност ризицима и физиолошке предиспозиције које утичу на исходе у случају незгода. На пример, истраживања често показују да мушкарци чешће учествују у ризичнијим понашањима у саобраћају, као што су претрчавање улице ван пешачког прелаза или игнорисање саобраћајних сигнала, што може резултирати већим бројем и тежином незгода. Насупрот томе, жене могу бити чешће жртве у ситуацијама где су незгоде узроковане факторима ван њихове контроле, као што су грешке возача.

Различите физичке карактеристике полова, као што су телесна маса и грађа, могу утицати на тежину повреда у случају судара. Поред тога, демографске и друштвене улоге полова често одређују њихове обрасце кретања, попут учесалијег боравка на улицама током одређених активности. Статистичка анализа ових података омогућава идентификацију група које су посебно угрожене, што служи као основа за креирање циљаних превентивних мера.

Примена резултата анализе може укључивати унапређење саобраћајне инфраструктуре, посебно у зонама где је ризик за одређени пол повећан, као и усмеравање едукативних кампања према специфичним групама. На тај начин, анализа незгода по половима настрадалих пешака доприноси свеобухватнијем приступу унапређењу безбедности пешака и смањењу ризика у саобраћају.

Утицај полне структуре учесника у саобраћају је значајан услед изразитих разлика у изворима и циљевима кретања које имају пешаци мушкарци и пешаци жене. Специфичан однос полова према ризицима и прихватању ризика могу на

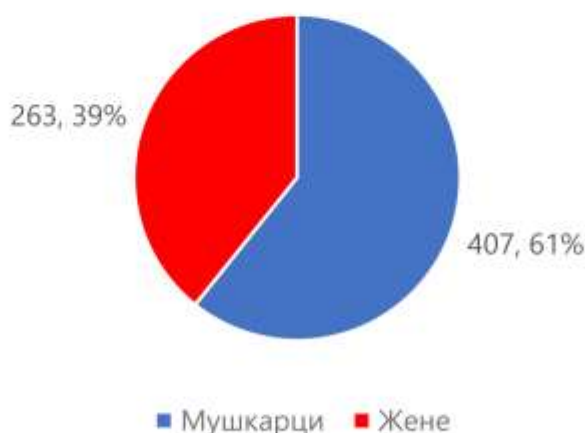
Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

први поглед да делују банално, али овај утицај никако не сме бити занемарен посебно када се сагледава учешће рањивих категорија учесника у саобраћају. Анализа полне треба да узме у обзир и обим учешћа у саобраћају, када се ради о возачима путничких возила, мушкарци имају значајно већи удео у саобраћајном току у односу на жене, док када се анализирају пешаци, може се сматрати да је удео учешћа приближно исти.

Расподела броја настрадалих пешака према последицама и према половима, за период од 2019. до 2023. године

	Р. Србија			Град Крагујевац		
	пог	ТПП	ЛТП	пог	ТПП	ЛТП
Мушкарци	407	1620	3715	11	55	100
Жене	263	2171	5328	10	72	186
Укупно	670	3791	9043	21	127	286

Слика 20 Република Србија, расподела броја погинулих пешака, према полу

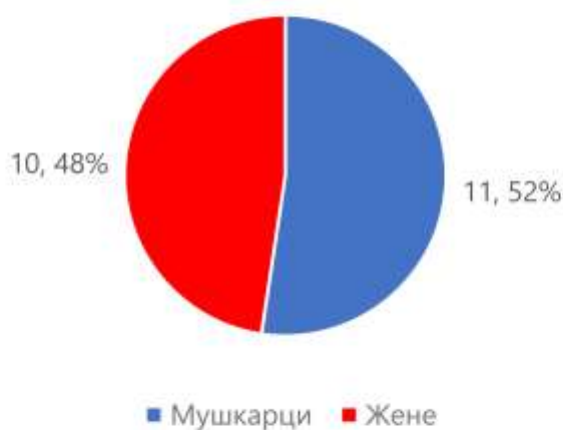
Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

Са приложених слика може се видети да су у Републици Србији погинули пешаци припадници оба пола у прилично различитом уделу, 39% погинулих пешака су женског пола, док је 61% од свих погинулих мушког пола. Управо овај податак указује на однос мушког пола према ризицима.

За разлику од националног нивоа, на нивоу Града Крагујевца, може се приметити скоро па равномерна расподела учешћа мушкараца у броју погинулих пешака, односно 52% од погинулих пешака су мушкарци, док су 48% особе женског пола.

За разлику од погинулих возача, где по правилу мушки пол убедљиво доминира, по анализи погинулих пешака може се приметити да су полови прилично уравнотежени, уједначено учествују у најтежим последицама.

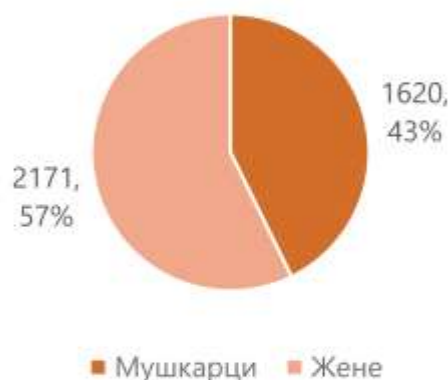

Слика 21 **Град Крагујевац**, расподела броја погинулих пешака, према полу

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 22 Република Србија, расподела броја тешко повређених пешака, према полу

Са приложених слика може се видети да су у Републици Србији тешко повређени пешаци припадници оба пола у делу тако да је 57% тешко повређених пешака су женског пола, док су 43% од свих погинулих мушког пола. За разлику анализе полне структуре учесника са најтежим последицама, овде је изражен нешто већи удео жена.

Идентично као код националног нивоа, на нивоу Града Крагујевца, може се приметити идентична блага доминација жена у броју тешко повређених пешака.

За разлику од погинулих возача, где по правилу мушки пол убедљиво доминира, по анализи тешко повређених пешака може се приметити да су жене благо доминантне у тешким телесним последицама.

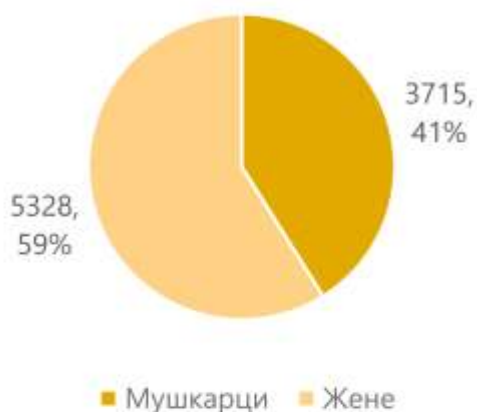

Слика 23 Град Крагујевац, расподела броја тешко повређених пешака, према полу

Град Крагујевац

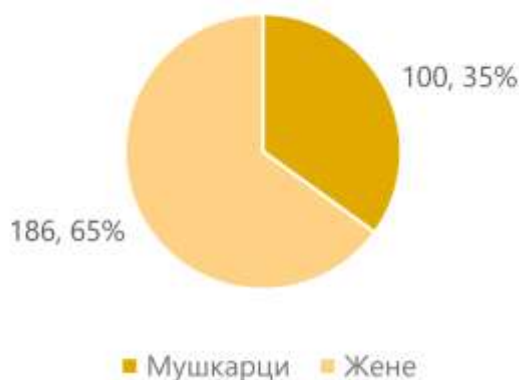
СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Слика 24 **Република Србија**, расподела броја лако повређених пешака, према полу

Са приложених слика може се видети да су у Републици Србији лако повређени пешаци припадници оба пола у скоро идентичном делу, 59% лако повређених пешака су женског пола, док су 41% од свих погинулих мушког пола. За разлику анализе полне структуре учесника са најтежим последицама, овде је изражен нешто већи удео жена.

За разлику од националног нивоа, на нивоу Града Крагујевца, може се приметити значајнија доминација жена у броју лако повређених пешака, односно чак 65% од лако повређених пешака су жене, док су 35% особе мушког пола.

Слика 25 **Град Крагујевац**, расподела броја лако повређених пешака, према полу

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Расподела броја настрадалих пешака према полу

	Република Србија		Град Крагујевац	
Мушкарци	5742	42.5%	166	38.2%
Жене	7762	57.5%	268	61.8%
Укупно	13504	100	434	100.0

Из анализе полне структуре настрадалих пешака може се закључити да се ризик од страдања у улози пешака подједнако дели међу половима, док постоје нијансе анализи ризика према тежини последица. Вероватно због склоности да мање ризикују и пажљивије процењују, жене имају мањи удео у броју погинулих пешака, док је међу тешко и лако повређеним пешацима удео жена у односу на мушкарце већи.

9.3 АНАЛИЗА СТАРОСНЕ СТРУКТУРЕ ПЕШАКА УЧЕСНИКА У САОБРАЋАЈНИМ НЕЗГОДАМА

Анализа старосне структуре пешака је анализа од које се очекује да укаже на најризичније старосне категорије пешака. У овој анализи формира се упориште и за прилагођавање и димензионисање пешачке инфраструктуре према специфичним захтевима карактеристичних категорија пешака.

Анализа броја незгода са пешацима и њихових последица према старосној структури настрадалих пешака игра кључну улогу у разумевању специфичних ризика којима су различите старосне групе изложене у саобраћају. Различите старосне категорије имају специфичне физичке, когнитивне и понашајне карактеристике које утичу на њихову способност да безбедно учествују у саобраћају. На пример, деца и млади имају ограничену способност процене брзине возила и растојања, док су старије особе често физички рањивије, са смањеним рефлексима и способношћу брзе реакције.

Поред тога, обрасци кретања пешака знатно варирају у зависности од старосне доби. Деца се често крећу у близини школа и игралишта, док старије особе чешће користе јавне површине у близини домова, тржних центара или здравствених установа. Свака од ових група изложена је специфичним ризицима у различитим окружењима, што указује на потребу за циљаним мерама безбедности, као

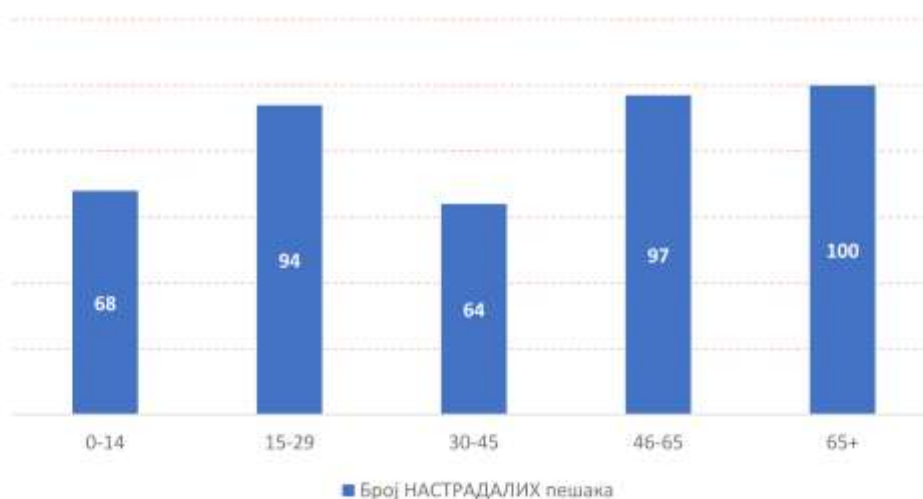

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

што су постављање успоривача саобраћаја у близини школа или побољшање пешачке инфраструктуре у урбаним зонама са већом концентрацијом старијих особа.

Резултати анализе такође могу указати на разлике у тежини последица незгода међу старосним групама. Старији пешаци, због своје физичке рањивости, чешће задобијају озбиљније повреде у незгодама, док млади имају већу вероватноћу укључивања у незгоде услед ризичног понашања. Ова информација омогућава усмеравање напора на унапређење безбедности кроз едукативне кампање, инфраструктурне прилагођавања и законске мере, што доприноси смањењу броја незгода и тежине њихових последица за све старосне групе.

Слика 26 **Град Крагујевац**, расподела броја настрадалих пешака, старосној категорији

Анализа старосне структуре има смисла уколико се посматра значајнији узорак, па је најадекватније анализирати број незгода са настрадалима.

На слици је приказана старосна структура према категоријама, настрадалих пешака у саобраћајним незгодама на територији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године. Може се уочити да највећи број настрадалих пешака припада старосној категорији 65+, односно лица старија од 65 година, док је друга по бројности старосна категорија од 46 до 65 година.

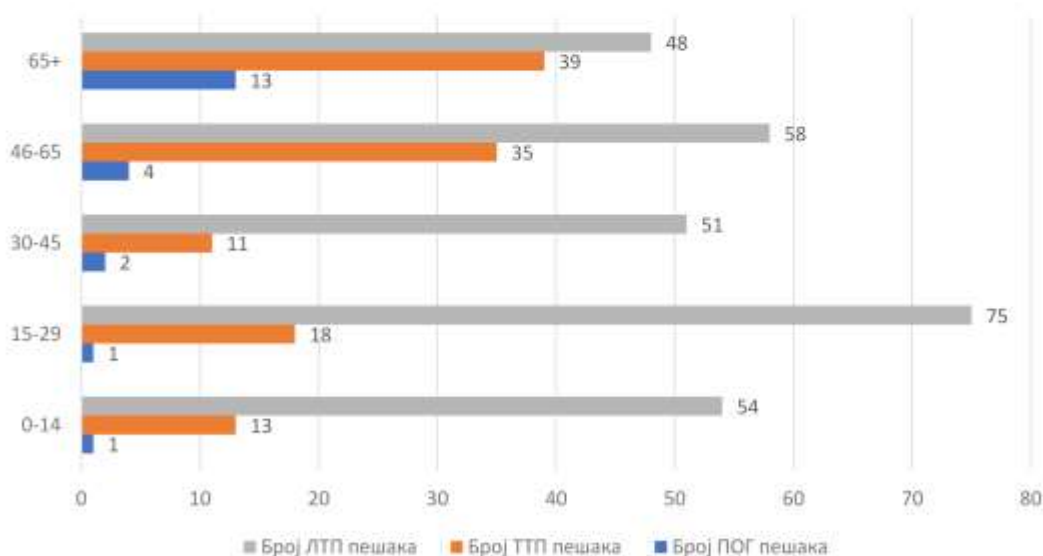

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

За ове категорије пешака карактеристично је да су то лица која се могу описати као искусна у саобраћају, која дуго времена сасвим сигурно учествују у саобраћају као пешаци, а и извесно добрим делом као возачи. Ова старосна категорија на бази искуства треба да има бољу, смиренију процену саобраћајних ситуација, али једнако тако има склоност да слабије процењује своје могућности и ослања се на брзе реакције које више нису могуће, бар не на начин као у млађим годинама.

У категоријама настрадалих пешака се истиче и неочекивано велика присутност деце, чак 68 деце је настрадало у својству пешака у овом петогодишњем периоду. Деца као пешаци представљају ризичну и рањиву категорију учесника у саобраћају. Својом конституцијом и растом деца су неусклађена са околном инфраструктуром, дуги учесници у саобраћају их не очекују и отежано процењују њихово понашање и реакције. Деца немају развијену свест о опасностима и ризицима у саобраћају, као ни довољна знања о познавању саобраћајних прописа како би безбедно учествовала у саобраћају. Елементи саобраћајне опреме и инфраструктуре се прилагођавају деци како би се осигурала адекватна уочљивост и превенција незгода са учешћем деце.

Слика 27 **Град Крагујевац**, расподела броја настрадалих пешака, према тежини последица и старосној категорији

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Деца као пешаци најчешће страдају и задобијају лаке телесне повреде, у посматраном периоду је лако повређено 29 деце старости до 14 година.

Млади учесници у саобраћају, такође доминантно страдају задобијајући лаке телесне повреде, 37 младих пешака је лако повређено.

Лица старости преко 65 година су категорија која је најзаступљенија у броју погинулих пешака. Док лица старија од 46 година чине преко 50% од укупног броја погинулих пешака.

Број настрадалих пешака према тежини последица и старосној категорији, Град Крагујевац

	Број ПОГ пешака	Број ТТП пешака	Број ЛТП пешака	БРОЈ НАС пешака	% НАС
0-14	1	13	54	68	16%
15-29	1	18	75	94	22%
30-45	2	11	51	64	15%
46-65	4	35	58	97	23%
65+	13	39	48	100	24%
Укупно	21	116	286	423	100%

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

10 АНАЛИЗА ФАКТОРА ДОПРИНОСА НАСТАНКУ САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА

Анализа фактора који доприносе настанку саобраћајних незгода са пешацима представља суштински корак у разумевању узрока ових догађаја и развоју мера за њихово спречавање. Саобраћајне незгоде настају услед сложених интеракција више фактора, укључујући људске грешке, стање инфраструктуре, карактеристике возила и утицај спољашњих услова. Разумевањем улоге сваког од ових елемената могу се идентификовати кључни узрочници који доприносе ризику од незгода.

Грешке пешака и возача, као што су непрописно прелажење улице, непоштовање саобраћајних прописа или недостатак пажње, често су међу најчешћим факторима који доприносе високим ризицима у саобраћају. Истовремено, стање путне инфраструктуре, попут недостатка адекватних пешачких прелаза, неосветљених зона или лоше сигнализације, може значајно повећати ризик. Климатски и временски услови, као што су киша, снег или магла, такође играју важну улогу, смањујући видљивост и повећавајући могућност грешака.

Анализа фактора доприноса омогућава усмеравање ресурса и мера ка најзначајнијим доприноса настанку незгода. На основу ових података могу се дизајнирати циљане интервенције, попут побољшања инфраструктуре, увођења саобраћајних технологија или едукативних програма за пешаке и возаче.

Свеобухватно разумевање фактора који доприносе настанку незгода са пешацима представља темељ за изградњу одрживог система безбедности саобраћаја на нивоу локалне самоуправе.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

У табели је приказана анализа утицајних фактора за настанак саобраћајних незгода на територији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године. Може се видети да настанку незгода са најтежим последицама доминантно доприноси Предузимање непромишљених радњи од стране возача, у 37% ових незгода, до су други по бројности доприноси пешака, у 25% незгода са најтежим последицама.

Групе утицајних фактора за настанак саобраћајних незгода на територији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године	За саобраћајне незгоде са погинулим лицима	За саобраћајне незгоде са повређеним лицима
Предузимање непромишљених радњи од стране возача	23	269
Пропусти пешака	16	195
Пропусти возача због лошег психофизичког стања, непажње, расејаности	6	29
Погрешно извођење радњи у саобраћају од стране возача	5	138
Утицај пута и путне околине	5	27
Пропусти возача због неадекватне видљивости, прегледности, односно комплетног доживљаја виђења пута и саобраћаја	3	31
Пропусти возача због неискуства, неприменог и непрописног понашања	2	11
Утицај неисправности возила	2	2
Специјални случајеви	1	7
Укупно	63	709

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**11 ПРЕГЛЕД, ОПИС КАРАКТЕРИСТИКА СПЕЦИФИЧНИХ
ЛОКАЦИЈА НА КОЈИМА НАСТАЈУ НЕЗГОДЕ СА ПЕШАЦИМА**

Анализа специфичности места настанка саобраћајних незгода са пешацима представља кључни аспект истраживања саобраћајне безбедности, јер пружа детаљан увид у просторно-временске обрасце ризика. Одређене локације у саобраћајној инфраструктури носе већи ризик за пешаке због специфичних карактеристика, као што су густина саобраћаја, лоша видљивост, недостатак пешачке инфраструктуре или недовољно дефинисани пешачки прелази. Разумевање ових специфичности омогућава циљано унапређење безбедности.

Урбана подручја са великим протоком пешака, као што су зоне школа, тржних центара и јавног превоза, често су места са повећаним бројем незгода. На супрот томе, руралне зоне могу бити ризичне због недостатка адекватно обележених пешачких зона и лоше осветљености. Поред тога, раскрснице и прометни путеви са великим бројем возила могу допринети већем ризику због сложених интеракција између пешака и возача.

Ова анализа омогућава идентификацију критичних тачака безбедности пешака у саобраћају, што је од суштинског значаја за планирање и спровођење превентивних мера. Додатно, резултати анализе пружају основу за израду стратегија које ће осигурати да урбано и рурално планирање саобраћаја узима у обзир безбедност пешака. На овај начин, анализа специфичности места незгода са пешацима директно доприноси смањењу броја незгода и тежине њихових последица, као и укупном унапређењу саобраћајне безбедности.

На основу доступности података и њихове релевантности приказани су следећи резултати анализе специфичних локација незгода са настрадалим пешацима. Многи параметри који постоје у оквиру базе података су изузети, јер је анализом утврђено да нису евидентирани за највећи број незгода на територији Града Крагујевца у којима су учествовали пешаци.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

У табели је приказана расподела према локацији настанака саобраћајних незгода на територији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године, за саобраћајне незгоде са погинулим и настрадалим лицима.

Локације настанака саобраћајних незгода на тери-торији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године	Саобраћајне незгоде са погинулим лицима	Саобраћајне незгоде са повређеним лицима
Улица	48%	50%
Пут	32%	9%
Раскрсница	19%	41%

У табели је приказана расподела према осветљењу локације у тренутку настанака саобраћајних незгода на територији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године, за саобраћајне незгоде са погинулим и настрадалим лицима.

Осветљење у тренуку настанака саобраћајних незгода на тери-торији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године	Саобраћајне незгоде са погинулим лицима	Саобраћајне незгоде са повређеним лицима
Дан	8	269
Ноћ	13	109
Сумрак	0	12
Свитање	0	1
Дан	8	269

У табели је приказана расподела временским условима на месту локације у тренутку настанака саобраћајних незгода на територији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године, за саобраћајне незгоде са погинулим и настрадалим лицима.

Осветљење у тренуку настанака саобраћајних незгода на тери-торији Града Крагујевца у периоду од 2019. до 2023. године	Саобраћајне незгоде са погинулим лицима	Саобраћајне незгоде са повређеним лицима
Падала је киша	3	37
Падала је суснежица	0	3
Падао је снег	0	12
Време је било облачно, без падавина	8	115
Време је било ведро	10	222

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**12 ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ НА КАРТИ И ТАЧНИМ ЛОКАЦИЈА
САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА У КОЈИМА СУ УЧЕСТОВАЛИ
ПЕШАЦИ**

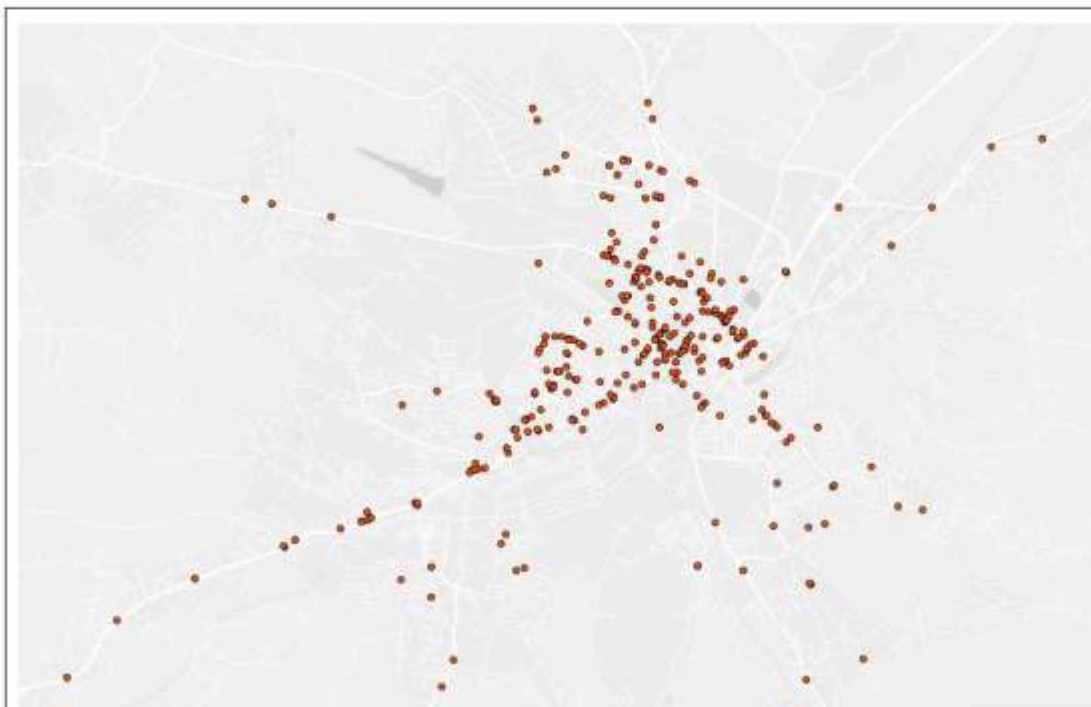
На територији Града Крагујевца у посматраном петогодишњем периоду догодило се 21 саобраћајна незгода са погинулим пешацима. Све саобраћајне незгоде су приказане на карти на слици испод.

Макро позиције саобраћајних незгода са погинулим пешацима приказане су на слици изнад. Може се закључити да нема јасних нагомилавања незгода, као и да су незгоде груписане према правцима, путевима на којима се догађају. Највећи број незгода са погинулим пешацима евидентиран је на правцу бившег магистралног пута М23, односно по новој класификацији IB-39.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

Макро позиције саобраћајних незгода са повређеним пешацима приказане су на слици изнад. Може се закључити да нема јасних нагомилавања незгода, као и да су незгоде груписане према правцима, путевима на којима се догађају. Највећи број незгода са погинулим пешацима евидентиран је у централној градској зони.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**13 АНАЛИЗА ТРОШКОВА САОБРАЋАЈНИХ НЕЗГОДА У КОЈИМА
СУ УЧЕСТОВАЛИ ПЕШАЦИ**

У периоду од 2019. до 2023. године на територији Града Крагујевца догодило се укупно 40 саобраћајних незгода са погинулима (погинуло 41 особа). У саобраћајним незгодама је тешко је повређена 271 особа, док је лако повређено 1541 особа, у укупно 1561 незгода са настрадалима.

Како на основу доступних података није могуће издвојити посебно незгоде са тешки и посебно незгоде лаким повредама, примењена је апроксимација. Применом методологије која је презентована и у Националној стратегији безбедности саобраћаја, процењени укупни друштвено-економски трошкови ових саобраћајних незгода на територији Града Крагујевца за период од 2019. до 2023 године износе 345.725.173,68 ЕВРА.

Само током 2019. године трошак саобраћајних незгода које су се догодиле на територији Града Крагујевца процењен је на 65.277.045,12 ЕВРА. У овој години трошак незгода евидентираних на територији Града Крагујевца износи нешто мање од 1% трошкова свих незгода у Републици Србији.

Применом методологије која је презентована и у Националној стратегији безбедности саобраћаја, процењени укупни друштвено-економски трошкови ових саобраћајних незгода са учешћем пешака на територији Града Крагујевца за период од 2019. до 2023 године износе 128.783.589,75 ЕВРА.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**14 ПРЕДЛОГ СИСТЕМСКИХ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ
БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА**

На основу реализоване анализе и комплетног истраживања предлажу се следеће системске мере:

- Успоставити умиривање саобраћаја на свим прилазима насељима, посебно на прилазима из транзитних праваца,
- Унапредити саобраћају инфраструктуру намењену пешацима изричито у насељима и зонама основних школа,
- Унапредити саобраћајну опрему за умиривање или праћење брзина у зонама основних школа,
- Успоставити систем едукације и превентивног рада са категоријом учесника старости преко 65 година - старијих,
- Успоставити систем едукације и превентивног рада са категоријом учесника старости до 14 година - деце,
- Унапредити осветљење у зонама постојећих пешачких прелаза,
- Изградити саобраћајну инфраструктуру за кретање пешака дуж саобраћајница у насељу уз поштовање принципа континуитета,
- Реализовати кампање усмерене на безбедност пешака у саобраћају и
- У ауто школама унапредити теоријске обуке на препознавању опасних ситуација у саобраћају у којима су укључени пешаци.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

На основу реализоване анализе и комплетног истраживања предлажу се следеће дугорочне мере:

- Спровести проверу безбедности саобраћаја на свим саобраћајницама које се налазе у зонама са повећаним присуством пешака,
- Анализирати конфликте пешака у зонама основних школа и локација које су атрактивне пешацима старост преко 65 година,
- Испитати микромобилност у централној градској зони са акценат на руте кретања пешака,
- Формирати модел развоја пешаке инфраструктуре који је одржив и
- Унапредити модел умиривања брзина и управљање брзинама у централној градској зони.

На основу реализоване анализе и комплетног истраживања предлажу се следеће краткорочне мере:

- Интензивирати принуду, односно контролу поступања возача према пешацима на пешачким прелазима у насељу и у зонама основних школа.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**15 ЗАКЉУЧНО РАЗМАТРАЊЕ**

На основу спроведеног истраживања и анализе прикупљених података, може се закључити да је безбедност пешака на територији Града Крагујевца у континуираном унапређењу. Ипак, детаљна анализа је показала да управо места која би требало да буду најсигурнија за пешаке, попут пешачких прелаза, често представљају зоне са повећаним ризиком за њихово страдање у саобраћајним незгодама. Овај парадокс указује на потребу за дубљим разумевањем и решавањем специфичних изазова са којима се суочавају пешаци у урбаним срединама.

Пешачки саобраћај је неодвојив део укупног саобраћајног система, а савремени концепт саобраћаја све више ставља акценат на пешачење као еколошки и здраво прихватљив начин кретања. Овај приступ подстиче смањење употребе путничких аутомобила, што захтева развој инфраструктуре која је у потпуности прилагођена потребама пешака. Таква инфраструктура мора да осигура безбедно и удобно кретање свих рањивих категорија, укључујући старије особе, децу и особе са инвалидитетом.

Град Крагујевац, са својим сложеним системом саобраћајница у централном језгру, суочава се са изазовима ограниченог капацитета саобраћајне инфраструктуре. Овај капацитет се мора постепено развијати и оријентисати ка задовољавању потреба пешака. Прилагођавање инфраструктуре укључује побољшање пешачких зона, изградњу сигурнијих пешачких прелаза, побољшање осветљења и сигнализације, као и увођење зона успореног саобраћаја.

Истовремено, од кључног значаја је подизање свести осталих учесника у саобраћају о рањивости пешака. Образовање и промоција саобраћајне културе треба да нагласе важност поштовања права пешака, њихових специфичних карактеристика и доприноса свеукупној безбедности. Посебну пажњу треба посветити управљању брзином возила, при чему сви учесници морају показати доследност у поштовању постојећих ограничења брзине.

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА са предлогом мера за унапређење

Град Крагујевац

Побољшање безбедности пешака у Граду Крагујевцу није само техничко питање, већ и културолошки изазов који захтева ангажовање свих друштвених актера. Само усклађеним деловањем, које обухвата унапређење инфраструктуре, едукацију и стварање саобраћајне културе, могуће је осигурати безбедно окружење за све пешаке и побољшати квалитет живота у урбаним зонама.

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење**16 РЕФЕРЕНЦЕ И ЛИТЕРАТУРА**

- [1] Липовац, К., Пешић, Д., Антић, Б., Безбедност саобраћаја – Методе и анализе, Универзитет у Београду – Саобраћајни факултет, Београд, Република Србија, (2019) Липовац, К., Давидовић, Ј., Бачкалић, С., Матовић, Б., Марковић, Н., Смаиловић, Е.,
- [2] Основе безбедности саобраћаја – практикум, Београд, Универзитет у Београду – Саобраћајни факултет, Београд, Република Србија, (2021)
- [3] Правилник о саобраћајној сигнализацији, Сл. Гласник РС, бр. 85/2017 и 14/2021
- [4] Агенција за безбедност саобраћаја, Доступно: <https://www.abs.gov.rs/cp/analize-i-istrazivanja/bazapodataka>
- [5] Akçelik R.: Traffic Signals: Capacity and Timing Analysis, Research report ARR No. 123 (7th reprint:1998). Australian Road Research Board, Melbourne, Australia, (1981a)
- [6] Akçelik R.: Fuel efficiency and other objectives in traffic system management, Traffic Engineering and Control, Vol. 22 (1981b) No. 2, pp. 54-65, ISSN: 0041-0683
- [7] Alshayeb, S., Stevanovic, A. & Dobrota, N.: Impact of Various Operating Conditions on Simulated
- [8] Emissions-Based Stop Penalty at Signalized Intersections, Sustainability, Vol. 13 (2021) No. 18:10037
- [9] Barth, M. J. & Boriboonsomsin, K.: Real-World Carbon Dioxide Impacts of Traffic Congestion,
- [10] Transportation Research Record Vol. 2058 (2008) No. 1, pp. 163–171.
- [11] Chen, K. & Yu, L.: Microscopic traffic-emission simulation and case study for evaluation of traffic control strategies, Journal of Transportation Systems Engineering and Information Technology, Vol. 7(2007) No. 1, pp. 93–99.
- [12] Coelho, M.C., Fariasa, T.L. & Roupail, N.M.: Impact of speed control traffic signals on pollutant
- [13] emissions, Transportation Research Part D: Transport and Environment, Vol. 10 (2005) No. 4, pp. 323–340.
- [14] Čelar, N.: Prilog analizi saobraćajnog procesa na signalisanoj raskrsnici: doktorska disertacija,
- [15] Univerzitet u Beogradu, Saobraćajni fakultet, Beograd (2013) IIHS-HLDI, Доступно: <https://www.iihs.org>
- [16] World Health Organization, Доступно: <https://www.who.int>
- [17] <https://urbanlogiq.com/ask-the-experts-pedestrian-safety>

Град Крагујевац

СТУДИЈА БЕЗБЕДНОСТИ ПЕШАКА
са предлогом мера за унапређење

ⁱ Агенција за безбедност саобраћаја РС, Статистички извештај о стању безбедности саобраћаја у РС, 2022.

ⁱⁱ Brussels, European Commission, Safe System Approach, European Road Safety Observatory, Version 1, February 2023

ⁱⁱⁱ АБС, Прегледни извештај, 2015

Република Србија**Град Крагујевац****Градско веће****Број: 022-71/25-V****Датум: 10. март 2025. године****Крагујевац**

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24 - пречишћен текст), члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), члана 30. став 5. Закона о предшколском васпитању и образовању ("Службени гласник Републике Србије", број 18/10, 101/17, 113/17-др.закон, 95/18-др.закон, 10/19, 86/19-др.закон, 157/20-др.закон, 123/21-др.закон и 129/21) и члана 2. Правилника о критеријумима за утврђивање мањег, односно већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу ("Службени гласник Републике Србије", број 44/11), на седници одржаној дана 10. марта 2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

о прихватању захтева Предшколске установе "Ђурђевдан" Крагујевац за утврђивање већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу

I Прихвата се Захтев Предшколске установе "Ђурђевдан" Крагујевац за утврђивање већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу, број: 01-840 од дана 28.02.2025. године.

II Овај закључак објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија**Град Крагујевац****Градско веће****Број: 56-1/25-V****Датум: 11. март 2025. године****Крагујевац**

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24 - пречишћен текст), члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24) и члана 10. став 2. Правилника о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету, ученику и одраслом ("Службени гласник Републике Србије", број 80/18), на седници одржаној дана 11. марта 2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

о усвајању Годишњег извештаја о раду Интерресорне комисије (ИРК) за процену потребе за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, ученику и одраслом и предложеним и пруженим подршкама за 2024. годину

I Усваја се Годишњи извештај о раду Интерресорне комисије (ИРК) за процену потребе за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, ученику и одраслом и предложеним и пруженим подршкама за 2024. годину, број: 611-7/25-XXV од 24.02.2025. године.

II Овај закључак објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**По Решењу председника Градског већа
о давању Овлашћења,
број 035-651/24-V од 31. маја 2024. године,**

**Радомир Ерић,
члан Градског већа за привреду, с.р.**

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градско веће
Број: 400-336/25-V
Датум: 7. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 27. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник Републике Србије“, број 92/23), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19) и члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24 - пречишћен текст), на седници одржаној 7. марта 2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

**о усвајању Извештаја са интерном
евалуацијом о реализацији јавног позива за
учешће на конкурс за суфинансирање
пројеката за остваривање јавног интереса у
области јавног информисања на територији
града Крагујевца у 2024. години**

I Усваја се Извештај са интерном евалуацијом о реализацији јавног позива за учешће на конкурс за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији града Крагујевца у 2024. години, број 225/25-XXV од 27. фебруара 2025. године који је донела Градска управа за друштвене делатности.

II Извештај са интерном евалуацијом о реализацији јавног позива за учешће на конкурс за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији града Крагујевца у 2024. години објавити на званичној интернет страници Града Крагујевца и на порталу Јединственог информационог система за спровођење и праћење суфинансирања пројеката у области јавног информисања.

III Овај закључак објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 644-1/25-V
Датум: 7. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 9. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 10. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24-пречишћен текст) и члана 36. став 3. Правилника о условима, начину и поступку избора пројеката, програма и манифестација у култури који се финансирају или суфинансирају из буџета града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 28/23 – пречишћен текст и 35/24), на седници одржаној 7. марта 2025. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

**о усвајању Годишњег извештаја о
реализацији пројеката, програма и
манифестација у области културе који се
финансирају или суфинансирају средствима
из буџета града Крагујевца по Јавном
конкурсу у 2024. години**

I Усваја се Годишњи извештај о реализацији пројеката, програма и манифестација у области културе који се финансирају или суфинансирају средствима из буџета града Крагујевца по Јавном конкурс у 2024. години, број 06-36/25-V-01 од 04. фебруара 2025. године, који је донела Комисија за избор пројеката, програма и манифестација у области културе који ће се финансирати или суфинансирати средствима буџета града Крагујевца у 2024. години.

II Годишњи извештај о реализацији пројеката, програма и манифестација у области културе који се финансирају и суфинансирају из буџета града Крагујевца по Јавном конкурс у 2024. години објавити на званичној интернет страници Града Крагујевца.

III Овај закључак објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 112-218/25-V

Датум: 24. фебруар 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 46. тачка 2. а у вези члана 66. став 5. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21-др. закон), члана 59. став 1. тачка 2. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), поглавља X став 5. Програма локалног економског развоја града Крагујевца за период 2024-2026. година („Службени лист града Крагујевца“, број 37/24) и члана 49. став 1. и 2. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 24. фебруара 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о образовању Комисије за избор пројеката за финансирање/суфинансирање подстицајним средствима којима се остварује подршка привреди на територији града Крагујевца

I Образује се Комисија за избор пројеката за финансирање/суфинансирање подстицајним средствима којима се остварује подршка привреди на територији града Крагујевца (у даљем тексту: Комисија), као повремено радно тело Градског већа, у саставу:

- 1. Радомир Ерић**, члан Градског већа за привреду града Крагујевца, председник Комисије;
- 2. Гордана Марковић**, секретар Секретаријата за локални економски развој, привреду, пољопривреду и заштиту животне средине - Градска управа за развој и инвестиције, члан Комисије;
- 3. Саша Соковић**, начелник Одељења за локални економски развој и привреду - Градска управа за развој и инвестиције, члан Комисије;
- 4. Јелена Тимотијевић**, начелник Одељења за опште и правне послове - Градска управа за развој и инвестиције, члан Комисије;
- 5. Саша Раденковић**, Одељење за локални економски развој и привреду - Градска управа за развој и инвестиције, члан Комисије.

Комисија из става 1. овог поглавља образује се у оквиру реализације Програма локалног економског развоја града Крагујевца за период 2024-2026. година („Службени лист града Крагујевца“, број 37/24).

II Задатак Комисије је да:

- доноси Правилник о вредновању и оцени пројеката корисника подстицајних средстава којим се остварује подршка привреди на територији града Крагујевца;
- разматра, вреднује и оцени пројекте пријављене на јавни позив за доделу подстицајних средстава за област привреде за одређену годину;
- утврди предлог Листе вредновања и рангирања пројеката (у даљем тексту: Листа), након завршеног вредновања и оценое истих;
- предлог Листе објави на званичној интернет страници града Крагујевца;
- одлучује о приговорима поднетим на предлог Листе;
- утврди коначну Листу и предлог пројеката за финансирање и достави их Градској управи за развој и инвестиције на даљу надлежност;
- поднесе извештај о свом раду Градском већу града Крагујевца.

III Комисија ће задатке из поглавља II овог решења обавити у року не дужем од 15 дана од дана истека рока за подношење пријава.

IV Председник и чланови Комисије дужни су да потпишу изјаву да немају приватни интерес у вези са радом и одлучивањем Комисије, односно спровођењем јавног позива, тј. изјаву о непостојању сукоба интереса. У случају сазнања да се налази у сукобу интереса, председник или члан Комисије је дужан да о томе одмах обавести остале чланове Комисије и да се изузме из даљег рада Комисије по том питању.

V Административно - техничке, оперативне и друге послове за потребе Комисије обављаће организациона јединица Градске управе за развој и инвестиције надлежна за локални економски развој.

VI Ово решење објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија**Град Крагујевац****Градско веће****Број: 112-144/25-V****Датум: 27. фебруар 2025. године****Крагујевац**

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 9. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 21. став 1. и став 6. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 49. став 1. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24), на седници одржаној дана 27. фебруара 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о допуни Решења о образовању Радне групе за поступање надлежних установа и органа у циљу спречавања злоупотреба права на накнаду штете проузроковане нападом напуштених животиња и животиња чији је власник град Крагујевац

I У поглављу I Решења о образовању Радне групе за поступање надлежних установа и органа у циљу спречавања злоупотреба права на накнаду штете проузроковане нападом напуштених животиња и животиња чији је власник град Крагујевац број 112-144/25-V од 31. јануара 2025. године, у ставу 2. иза тачке 11 додаје се тачка 12 која гласи:

"12. Дина Стојковић, Удружење грађана "Срце за шапе – КГ", члан;

- Сандра Миладиновић, Удружење грађана "Срце за шапе – КГ", заменик члана."

II У осталом делу Решење о образовању Радне групе за поступање надлежних установа и органа у циљу спречавања злоупотреба права на накнаду штете проузроковане нападом напуштених животиња и животиња чији је власник град Крагујевац остаје непромењено.

III Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија**Град Крагујевац****Градско веће****Број: 112-234/25-V****Датум: 27. фебруар 2025. године****Крагујевац**

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 9. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 21. став 1. и став 6. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24 - пречишћен текст) и члана 16. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 27. фебруара 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о образовању Пројектног тима на реализацији пројекта „SOCIETY CARING-SOCial ImprovEmenT of equitY in help and CAre seRvicEs IN KraGujevac“, који се финансира у оквиру грант шеме пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“

I образује се Пројектни тим на реализацији пројекта „SOCIETY CARING-SOCial ImprovEmenT of equitY in help and CAre seRvicEs IN KraGujevac“, који се финансира у оквиру грант шеме пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“, као повремено радно тело Градског већа (у даљем тексту: Пројектни тим).

II У Пројектни тим се именују:

1. Др Гордана Дамњановић, Град Крагујевац, Кабинет Градоначелника, менаџер пројекта;

2. Тамара Јовановић, Град Крагујевац, Градска управа за друштвене делатности, координатор пројектних активности;

3. Љиљана Шобић, Град Крагујевац, Градска управа за развој и инвестиције, координатор пројектних активности;

4. Лела Петровић, Град Крагујевац, Градска управа за друштвене делатности, асистент за стручна питања;

5. Светлана Несторовић, Град Крагујевац, Градска управа за финансије и јавне набавке, финансијски асистент;

6. Јасмина Конатар, Град Крагујевац, Градска управа за финансије и јавне набавке, асистент за јавне набавке;

7. Наташа Плешинац, Град Крагујевац, Градска управа за развој и инвестиције, административни асистент;

8. Слађана Бошковић, Дом здравља, асистент за стручна питања;

9. Славица Новаковић, Центар за развој услуга социјалне заштите „Кнегиња Љубица“, асистент за стручна питања;

10. Ана Радаковић, Центар за социјални рад, асистент за стручна питања.

Стручне и административно–техничке послове за потребе Пројектног тима обављаће Градска управа за друштвене делатности.

III Задатак Пројектног тима је да:

- предузима све потребне радње у циљу реализације Пројекта „SOCIETY CARING-SOCial ImprovEmenT of equitY in help and CAre seRvicEs IN КраGuјevac“, који се финансира у оквиру грант шеме пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“ и поднесе извештај о реализацији Пројекта Градском већу града Крагујевца и донатору.

IV На рад и одлучивање Пројектног тима примењују се одредбе Пословника о раду Градског већа, које се односе на рад и одлучивање Градског већа.

V Ово решење објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 112-238/25-V

Датум: 27. фебруар 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 56. став 2. и став 6. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Србије", број 21/16, 113/17, 113/17-др.закон, 95/18, 95/18-др.закон, 86/19-др.закон, 157/20-др.закон, 114/21, 123/21-др. закон и 92/23), у вези члана 59. тачка 10. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19) и члана 2. тачка 11. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст), на седници одржаној дана 27. фебруара 2025. године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

**о постављењу вршиоца дужности начелника
Градске управе за људске ресурсе, опште и
заједничке послове**

I Марина Марковић, дипломирани политиколог из Крагујевца, поставља се за вршиоца дужности начелника Градске управе за људске ресурсе, опште и заједничке послове, почев од 28. фебруара 2025. године, на три месеца, односно до постављења начелника ове градске управе.

II Именована има право да у складу са чланом 56. став 7. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Србије", број 21/16, 113/17, 113/17-др.закон, 95/18, 95/18-др.закон, 86/19-др.закон, 157/20-др.закон, 114/21, 123/21-др. закон и 92/23), буде распоређена на радно место на коме је била распоређена до постављења.

III Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 400-294/25-V

Датум: 27. фебруар 2025. године

Крагујевац

Градско веће, на основу члана 15. став 2. Одлуке о утврђивању времена и узрока смрти лица умрлих изван здравствене установе на територији града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 14/23), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/24 - пречишћен текст), а у вези члана 203. став 6. Закона о здравственој заштити („Службени гласник Републике Србије“, број 25/19 и 92/23-аутентично тумачење) и члана 49. став 2. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), на седници одржаној дана 27. фебруара 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о утврђивању висине накнаде за рад мртвозорника града Крагујевца

1. Овим решењем утврђује се висина накнаде за рад мртвозорника на територији града Крагујевца (у даљем тексту: Решење) за обављање послова стручног утврђивања времена и узрока смрти лица умрлих изван здравствене установе и издавања потврде о смрти у форми електронског документа.

2. Висина накнаде из тачке 1. овог решења утврђује се за сваки случај стручног утврђивања времена и узрока смрти лица умрлих изван здравствене установе на територији града Крагујевца и издавања потврде о смрти у форми електронског обрасца, на следећи начин:

1) према насељеном месту на чијој територији је мртвозорник извршио стручно утврђивање времена и узрока смрти, сагласно територијалној организацији града Крагујевца утврђеној чланом 5. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19) и то:

- 1.600,00 динара - за насељено место Крагујевац,

- 2.500,00 динара – за насељена места: Баљковац, Букоровац, Вињиште, Горња Сабанта, Грошница, Десимировац, Дивостин, Доња Сабанта, Драгобраћа, Драча, Дреновац, Ђурисело, Ердеч, Јабучје, Јовановац, Маршић,

Нови Милановац, Опорница, Поскурице, Трмбас,

- 3.000,00 динара – за насељена места која нису обухваћена алинејом првом и другом ове подтачке,

2) према томе да ли је мртвозорник извршио стручно утврђивање времена и узрока смрти по позиву Полицијске управе Крагујевца, без обзира на насељено место на чијој је територији извршио стручно утврђивање времена и узрока смрти и то:

- 3.000,00 динара – рад по позиву Полицијске управе Крагујевца.

3) према томе да ли је мртвозорник извршио стручно утврђивање времена и узрока смрти у времену од 22⁰⁰ до 6⁰⁰ часова наредног дана, на територији насељеног места Крагујевац и то:

- 2.100,00 динара – рад ноћу.

Накнаде из става 1. ове тачке се увећавају за припадајуће обавезе за порез и доприносе.

3. Обрачун укупне накнаде за рад мртвозорника на месечном нивоу врши градска управа надлежна за област здравствене заштите, на основу достављеног месечног извештаја о раду и броју издатих потврда о смрти у форми електронског документа, од стране сваког мртвозорника појединачно.

4. Средства за реализацију овог решења планирана су Одлуком о буџету града Крагујевца за 2025. годину („Службени лист града Крагујевца“, број 37/24) на Разделу 6 - Градска управа за друштвене делатности, Програмска класификација 1801 – Програм 12 - Здравствена заштита, ПА/П 0002 - Мртвозорство, функција 760 – Здравство неklasификовано на другом месту, број апропријације 86, Економска класификација 424 – Специјализоване услуге.

5. Доношењем овог решења престаје да важи Решење о утврђивању висине накнаде за рад мртвозорника града Крагујевца, број 400-818/23-V од 14. марта 2023. године.

6. Ово решење објавити у „Службеном листу града Крагујевца“, а примењиваће се од 1. априла 2025. године.

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 023-9/25-V
Датум: 4. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 69. став 1. тачка 9. у вези са чланом 63. став 2. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16 и 88/19), члана 2. став 1. тачка 14. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 36. став 1. тачка 2. Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа "Водовод и канализација" Крагујевац ("Службени лист града Крагујевца", број 21/22-пречишћен текст), на седници одржаној 4. марта 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о давању сагласности на Тромесечни
извештај о реализацији Годишњег
програма пословања Јавног комуналног
предузећа "Водовод и канализација"
Крагујевац за период
01.01.- 31.12.2024. године (IV квартал)

I Даје се сагласност на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног комуналног предузећа "Водовод и канализација" Крагујевац, за период 01.01.- 31.12.2024. године (IV квартал) број V/2 који је Надзорни одбор Јавног комуналног предузећа "Водовод и канализација" Крагујевац, усвојио Одлуком број V/2-1 на седници одржаној 29. јануара 2024. године.

II Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 023-10/25-V
Датум: 4. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 69. став 1. тачка 9. у вези са чланом 63. став 2. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16 и 88/19), члана 2. став 1. тачка 14. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 36. став 1. тачка 2. Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац ("Службени лист града Крагујевца", број 2/23-пречишћен текст), на седници одржаној 4. марта 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о давању сагласности на Тромесечни
извештај о реализацији
Годишњег програма пословања ЈКП
Шумадија Крагујевац, за период
01.01.- 31.12.2024. године (IV квартал)

I Даје се сагласност на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања ЈКП Шумадија Крагујевац, за период 01.01.- 31.12.2024. године (IV квартал) број 12-2838, који је усвојио Надзорни одбор ЈКП Шумадија Крагујевац Одлуком број 12-2839 на седници одржаној 30. јануара 2025. године.

II Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 023-11/25-V
Датум: 4. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 69. став 1. тачка 9. у вези са чланом 63. став 2. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16 и 88/19), члана 2. став 1. тачка 14. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 35. став 1. тачка 2. Одлуке о оснивању Јавног стамбеног предузећа "Крагујевац" ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24 - пречишћен текст), на седници одржаној 4. марта 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о давању сагласности на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног стамбеног предузећа "Крагујевац", Крагујевац за период 01.01.- 31.12.2024. године (четврти квартал)

I Даје се сагласност на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног стамбеног предузећа "Крагујевац", Крагујевац за период 01.01.- 31.12.2024. године (четврти квартал) број 01-386, који је Надзорни одбор Јавног стамбеног предузећа "Крагујевац", Крагујевац, усвојио Одлуком број 01-388 на седници одржаној 4. фебруара 2025. године.

II Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 38-2/25-V
Датум: 28. фебруар 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 69. став 1. тачка 3. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16 и 88/19), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 2. став 2. алинеја седма Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац ("Службени лист града Крагујевца", број 2/23-пречишћен текст), на седници одржаној дана 28. фебруара 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

I Даје се сагласност на Одлуку о измени и допуни Одлуке о ценовнику услуга Јавног комуналног предузећа у сектору пијаца Шумадија Крагујевац број 12-10776 од 28. априла 2023. године коју је Надзорни одбор Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац донео на седници одржаној дана 30. јануара 2025. године, под бројем 12-2844.

II У Поглављу II Решења број 38-14/23-V од 2. јуна 2023. године (у даљем тексту: Решење) у табеларном приказу, у колони ВРСТА НАПЛАТЕ, Остале манифестације-дневно изнајмљивање опреме (пијачни маркет), ред Тезга – дневна накнада без закупа са износима 1.200.00 и 1.000.00, брише се.

У Поглављу II Решења у табеларном приказу, после реда Базари, додаје се нови ред Крагуј Базар фест и гласи:

"КРАГУЈ БАЗАР ФЕСТ"	Дневно изнајмљивање	ЗОНА	Екстра зона	Зона К1	Зона 2
		Тезга - дневна накнада без закупа	2.500,00	2.000,00	1.000,00"

III У свему осталом Решење остаје непромењено.

IV Ово решење којим се даје сагласност на Одлуку из поглавља I овог решења примењује се од 1. марта 2025. године.

V Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**По Решењу председника Градског већа
о давању Овлашћења,
број 035-651/24-V од 31.маја 2024.године,**

**Радомир Ерић,
члан Градског већа за привреду, с.р.**

Крагујевац, број 12-5751 коју је Надзорни одбор донео на седници одржаној дана 28. фебруара 2025. године, за закључење Уговора о краткорочном кредиту за ликвидност у виду дозвољеног прекорачења – overdraft, између Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац и Banca Intesa ad Beograd.

2. Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

**Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 023-15/25-V
Датум: 7. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц**

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 36. став 1. тачка 2. Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац ("Службени лист града Крагујевца", број 2/23-пречишћен текст), на седници одржаној дана 7. марта 2025. године, доноси

**Р Е Ш Е Њ Е
о давању сагласности на Одлуку Надзорног
одбора Јавног комуналног предузећа
Шумадија Крагујевац, број 12-5751 од 28.
фебруара 2025. године**

1. Даје се сагласност на Одлуку Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Шумадија

**Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 023-17/25-V
Датум: 7. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц**

Градско веће, на основу члана 61. став 3. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16 и 88/19), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 36. став 1. тачка 2. Одлуке о оснивању Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац ("Службени лист града Крагујевца", број 2/23- пречишћен текст), на седници одржаној 7. марта 2025. године, доноси

**Р Е Ш Е Њ Е
о давању сагласности на Посебан програм
коришћења субвенција из буџета града
Крагујевца Јавног комуналног предузећа
Шумадија Крагујевац
за 2025. годину**

1. Даје се сагласност на Посебан програм коришћења субвенција из буџета града

Крагујевца за 2025. годину Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац, број 12-5749, који је Надзорни одбор Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац, Одлуком број 12-5750 донео на седници одржаној 28. фебруара 2025. године.

2. Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

приватном партнерству за обављање комуналне делатности јавног градског и приградског превоза путника на територији града Крагујевца од 21.11.2023. године заведен ког јавног партнера под бројем 364-1/23-XXXII односно код приватног партнера под бројем: 2306 (у даљем тексту: Уговор о ЈПП), а према Методологији обрачуна прихода превозника и обрачуна измене јединичних цена, број 38-1/23-V од 20. јануара 2023. године (у даљем тексту: Методологија).

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 38-3/25-V

Датум: 7. март 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. и члана 32. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст), члана 49. став 2. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 13/24) и члана 19а став 4. Одлуке о јавном превозу путника у градском и приградском саобраћају ("Службени лист града Крагујевца", број 18/14-пречишћен текст, 38/14, 9/17, 11/18, 12/19, 27/19 и 16/21), на седници одржаној 7. марта 2025. године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

**о утврђивању јединичне цене превоза
путника по пређеном километру
(возилокилометру), на линијама јавног
градског и приградског превоза путника**

I Утврђује се јединична цена превоза путника по пређеном километру (возилокилометру), на линијама јавног градског и приградског превоза путника у Крагујевцу (у даљем тексту: јединична цена), у складу са параметрима који утичу на измену јединичне цене превоза утврђеним чланом 33. Уговора о јавно-

Табела 1. Приказ јединичне цене по возилокилометру на линији (по партијама) према обрачуну параметара на дан 29. септембар 2023. године

Јединична цена (без ПДВ-а)	Јединична цена (са ПДВ-ом)	Нова јединична цена (без ПДВ-а)	Нова јединична цена (са ПДВ-ом)	Процентуално увећање %
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
238,20	262,02	250,65	275,72	5,23 %

Напомена:

(1) Почетна јединична цена по возилокилометру (без ПДВ-а) утврђена у члану 32. став 2. Уговора о ЈПП;

(2) Почетна јединична цена по возилокилометру (са ПДВ-ом);

(3) Нова (коригована) јединична цена (без ПДВ-а) обрачуната према параметрима на дан 25. фебруар 2025. године

(4) Нова (коригована) јединична цена (са ПДВ-ом) обрачуната према параметрима на дан 25. фебруар 2025. године.

II Ово решење се примењује почев од обрачуна накнаде за услуге за март 2025. године.

III Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 112-273/25-V

Датум: 7. март 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 56. став 2. и 4. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Србије", број 21/16, 113/17, 113/17-др.закон, 95/18, 95/18-др.закон, 86/19-др.закон, 157/20-др.закон, 114/21, 123/21-др. закон и 92/23), у вези са чланом 59. тачка 10. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19) и члана 2. тачка 11. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст), на седници одржаној дана 7. марта 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о продужењу статуса

вршиоца дужности начелника

Градске управе за развој и инвестиције

I Снежани Петровић, мастер инжењеру саобраћаја из Крагујевца, продужава се статус вршиоца дужности начелника Градске управе за развој и инвестиције, почев од 11. марта 2025. године, до постављења начелника Градске управе за развој и инвестиције, најдуже на три месеца.

II По истеку рока из поглавља I овог решења, именована има право да у складу са чланом 56. став 7. Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Србије", број 21/16, 113/17, 113/17-др.закон, 95/18, 95/18-др.закон, 86/19-др.закон, 157/20-др.закон, 114/21, 123/21-др. закон и 92/23), буде распоређена на радно место на коме је била распоређена до постављења.

III Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 112-274/25-V

Датум: 7. март 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 17. став 2. Одлуке о Градском правобранилаштву града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 12/19 и 33/22), члана 59. тачка 11. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19) и члана 2. тачка 12. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст), на

седници одржаној дана 7. марта 2025. године,
доноси

Р Е Ш Е Њ Е
о наставку вршења функције Градског
правобраниоца града Крагујевца

I Златко Горгиевски, дипломирани правник из Крагујевца, наставља да врши функцију Градског правобраниоца града Крагујевца, почев од 11. марта 2025. године, на период од шест месеци, односно до постављења Градског правобраниоца.

II Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 353-598/25-V
Датум: 7. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 54. став 2. Закона о добробити животиња ("Службени гласник Републике Србије", број 41/09), члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 21. став 1. Одлуке о држању и заштити домаћих животиња на територији града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 18/14-пречишћен текст, 9/17, 11/18 и 27/19-др.одлука), на седници одржаној 7. марта 2025. године, доноси

Р Е Ш Е Њ Е
О ОДРЕЂИВАЊУ ЈАВНИХ ПОВРШИНА
ЗА ИЗВОЂЕЊА КУЋНИХ ЉУБИМАЦА

I Решењем о одређивању јавних површина за извођење кућних љубимаца одређују се јавне површине и услови за уређивање простора на територији града Крагујевца на којима се изводе кућни љубимци ради шетње, истрчавања и игре.

II Јавне површине из поглавља I овог решења су обележене, ограђене жичаном оградом и на њима су постављени реквизити за псе и мачке, као и табле којима се означава простор за шетњу, истрчавање и игру паса и мачака.

III Јавне површине из поглавља I овог решења су:

- Пет зона на територији МЗ Бубањ, локација: ул.Саве Ковачевића бр.9, КП бр.3914/8 КО Крагујевац 3, уписана у Лист непокретности број 10414 (јавна својина) и обухвата површину од 375 m². Унутар Пет зоне постављено је 6 препрека за псе, клупе, корпе за комунални отпад и измет паса, инфо табла. Простор, димензија 25 x 15 m, је ограђен оградом висине 1 m са дуплом капијом, односно простором за стављање поводца при напуштању парка.

- Пет зона на територији МЗ Вашариште, локација: Велики парк, КП бр.895/11, КО Крагујевац 3, уписана у Лист непокретности број 74120 (јавна својина) и обухвата површину од 375 m². Унутар Пет зоне постављено је 6 препрека за псе, клупе, корпе за комунални отпад и измет паса, инфо табла. Простор, димензија 25 x 15 m, је ограђен оградом висине 1 m са дуплом капијом, односно простором за стављање поводца при напуштању парка.

- Пет зона на територији МЗ Пивара, локација: Метина брдо, КП бр.15809/7, КО Крагујевац 1, обухвата површину од 600 m². Унутар Пет зоне постављено је 8 препрека за псе, клупе, корпе за комунални отпад и измет паса, инфо табла. Простор, димензија 30 x 20 m, је ограђен оградом висине 1 m са дуплом капијом, односно простором за стављање поводца при напуштању парка.

IV Тачне локације Пет зона из поглавља III овог решења утврђене су скицама које се налазе у прилогу овог решења и чине његов саставни део.

V Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.

PET ZONA
Lokacija "Bubanj" -KO 3914/8

PET ZONA
Lokacija "Veliki park"- KO 895/11

PET ZONA

Lokacija "Metino brdo"-KO 15809/7

Република Србија

Град Крагујевац

Градско веће

Број: 112-283/25-V

Датум: 10. март 2025. године

К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 59. став 1. тачка 25. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), члана 2. став 1. тачка 27. Одлуке о Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 29/2 – пречишћен текст), члана 49. став 2. Пословника о раду Градског већа („Службени лист града Крагујевца“, број 13/24), члана 5. Правилника о начину, критеријумима и поступку пријема деце у Предшколску установу „Нада Наумовић“ у Крагујевцу број: 05-905 од 09.03.2023. године - пречишћен текст и члана 5. Правилника о начину, критеријумима и поступку пријема деце у Предшколску установу „Ђурђевдан“ у Крагујевцу број: 03/1-1009 од 09.03.2023. године - пречишћен текст, на седници одржаној дана 10. марта 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о образовању Комисије за пријем деце на целодневни боравак у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац

I Образује се Комисија за пријем деце на целодневни боравак у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац (у даљем тексту: Комисија), на период од 4 године, коју у сталном саставу чине:

- Ана Цогољевић Милосављевић**, председник Комисије, - представник ПУ „Нада Наумовић“,
- **Кристина Петровић**, заменик председника Комисије - представник ПУ „Ђурђевдан“;
- Славица Виријевић**, члан - представник ПУ „Нада Наумовић“,
- **Марија Лазаревић**, заменик члана - представник ПУ „Нада Наумовић“;
- Горан Спасић**, члан – представник ПУ „Ђурђевдан“,
- **Јована Радојевић**, заменик члана - представник ПУ „Ђурђевдан“;
- Биљана Јелић**, члан – представник ПУ „Ђурђевдан“,
- **Тамара Раковић**, заменик члана - представник ПУ „Ђурђевдан“;

- Бојана Вујић**, члан – представник ПУ „Нада Наумовић“,
- **Сузана Живковић**, заменик члана - представник ПУ „Нада Наумовић“;
- Љиљана Маринковић**, члан - представник Градске управе,
- **Сандра Банковић**, заменик члана - представник Градске управе;
- Драгана Спасојевић**, члан – представник ПУ „Нада Наумовић“,
- **Раданка Колак**, заменик члана - представник ПУ „Ђурђевдан“,

а у проширеном саставу и чланови:
- Јелена Марашевић**, дефектолог, члан – представник предшколских установа,
- Др Јагода Аћимовић**, члан – представник Градске управе,
- Анита Ерић**, стручна сарадница педагошкиња, члан – представник предшколских установа.

За секретара Комисије одређује се Марија Бојовић, секретар Предшколске установе „Нада Наумовић“, а за заменика секретара Комисије Јелена Додеровић, секретар Предшколске установе „Ђурђевдан“.

Секретар, односно заменик секретара Комисије учествују у раду Комисије без права одлучивања.

II Комисија се образује као координационо тело Града и предшколских установа, у поступку пријема деце у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац, са задатком:

- да спроведе Јединствени јавни конкурс за пријем деце на целодневни боравак у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац за одређену радну годину (у даљем тексту: Конкурс),
- да у складу са правилницима о начину, критеријумима и поступку пријема деце у предшколске установе чији је оснивач Град:
а) прегледа и разматра примљене захтеве са пратећом документацијом,
б) изврши бодовање и рангирање деце за коју су поднети захтеви,
в) сачини и јавно објави Прелиминарну листу бодовања и рангирања деце за коју су поднети захтеви за пријем у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац, за радну годину за коју је Конкурс расписан,
г) сачини и јавно објави Прелиминарни списак примљене деце, по предшколским установама и радним јединицама (вртићима),

- д) одлучује по приговорима поднетим на прелиминарна акта,
- ђ) сачини и достави директорима предшколских установа и градској управи надлежној за област предшколског образовања (у даљем тексту: надлежна градска управа) коначну Листу бодовања и рангирање деце за коју су поднети захтеви за пријем у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац за радну годину за коју је Конкурс расписан,
- е) сачини и достави директорима предшколских установа и надлежној градској управи Предлог списка примљене деце за предшколску установу, по радним јединицама,
3. сачини и достави Градском већу, надлежној градској управи и директорима предшколских установа Извештај о спроведеном Јединственом јавном конкурс за пријем деце на целодневни боравак у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац за радну годину,
4. сачини и ажурира Листу чекања за пријем у предшколске установе на територији града Крагујевца за радну годину,
5. обавља друге послове у складу са правилницима о начину, критеријумима и поступку пријема деце у предшколске установе чији је оснивач Град и пословником о раду Комисије.

III Простор за рад Комисије обезбедиће предшколске установе и надлежна градска управа.

Средства и опрему неопходну за рад и функционисање Комисије обезбеђују директори предшколских установа чији је оснивач Град у сарадњи са надлежном градском управом, по захтеву председника Комисије.

Комисија ради у сталном или проширеном саставу, у складу са Пословником о раду Комисије.

Комисија у току трајања конкурсне процедуре, ради по правилу суботом, недељом или након истека редовног радног времена чланова Комисије и чланова тима из поглавља IV овог решења, како се не би реметио њихов рад на радним местима на којима су распоређени у предшколским установама, односно градским управама. Комисија и чланови тима могу радити у току радног времена само ако је то неопходно због обављања активности које су везане за рокове прописане Конкурсом или правилницима предшколских установа.

Комисија и чланови тима из поглавља IV овог решења, у току трајања конкурсне процедуре, имају право на додатак на плату за

рад дужи од пуног радног времена, који се обрачунава и исплаћује у предшколским установама - за чланове, секретара и заменика секретара Комисије, представнике установа, односно у градским управама за чланове Комисије/тима, запослене у градским управама, а све на основу извештаја председника Комисије, који садржи евиденцију радног ангажовања сваког члана Комисије/тима за сваки месец у коме је рад обављен.

Ради давања стручног налаза и мишљења, по појединим питањима неопходним за одлучивање, Комисија може из реда стручњака, у области на коју се односи питање за које је потребно додатно појашњење, односно стручни налаз и мишљење, позвати одређено лице да пружи помоћ Комисији.

IV Стручне, административно – техничке, информатичке, оперативне и друге послове за Комисију, обављају секретар и заменик секретара Комисије, као и лица из Административно-техничко-оперативног тима.

Административно-техничко-перативни тим из става 1. овог поглавља, образује Комисија, на основу предлога директора установа и надлежне градске управе.

Директори предшколских установа обавезни су да по захтеву председника Комисије доставе предлоге за чланове тима.

V Дописи, предлози, акта Комисије и друга документација Комисије или по Конкурсу, заводиће се у ПУ „Нада Наумовић“. Дописи, предлози, акта Комисије и друга документација Комисије се чувају у ПУ „Нада Наумовић“, а захтеви по Конкурсу се заводе и чувају у Предшколској установи којој припада вртић према првој жељи која је наведена у захтеву за конкурс.

Комисија ће у раду користити печат Предшколске установе „Нада Наумовић“.

Комисија ће ближе дефинисати начин рада и функционисања Пословником о раду Комисије.

VI Даном доношења овог решења престаје да важи Решење Привременог органа града Крагујевца о образовању Комисије за пријем деце на целодневни боравак у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац („Службени лист града Крагујевца“, број 11/24).

VII Ово решење објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

**Заменик Градоначелника,
Дејан Ружић, с.р.**

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 023-26/25-V
Датум: 11. март 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 69. став 1. тачка 9. у вези са чланом 63. став 2. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16 и 88/19), члана 2. став 1. тачка 14. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 29/24-пречишћен текст) и члана 37. став 1. тачка 2. Одлуке о оснивању Јавног предузећа "Путеви" Крагујевац ("Службени лист града Крагујевца", број 8/22 - пречишћен текст), на седници одржаној 11. марта 2025. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о давању сагласности на Тромесечни
извештај о реализацији Годишњег програма
пословања Јавног предузећа "Путеви"
Крагујевац за период 01.01.- 31.12.2024.
године (IV квартал)

I Даје се сагласност на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног предузећа "Путеви" Крагујевац, за период 01.01.- 31.12.2024. године (IV квартал) број 05-65, који је Надзорни одбор Јавног предузећа "Путеви" Крагујевац, усвојио Одлуком број 01-66/2 на седници одржаној 28. фебруара 2025. године.

II Ово решење објавити у "Службеном листу града Крагујевца".

По Решењу председника Градског већа
о давању Овлашћења,
број 035-651/24-V од 31. маја 2024. године,

Радомир Ерић,
члан Градског већа за привреду, с.р.

ГРАДСКА УПРАВА ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Република Србија
Град Крагујевац
Градска управа за друштвене делатности
Број: 400- 289/25-XXV
Дана: 26. фебруара 2025. године
К р а г у ј е в а ц

Градска управа за друштвене делатности, на основу члана 20. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник Републике Србије“, број 92/23), Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања („Службени гласник Републике Србије“, број 9/22) члана 5. став 1. Правилника о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник Републике Србије“, број 6/24 и 106/24), поглавља I Програма распореда средстава за финансирање развоја јавног информисања у граду Крагујевцу у 2025. години („Службени лист града Крагујевца“, број 39/24) и члана 11. став 1. алинеја 3. Одлуке о организацији Градских управа града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 37/21 – пречишћен текст и 14/23), дана 26. фебруара 2025. године, донела је

ОДЛУКУ

о расписивању јавног конкурса за
суфинансирање пројеката за остваривање
јавног интереса у области јавног
информисања на територији
Града Крагујевца у 2025. години

Члан 1.

Одлуком о расписивању јавног конкурса за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години (у даљем тексту: Одлука), расписује се Јавни конкурс за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години (у даљем тексту: јавни конкурс) у тексту који је саставни део ове Одлуке, као и ближе дефинишу начин, поступак и рокови спровођења конкурсне процедуре, одобравање средстава за суфинансирање пројеката у области информисања од јавног интереса, закључење уговора и извештавање корисника средстава по

реализацији суфинансираног пројекта. Јавни конкурс се објављује на Јединственом информационом систему за спровођење и праћење суфинансирања пројеката у области јавног информисања (у даљем тексту: ЈИС) jis.mit.gov.rs и на веб сајту Града Крагујевца.

Члан 2.

Средства опредељена за конкурс износе 12.600.000,00 динара, планирана су Одлуком о буџету града Крагујевца за 2025. годину („Службени лист града Крагујевца“, број 37/24) и распоређују се на следећи начин:

1.1 суфинансирање пројеката производње медијских садржаја из области јавног информисања који доприносе истинитом, непристрасном, правовременом и потпуном информисању свих грађана Крагујевца; подизању квалитета информисања особа са инвалидитетом и припадника других мањинских група; заштити и развоју људских права и демократије; унапређивању правне и социјалне државе; слободном развоју личности и заштити деце и развоју културног и уметничког стваралаштва; развоју образовања, укључујући и медијску писменост као део образовног система; развоју науке, спорта и физичке културе; заштити животне средине и здравља људи; унапређивању медијског и новинарског професионализма и осталих медијских садржаја који доприносе задовољавању потреба грађана Крагујевца за информацијама и садржајима из свих области живота, без дискриминације (програмски приоритети)

- 12.000.000,00 динара, што чини 95,24% опредељених средстава за суфинансирање по јавном конкурс;

1.2 суфинансирање пројеката организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима, као и унапређивања професионалних и етичких стандарда у области јавног информисања

- 600.000,00 динара, што чини 4,76% опредељених средстава за суфинансирање по расписаном по јавном конкурс.

Најмањи износ средстава који се по јавном конкурс, може одобрити по пројекту износи 100.000,00 динара, а највећи износ средстава који се може одобрити по пројекту износи 4.000.000,00 динара.

Учесник конкурса из тачке 1.1 у складу са условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања може поднети захтев за суфинансирање пројекта производње медијских садржаја чија комерцијална експлоатација није предвиђена, у износу који не прелази 80% оправданих трошкова предложеног пројекта, а највише до износа утврђеног конкурсом.

Учесник конкурса из тачке 1.2 може поднети захтев за суфинансирање највише до 80% оправданих трошкова за реализацију пројекта.

Конкурс се расписује и средства се додељују за пројекте чија реализација може трајати до годину дана од дана доношења одлуке о додели средстава.

Приликом закључивања уговора са сваким корисником одређује се рок за реализацију пројекта, у складу са планом пројектних активности.

Учесник конкурса који је у текућој календарској години већ користио средства намењена пројектном суфинансирању у области јавног информисања на републичком, покрајинском или локалном нивоу, може учествовати на јавном конкурс за суфинансирање истог пројекта само још једном у 2025. години, и то у износу који, уз средства која је већ добио, не прелази 80% вредности пројекта.

Учесник конкурса за производњу медијских садржаја за телевизије, у складу са условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања, може поднети захтев за суфинансирање пројекта у износу који не прелази 50% оправданих трошкова производње медијских садржаја, а највише до износа утврђеног конкурсом.

Члан 3.

Јавни позив за учешће на конкурс из члана 1. ове Одлуке објавиће се дана 28. фебруара 2025. године у трајању од 30 дана на званичној интернет презентацији Града - www.krakujevac.rs и на Јединственом информационом систему за спровођење и праћење суфинансирања пројеката у области јавног информисања (у даљем тексту: ЈИС) jis.mit.gov.rs.

Учесник конкурса **обавезно** путем ЈИС-а доставља пројекат и прилаже следећу документацију:

1. Образац 1 – Пријава за суфинансирање пројекта у области јавног информисања (попунити у ЈИС-у додавањем тражених делова наведеног обрасца - Пројектне активности, Изводљивост пројекта, Праћење реализације пројекта, Капацитети за реализацију пројекта, Буџет пројекта);
2. Доказ (потврда не старија од 30 дана) да ће медијски садржј бити објављен у медију који је уписан у Регистар медија (обавезно само за лица која се баве производњом медијских садржаја, а нису издавачи медија)
3. Изјаву учесника (у слободној форми) да пројекат не би могао бити реализован без доделе државне

помоћи, односно да пројекат не би могао бити реализован другим инструментом државне помоћи осим субвенција - бесповратних средстава

4. Изјаву учесника (у слободној форми) да се не налази у поступку повраћаја државне или де минимис помоћи и да није био у тешкоћама у смислу прописа о контроли државне помоћи.

Обрасци из става 2. овог члана се објављују **само** на веб порталу Јединственог информационог система.

Објављени јавни конкурс мора бити видљив све време трајања јавног конкурса.

Пријава на јавни конкурс са документацијом врши се непосредно путем ЛИС-а, закључно са даном 31. март 2025. године у 23.59 часова, у складу са ставом 1. овог члана.

Члан 4.

Јавни позив за учешће на конкурс обавезно садржи:

- 1) намену конкурса за коју се додељују средства;
- 2) износ средстава која су опредељена за конкурс;
- 3) минимални и максимални износ који може бити одобрен за реализацију пројекта;
- 4) право учешћа на конкурс;
- 5) услове за учешће на конкурс;
- 6) критеријуме за оцену пројекта;
- 7) рок за спровођење конкурса;
- 8) пратећу документацију коју подносилац прилаже уз пројекат;
- 9) позив за пријаву за учешће у раду комисије и
- 10) правила о заштити података о личности у складу са законом који уређује заштиту података о личности.

Члан 5.

Чланове Комисије за оцену пројекта у области јавног информисања поднетих на конкурс за суфинансирање пројекта за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години, решењем именује начелник градске управе надлежне за област јавног информисања (у даљем тексту: надлежна градска управа). Чланови комисије се именују из редова теоретичара, аналитичара и практичара из области медија, који се самостално пријављују, односно које пријављују новинарска и медијска удружења, а који нису у сукобу интереса, односно који не обављају јавну функцију, у смислу прописа којима се уређује сукоб интереса при обављању јавне функције.

Члан комисије из става 1. овог члана не може бити запослен или радно ангажован код правног лица или предузетника који учествује

на том конкурс, као ни члан новинарског или медијског удружења које учествује на том конкурс.

Члан 6.

Новинарска и медијска удружења формирају до краја године, која претходи години расписивања конкурса, базу својих кандидата која се води у Јединственом информационом систему, из које предлажу члана комисије за сваки појединачан конкурс расписан у наредној години.

Теоретичари, аналитичари и практичари из области медија, који испуњавају услове из члана 19. став 1. Правилника о суфинансирању пројекта за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник Републике Србије“, број 6/24 и 106/24) – у даљем тексту: Правилник, самостално се пријављују до краја године, која претходи години расписивања конкурса, у базу података која се води у Јединственом информационом систему.

Биографије кандидата за чланове комисије се вреднују на основу бодовне листе за чланове комисије, која је саставни део обрасца за пријаву за члана комисије.

Исто лице може бити пријављено у базу кандидата само по једном основу, као кандидат новинарског или медијског удружења или као лице које се самостално пријављује.

База кандидата за чланове комисија, која се води у Јединственом информационом систему, ажурира се једном годишње у периоду од 1. септембра до 31. децембра текуће године за учешће кандидата за чланове комисија на конкурсима у наредној години.

Члан 7.

Већина чланова комисије из члана 18. став 1. Правилника именује се на предлог новинарских и медијских удружења, уколико такав предлог постоји и уколико предложена лица испуњавају законом предвиђене услове.

Након достављања предлога за чланове комисије стручна служба надлежне градске управе саставља две ранг листе пријављених кандидата у складу са бројем бодова из бодовних листи (кандидати које су предложила новинарска и медијска удружења и кандидати који се самостално пријављују). На основу наведене ранг листе руководиоца надлежне управе која је расписала конкурс именује комисију у складу са ставом 1. овог члана.

У случају да кандидати имају исти број бодова стручна служба надлежне управе за културу жребањем ће изабрати кандидата који ће бити именован за члана комисије, и о томе сачинити записник.

Уколико новинарска и медијска удружења не пријаве довољан број кандидата или предложени кандидати не испуњавају

законом предвиђене услове за чланове комисије, чланови комисије именују се из редова теоретичара, аналитичара и практичара из области медија који се самостално пријављују.

У ситуацији да нема пријављених кандидата за чланове комисије или предложена лица не испуњавају законом предвиђене услове орган у најкраћем року поново расписује јавни позив, у делу који се односи на пријаву за учешће у раду комисије.

У случају да именовани члан у току рада комисије из оправданих разлога буде спречен да даље учествује у раду исте или се касније утврди да је у сукобу интереса, комисија се распушта и именује се нова из редова пријављених кандидата.

Комисија на првој седници бира председника комисије.

Председник комисије координира рад комисије и води седнице.

Запослена или радно ангажована лица у Одељењу за културу и информисање пружају стручну и административно-техничку подршку раду комисије и сачињавају записник о раду комисије.

Комисија ради у седницама које ће се одржавати у пословним просторијама надлежне градске управе у Крагујевцу, у улици Цара Лазара број 15 – Канцеларија број 12.

На првој седници Комисије се бира председник комисије, када ће стручна служба упознати чланове Комисије са предстојећим активностима, начину и поступку рада комисије и роковима за спровођење конкурсних активности.

Сваки члан Комисије, након увида у конкурсну документацију, даје писмену изјаву да није у сукобу интереса и да не обавља јавну функцију.

О раду Комисије води се записник који потписују сви чланови комисије.

Комисија ће у раду користити печат надлежне градске управе.

Члан 8.

Надлежна градска управа објављује, без одлагања Одлуку о именовању чланова комисије, у складу са прописима који регулишу заштиту података о личности.

Надлежна градска управа са члановима комисије закључује уговор којим се утврђују права и обавезе чланова комисије, укључујући и висину накнаде за радно ангажовање.

Члан 9.

Административно – техничке, оперативне и послове провере документације поднете на Конкурс (испуњеност услова за учешће на конкурс и поштовање рокова) обављаће стручна служба.

Стручна служба спроводи поступак административне провере, односно врши

проверу документације која се односи на испуњеност услова за учешће на Конкурсу и поштовање рокова.

Учесника конкурса који је поднео пројекат са непотпуном или непрецизно попуњеном документацијом, стручна служба електронским путем (на мејл адресу достављену у пријави на конкурс) обавештава о потреби допуне документације, односно отклањању недостатака.

Учеснику конкурса који није поднео ниједан прописани документ наведен у јавном позиву за учешће на конкурс, осим обрасца за пријаву, не доставља се обавештење из става 3. овог члана.

Учесник конкурса из става 3. овог члана је у обавези, да у року од 3 (три) дана, од дана достављања обавештења о потреби допуне документације, односно отклањања недостатака (на начин прописан ставом 3. овог члана), надлежној градској управи непосредно или на мејл адресу medijikonkurs@kg.org.rs достави тражену документацију, односно отклони недостатке.

Не разматрају се пројекти учесника конкурса:

- који у року из става 5. овог члана, не допуне документацију, односно не отклоне недостатке;
- који не поднесу ни један прописани документ наведен у јавном позиву (осим пријаве)
- за које је пријава поднета на погрешном обрасцу и
- који су достављени након прописаног рока за подношење из члана 3. став 4. ове Одлуке (неблаговремени).

Стручна служба је у обавези да у року не дужем од 15 дана од дана закључења конкурса (рачунајући и рок за допуну документације) члановима Комисије достави Записник о испуњености услова за учешће на конкурс за све пристигле пројекте.

Стручна служба ради подизања квалитета информисања припадника националних мањина, прибавља мишљење одговарајућег националног савета националне мањине на пријављени/е пројекат/е који се односе на националне мањине. Мишљење националног савета националне мањине, које стигне у року одређеном захтевом за давање мишљења, стручна служба уз пројекат доставља Комисији. Чланови Комисије у обавези су да уз пуно уважавање, размотре мишљење националног савета националне мањине.

Члан 10.

Стручна служба Комисији доставља Извештај из члана 9. став 7. ове Одлуке, као и обрасце за појединачно оцењивање пројеката, по критеријумима прописаним овом Одлуком и Конкурсом.

По пријему Извештаја из члана 6. став 7. ове Одлуке, Комисија констатује који пројекти не испуњавају услове да буду разматрани (уз навођење разлога из члана 9. ове Одлуке), а који пројекти испуњавају услове прописане јавним позивом за учешће на конкурс, који ће се разматрати од стране Комисије.

Оцењивање пројекта врши сваки члан Комисије независно, за сваки пројекат и по сваком од прописаних критеријума уписујући оцену у обрасце из става 1. овог члана.

По завршеном вредновању и оцени пројекта, од стране сваког члана Комисије, сабирају се укупне оцене (бодови) сваког члана Комисије за вредновани пројекат, па се добијени број дели са бројем чланова Комисије и тако добијена оцена (број бодова) представља коначну оцену (број бодова) вреднованог пројекта, која се уписује у Збирну табелу вредновања свих пројеката који испуњавају услове прописане јавним позивом (у даљем тексту: Збирна табела), која обавезно садржи: редни број, назив пројекта, назив предлагача пројекта, коначну оцену коју је, након вредновања по свим прописаним критеријумима, добио пројекат и образложење.

Збирну табелу сачињава секретар Комисије уз помоћ стручне службе, на основу попуњених образаца из става 1. овог члана (по завршеном оцењивању пројеката од стране чланова Комисије) и доставља је Комисији са Извештајем о укупном броју бодова који је остварио сваки вредновани пројекат са Збирном табелом.

По пријему Извештаја и збирне табеле из става 4. овог члана, Комисија уз помоћ секретара Комисије, сачињава образложење у коме се наводе разлози за прихватање или неприхватање сваког вреднованог пројекта и попуњава део Збирне табеле који се односи на образложење.

Члан 11.

Критеријуми на основу којих ће се оцењивати пројекти пријављени на Конкурс су:

1) мера у којој је предложена пројектна активност подобна да оствари јавни интерес у области јавног информисања;

2) мера у којој се медиј путем кога ће бити реализован пројекат придржава професионалних и етичких стандарда.

За пројекте производње медијских садржаја критеријуми за бодовање су: релевантност, изводљивост, праћење реализације пројекта, капацитети предлагача пројекта, доступност садржаја циљној групи, буџет и оправданост трошкова и мера у којој се медиј путем кога ће бити реализован пројекат придржава професионалних и етичких стандарда.

За пројекте стручне едукације, унапређења професионалних и етичких стандарда и истраживања у области јавног информисања критеријуми за бодовање су: релевантност, изводљивост, праћење реализације пројекта, капацитети предлагача пројекта, буџет и оправданост трошкова.

Члан 12.

Одлуку о расподели средстава, доноси, без одлагања, начелник надлежне градске управе на основу образложеног предлога комисије.

Одлука из става 1. овог члана доноси се у облику решења са образложењем, најкасније у року од 90 дана, од дана закључења конкурса, у складу са законом.

Надлежна градска управа доставља, без одлагања, скенирано решење сваком учеснику конкурса у електронској форми и објављује га на веб презентацији Града, као и на веб порталу Јединственог информационог система.

Одлука из става 1. овог члана не може одступати од предлога комисије, осим ако је предлог комисије у супротности са прописом или са критеријумима који су објављени у јавном позиву.

У случају да надлежна градска управа оцени да предлог комисије није у складу са прописом или критеријумима, указује комисији писаним путем на уочени недостатак.

Комисија је дужна да без одлагања на посебној седници размотри уочени недостатак.

Ако комисија у поновном разматрању не измени свој предлог, надлежна градска управа доноси решење у складу са законом.

Члан 13.

На основу решења из члана 25. Правилника закључује се уговор, који је основ за праћење реализације суфинансираног пројекта.

Уговор се, без одлагања, доставља учесницима конкурса којима су одобрена средства.

Учесник конкурса којем је одобрен мањи износ средстава од траженог у обавези је да ревидира активности, односно планирани број медијских садржаја и спецификацију трошкова, унесе их у Образац 1А који чини саставни део ове одлуке и објављује се на ЈИС-у.

Учесник конкурса коме су одобрена средства доставља, без одлагања, потписан уговор надлежној градској управи. Уколико учесник конкурса којем су одобрена средства не достави уговор, из става 4. овог члана, у року од 30 дана од дана достављања уговора, сматраће се да је одустао од додељених средстава.

Члан 14.

Одобрени износ средстава за суфинансирање пројекта преноси се на основу уговора из члана 10. ове Одлуке на наменски рачун учесника конкурса коме су средства одобрена, отворен код Управе за трезор, у складу са прописима у којима се уређује пренос средстава из буџета Републике Србије, односно јединице локалне самоуправе, а по поднетом захтеву учесника конкурса коме су средства одобрена и у складу са расположивим буџетским средствима.

У случају ненаменског коришћења одобрених средстава или нереализације пројекта, корисник је у обавези да их врати у буџет града Крагујевца.

Члан 15.

Корисник средстава доставља органу који је доделио средства наративни и финансијски извештај најкасније 30 дана од дана реализације пројекта.

Корисници који су добили средства у износу већем од 1.200.000 динара уз наративни и финансијски извештај достављају извештај овлашћеног ревизора, најкасније у року од 60 дана од дана реализације пројекта.

Лице које има обавезу достављања извештаја из става 2. овог члана трошкове његове израде финансира из средстава која је орган јавне власти доделио за реализацију пројекта.

Уз наративни и финансијски извештај корисници средстава достављају снимак објављеног медијског садржаја на преносивом дигиталном медију, односно доказ о реализацији пројекта за стручне едукације, унапређења професионалних и етичких стандарда и истраживања у области јавног информисања.

Кориснику средстава који није у року и у прописаној форми доставио извештај о реализацији пројекта и кориснику који је ненаменски користио додељена средства орган упућује захтев за повраћај средстава са припадајућом каматом обрачунатом од дана преноса средстава за реализацију пројекта до дана повраћаја средстава.

Члан 16.

Ову Одлуку објавити у “Службеном листу града Крагујевца”, на званичној интернет презентацији Града, као и на порталу Јединственог информационог система.

**ВД НАЧЕЛНИКА,
Тамара Јовановић, с.р.**

Град Крагујевац - Градска управа за друштвене делатности, на основу члана 20. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник Републике Србије“, број 92/23), Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања („Службени гласник Републике Србије“, број 9/22) и Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћ) („Службени гласник Републике Србије“, број 23/21), чланова 4-11. Правилника о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник Републике Србије“, број 6/24 и 106/24) и Одлуке о расписивању јавног позива за учешће на Конкурсу за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години број 400-289/XXV-25 од 26. фебруара 2025. године, дана 28. фебруара 2025. године, упућује, односно расписује

ЈАВНИ ПОЗИВ

за учешће на Конкурсу за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години

I ПРЕДМЕТ КОНКУРСА

Предмет Конкурса за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години (у даљем тексту: Конкурс) је суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца (у даљем тексту: Град) у 2025. години и то:

1.1 производња медијских садржаја из области јавног информисања који доприносе истинитом, непристрасном, правовременом и потпуном информисању свих грађана Града; подизању квалитета информисања особа са инвалидитетом и припадника других мањинских група; заштити и развоју људских права и демократије; унапређивању правне и социјалне државе; слободном развоју личности и заштити деце и развоју културног и уметничког стваралаштва; развоју образовања, укључујући и медијску писменост као део образовног система; развоју науке, спорта и физичке културе; заштити животне средине и здравља људи; унапређивању медијског и новинарског професионализма и осталих медијских

садржаја који доприносе задовољавању потреба грађана Града за информацијама и садржајима из свих области живота, без дискриминације и

1.2 организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима, као и унапређивања професионалних и етичких стандарда у области јавног информисања

са приоритетним темама (областима) и то:

1. медијски садржаји који доприносе афирмацији интерактивног учешћа грађана у побољшању рада локалне самоуправе;

2. медијски садржаји значајни за привредни развој и стварање повољног привредног амбијента на територији Града;

3. медијски садржаји из области образовања и науке који афирмишу рад образовних и научних институција Града;

4. медијски садржаји у области културе и очувања културног наслеђа Града;

5. медијски садржаји намењени младима, који промовишу стручна и научна достигнућа, здрав начин живота, ненасилје и значај спорта на територији Града;

6. медијски документарно–образовни садржаји у домену људских права и слобода – право на рад (програМСки садржаји о родној равноправности, запошљавању, старим занатима, траженим образовним профилима, иновацијама и програмима у области запошљавања);

7. специјализовани медијски садржаји едукативног типа из области пољопривреде и руралног развоја на територији сеоског подручја Града;

8. специјализовани медијски садржаји едукативног типа из области борбе против корупције, као и истраживачки медијски програми у области борбе против корупције;

9. медијски садржаји који омогућавају остваривање права припадника националних мањина који живе на територији Града на информисање на сопственом језику и неговање сопствене културе и идентитета;

10. медијски садржаји који доприносе заштити интереса особа са инвалидитетом на територији Града и обезбеђивања њиховог равноправног уживања права на слободу мишљења и изражавања;

11. медијски садржаји посвећени енергетици, комуналним темама, као и промовисању енергетске ефикасности и примера добре праксе на територији Града;

12. медијски садржаји из области заштите животне средине (едукативни програми, промоција и заштита природних ресурса Крагујевца и околине);

13. информативно–образовни медијски садржаји из области безбедности и унапређења стања безбедности на територији Града;

14. медијски садржаји из области унапређења положаја и равноправности одређених друштвених група на територији града Града: малолетника, жена, старих, економски и социјално угрожених друштвених група, припадника LGBTQ популације, итд;

15. медијски садржаји из области унапређења медијске писмености на територији Града и

16. медијски садржаји посвећени подизању свести о здравственој култури, односно превенцији.

II СРЕДСТВА ЗА СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА ПО КОНКУРСУ

Овај јавни позив, односно Конкурс се у складу са Законом и Правилником, расписује за расподелу средства за суфинансирање пројекта за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града у 2025. години у висини од 12.600.000,00 динара (средства планирана Одлуком о буџету града Крагујевца за 2025. годину, “Службени лист града Крагујевца” број 37/24) и Одлуком о расписивању јавног позива за учешће на Конкурсу за суфинансирање пројекта за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години број 400-289/XXV-25 од 26. фебруара 2025. године за расподелу јавним Конкурсом и то за:

- суфинансирање производње медијских садржаја из области јавног информисања-износ од 12.000.000 динара (што износи 95,24% укупних средстава одређених за суфинансирање пројекта по Конкурсу) и
- суфинансирање организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима, као и унапређивања професионалних и етичких стандарда у области јавног информисања - износ од 600.000 динара (што износи 4,76% укупних средстава одређених за суфинансирање пројекта по Конкурсу).

Најмањи износ средстава који се по овом Конкурсу, може одобрити по пројекту износи 100.000,00 динара, а највећи износ 4.000.000,00 динара.

Учесник конкурса из тачке 1.1 у складу са условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања може поднети захтев за суфинансирање пројекта производње медијских садржаја чија комерцијална експлоатација није предвиђена, у износу који не прелази 80% оправданих

трошкова предложеног пројекта, а највише до износа утврђеног конкурсом.

Учесник конкурса из тачке 1.2 може поднети захтев за суфинансирање највише до 80% оправданих трошкова за реализацију пројекта.

Учесник конкурса за производњу медијских садржаја за телевизије, **у складу са условима и критеријумима усклађености државне помоћи у области јавног информисања**, може поднети захтев за суфинансирање пројекта у износу који не прелази 50% оправданих трошкова производње медијских садржаја, а највише до износа утврђеног конкурсом.

Изузетно, у складу са условима и критеријумима за доделу државне помоћи у области јавног информисања, у складу са чланом 18. став 1. Закона, учесник конкурса за производњу медијских садржаја за телевизије може поднети захтев за суфинансирање пројекта у износу који не прелази 80% оправданих трошкова, уколико се конкурс расписује за пројекте производње медијских садржаја **чија комерцијална експлоатација није предвиђена**, и то за:

- 1) производњу медијских садржаја намењених друштвено осетљивим групама, као што су деца и млади, жене, старе особе, социјално и здравствено угрожена лица, особе са инвалидитетом, припадници LGBTQ заједнице, припадници етничких мањина и др;
- 2) производњу медијских садржаја који су намењени очувању, изражавању културног идентитета како српског народа, тако и националних мањина, водећи рачуна да националне мањине прате одређене програмске целине на свом матерњем језику и писму;
- 3) производњу медијских садржаја који промовишу и афирмишу теме из области науке, општег образовања укључујући и медијску писменост као део образовног система, здравственог образовања и образовања у вези са заштитом животне средине;
- 4) производњу медијских садржаја намењених информисању наших грађана у иностранству на српском језику, као и припадника српског народа који живи ван територије Републике Србије;
- 5) производњу медијских садржаја намењених представљању културног наслеђа и уметничког стваралаштва у земљи и иностранству.

Учесник Конкурса који је у 2025. години већ користио средства намењена пројектном суфинансирању у области јавног информисања на републичком, покрајинском или локалном нивоу, може учествовати на конкурс за суфинансирање истог пројекта,

само још једном у 2025. години, и то у износу који, уз средства која је већ добио, не прелази 80% вредности пројекта.

Наведена средства се расподељују по основу овог Конкурса, а додељују се у складу са правилима о додели државне помоћи и заштити конкуренције.

Одобрена средства по овом Конкурсу исплатиће се у 2025. години.

III ПРАВО УЧЕШЋА НА КОНКУРСУ

Право учешћа на Конкурсу има:

1. издавач медија чији медиј је уписан у Регистар медија у складу са законом, (који се води у Агенцији за привредне регистре) и који има одговарајуће овлашћење за пружање медијске услуге у складу са законом који уређује електронске медије односно који је уписан у Регистар медијских услуга који води Регулаторно тело за електронске медије, када се ради о електронским медијама;
2. правно лице, односно предузетник који се бави производњом медијских садржаја и који приложи доказ, не старији од 30 дана, да ће суфинансиран медијски садржај бити реализован путем медија који је уписан у Регистар медија и
3. правно лице, односно предузетник са пројектом стручне едукације, унапређења професионалних и етичких стандарда и истраживања у области јавног информисања.

Под медијем у смислу одредаба овог Конкурса сматрају се: дневне и периодичне новине, сервис новинске агенције, радио – програм и телевизијски програм и електронска издања тих медија, самостална електронска издања (уређивачки обликоване интернет странице или интернет портали), као и други медији који су регистровани у Регистру медија, у складу са Законом.

Конкурс се расписује за суфинансирање пројекта чија реализација не може бити дужа од 3 (три) године.

Право учешћа на конкурс не мају физичка и правна лица са истим пројектом који је подржан на конкурсима Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе и за који је корисник органу доставио извештај о реализацији пројекта.

Право учешћа на делу конкурса за производњу медијских садржаја не мају издавачи са медијем **у коме нису објављени основни подаци о медију у облику импресума**.

Право учешћа на конкурс не мају:

1. Издавачи, односно лица која се баве производњом медијских садржаја са истим пројектом који је подржан на конкурсима

Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе и за који корисник није органу доставио извештај о реализацији пројекта;

2. Издавачи, односно лица која се баве производњом медијских садржаја који нису унели податке и документа у ЈИС;

3. Издавачи са медијем у коме нису објављени основни подаци о медију у облику импресума;

4. Издавачи који се финансирају из јавних прихода за обављање делатности у области јавног информисања;

5. Подносиоци који су добили средства за суфинансирање пројекта на конкурс Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, а нису у уговором предвиђеном року и прописаној форми поднели наративни и финансијски извештај и произведени медијски садржај односно доказ о реализацији пројекта;

6. Подносиоци који су добили средства за суфинансирање пројекта на конкурс Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, а за које се утврди да су ненаменски трошена, односно да нису испунили уговорну обавезу;

7. Лица која се налазе у поступку повраћаја државне или де минимис помоћи, као и лица која су била у тешкоћама у смислу прописа о контроли државе помоћи.

IV УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ НА КОНКУРСУ

Учесник Конкурса може конкурисати само са једним пројектом, а издавач више медија има право учешћа на Конкурсу са једним пројектом за сваки медиј.

Пројекат у смислу Закона подразумева заокружену програмску целину или део целине (жанровска и временска) којом се доприноси остваривању јавног интереса предвиђеног чланом 15. Закона.

За производњу медијског садржаја средства се додељују за производњу новог медијског садржаја, у складу са планираним активностима наведеним у пројекту, у којем удео преузетог садржаја из других извора, односно архивских снимака не може бити већи од 20 процената, при чему садржаји из других извора и архивски снимци морају бити јасно означени.

Документарна грађа (видео и аудио записи и фотографије) која се користи за илустрацију у производњи новог медијског садржаја (документарног и другог програма) није обухваћена наведеним процентом из претходног става овог члана.

Пројекат у смислу Закона не подразумева праћење друштвених, економских, политичких, културних, спортских и других дешавања на дневном нивоу (вести, централна

информативна емисија, јутарњи програм, преглед дана и сл.).

Учесник конкурса, који не располаже одговарајућим капацитетима за производњу медијских садржаја, може ангажовати друго лице за производњу медијског садржаја чија вредност не прелази 20% од износа средстава који је орган доделио за реализацију пројекта.

Лице које је ангажовано за производњу дела медијског садржаја не може бити запослено код издавача нити повезано лице са издавачем у смислу закона којим се уређује правни положај привредних друштава и других облика организовања.

Право учешћа на Конкурсу немају предузетници који су прекинули обављање делатности.

V КРИТЕРИЈУМИ ЗА ОЦЕНУ ПРОЈЕКТА

Општи критеријуми су:

1) Мера у којој је предложена пројектна активност пододна да оствари јавни интерес у области јавног информисања, а посебно се оцењује:

1. Релевантност пројекта;
2. Изводљивост пројекта;
3. Праћење реализације пројекта;
4. Капацитети предлагача пројекта;
5. Доступност садржаја циљној групи;
6. Буџет и оправданост трошкова.

2) Мера у којој се медиј путем кога ће бити реализован пројекат придржава професионалних и етичких стандарда:

1. Да ли су медију путем кога ће бити реализован пројекат изречене мере од стране државних органа, Регулаторног тела за електронске медије или Савета за штампу, у последњих годину дана, због кршења професионалних и етичких стандарда;

2. Тежина прекршаја и учесталости понављања.

Поред наведених критеријума пројекат ће се вредновати и на основу следећих **ближих критеријума**:

- да је пројекат од посебног значаја за информисање становништва на територији Града, односно да се ради о пројекту који тематски обрађује град Крагујевац (градско и сеоско подручје), догађаје, личности, сервисне информације и др. везане за Град (приоритетне теме);
- мера у којој пројекат доприноси очувању српског националног и културног идентитета, језика и ћириличног писма;
- актуелност теме;

- мера у којој пројекат доприноси бољој информисаности особа са инвалидитетом и припадника националних мањина;
- мера у којој пројекат доприноси политичкој, међунационалној, међуверској и другим облицима толеранције, разумевања;
- превенција заштите од дискриминације;
- култура јавног дијалога;
- Сузбијање говора мржње и лажних вести у медијима;
- Безбедност деце на интернету;
- мера у којој предложени пројекат доприноси унапређењу положаја и равноправности одређених друштвених група: малолетника, жена, старих, економски и социјално угрожених друштвених група, припадника LGBTQ популације, итд;
- мера у којој предложени пројекат доприноси унапређењу и промоцији медијског и новинарског професионализма, новинарске аутономије и саморегулације;
- мера у којој предложени пројекат доприноси јачању стручних капацитета медијских посленика (новинара, менаџера, истраживача, стручњака из области медијског права и сл.);
- Заштита података о личности, посебно личности малолетника;
- Улога и значај цивилног друштва;
- Дигитализација и вештачка интелигенција;
- Безбедност новинара;
- Развој критичког мишљења, друштвене и породичне вредности;
- Подстицање рађања;
- Афирмативни садржаји за децу и младе;
- Нове форме популарне културе;
- Култура сећања;
- Развој науке и образовања;
- Равномерни регионални развој;
- Унапређење и проширење пољопривредне производње;
- Прехрамбена безбедност;
- Безбедност саобраћаја;
- Превенција насиља у породици, родно заснованог насиља и насиља уз употребу оружја;
- Смањење ризика социјалне искључености припадника осетљивих група;
- Родна димензија у друштвеној пракси и институцијама друштва;
- Борба против корупције;
- Борба против организованог криминала;

- Борба против трговине људима;
- Превенција тероризма;
- Спречавање злоупотребе психоактивних супстанци;
- Заштита сексуалног и репродуктивног здравља;
- Јавно здравље и здравствене потребе становништва;
- Реализација пројеката који доприносе: унапређењу етичких стандарда као основи легитимитета новинарске професије; безбедности и заштити новинара, поштовању приватности, достојанства, угледа и части личности и претпоставке невиности у медијима; унапређењу капацитета новинара за креирање садржаја за различите врсте медија; унапређењу капацитета медијских радника за примену нових техничко-технолошког достигнућа; унапређењу капацитета новинара за коришћење база података и креирање садржаја заснованих на анализи података; унапређењу положаја локалних и регионалних медија; дигитализација и дигитална трансформација медија; развој компетенција за примену алата заснованих на вештачкој интелигенцији; развоју нових бизнис модела; развоју аналитичког новинарства; унапређењу капацитета медија за извештавање о друштвено осетљивим групама; подизању стандарда и додели признања за највеће доприносе у новинарству и медијима. Истраживања о: заступљености грађана у медијском простору; присутности говора мржње и сензационалистичког извештавања медија; утицај нових технологија на културу информисања грађана; равноправном положају и социо-економском статусу новинара и медијских радника и
- мера у којој предложени пројекат доприноси упознавању јавности са развојем и новим достигнућима у медијском сектору.

VI ДОКУМЕНТАЦИЈА

Учесник Конкурса је обавезан да достави следећу документацију, обавезно путем ЈИС-а, наведеним редоследом:

1. Попуњену Пријаву за суфинансирање пројекта Образац 1 (попунити у ЈИС-у додавањем тражених делова наведеног обрасца - Пројектне активности, Изводљивост пројекта, праћење реализације пројекта, Капацитети за реализацију пројекта, Буџет пројекта);

2. Доказ (потврда не старија од 30 дана) да ће медијски садржај бити објављен у медију који је уписан у Регистар медија (обавезно само за лица која се баве производњом медијских садржаја, а нису издвачи медија);
3. Скенирану насловну страну и страну са импресумом последњег издања новина у којима ће медијски садржај бити објављен (само за штампане медије);
4. Изјаву учесника (у слободној форми) да произведени садржај неће бити комерцијално експлоатисан (сем за телевизије и пројекте организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима, као и унапређивања професионалних и етичких стандарда у области јавног информисања);
5. Изјаву учесника (у слободној форми) да пројекат не би могао бити реализован без доделе државне помоћи, односно да пројекат не би могао бити реализован другим инструментом државне помоћи осим субвенција - бесповратних средстава;
6. Изјаву учесника (у слободној форми) о укупном износу средстава која су му у текућој и претходне две календарске године додељена по основу помоћи мале вредности (де минимис помоћи) и
7. Изјаву учесника (у слободној форми) да се не налази у поступку повраћаја државне или де минимис помоћи и да није био у тешкоћама у смислу прописа о контроли државне помоћи.

VII РОКОВИ

Конкурс се расписује у периоду од 28. фебруара до 31. марта 2025. године у 23.59 часова.

Одлука о расподели средстава доноси се најкасније у року од 90 дана од дана закључења конкурса (најкасније до 30. јуна 2025. године) у форми решења са образложењем.

VIII ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У РАДУ СТРУЧНЕ КОМИСИЈЕ

Оцену пројеката поднетих на Конкурс врши стручна комисија коју именује руководиоца органа који је расписао конкурс.

Позивају се новинарска и медијска удружења да путем ЈИС-а предложе чланове стручне комисије.

Позивају се теоретичари, аналитичари и практичари из области медија заинтересовани за учешће у раду комисије, да путем ЈИС-а предложе своје чланство у комисији.

Предлог за члана комисије доставља се на Обрасцу за пријаву за члана комисије (Образац 3) који је објављен на ЈИС-у. Кандидати за члана Комисије одговарају за

истинитост и потпуност података наведених у Обрасцу 3.

Предложена лица не смеју бити у сукобу интереса нити обављати јавну функцију, у складу са правилима о борби против корупције.

Удружења и теоретичари, аналитичари и практичари из области медија предлоге за чланове стручне комисије могу послати, у року од 20 дана од дана објављивања Конкурса на веб-сајту Града Крагујевца, а закључно са 20.03.2025. године у 23.59 часова.

Пријаве се достављају путем ЈИС-а, на **Јавни конкурс за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години**

IX НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА

Пријава пројекта на Конкурс за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години“ се шаље **искључиво путем ЈИС-а**.

Пријаве које не испуњавају услове за учешће на конкурс и пријаве достављене након истека прописаног рока за достављање, биће одбачене.

Додатне информације могу се добити радним даном од 11 до 14 часова на број телефона 034/302288 – Одељење за културу и информисање или путем мејла: medijkonkurs@kg.org.rs у току трајања конкурса.

X ОБЈАВЉИВАЊЕ ОДЛУКЕ О РАСПОДЕЛИ СРЕДСТАВА

Решење о расподели средстава по расписаном Конкурсу, биће објављено на ЈИС-у и веб-сајту Града Крагујевца www.krugujevac.rs и достављено свим учесницима Конкурса у електронској форми.

Уговор ће се закључити само са лицем коме су додељена средства, а коме рачун у моменту закључења уговора није у блокади.

XI ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Прикупљање, обрада и чување података о личности који проистичу из овог конкурса врши се у складу са прописима који уређују заштиту података о личности.

**ВД НАЧЕЛНИК,
Тамара Јовановић, с.р.**

САДРЖАЈ

ГРАДСКО ВЕЋЕ

- Програм коришћења средстава остварених од накнаде за коришћење шума и шумског земљишта на територији града Крагујевца за 2025. годину	1
- Програм контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2025. годину	4
- Програм мониторинга буке у животној средини града Крагујевца за 2025. годину	10
- Програм контроле и анализе површинских вода реке Лепенице за 2025. годину	14
- Програм мониторинга алергеног полена на територији града Крагујевца за 2025. годину	15
- Програм о изменама Програма распоређивања субвенција из буџета Града јавним предузећима и привредним друштвима у 2025. години	18
- Закључак о прихватању захтева Предшколске установе „Нада Наумовић“, Крагујевац за утврђивање већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу	18
- Закључак о условима и начину реализације Програма локалног економског развоја града Крагујевца за период 2024-2026. година у 2025. години	19
- Закључак о давању сагласности на Пројекат идентификација црних тачака (опасних места) на мрежи локалних путева и улица града Крагујевца са предлогом мера за санацију	20
- Закључак о усвајању Извештаја о реализацији одобрених програма/пројеката удружења/организација у областима од јавног интереса за град Крагујевац у 2024. години и наменском утрошку средстава	78
- Закључак о усвајању Извештаја о реализацији одобрених годишњих/посебних програма организација у области спорта у 2024. години и наменском утрошку средстава	78
- Закључак о давању сагласности на Студију безбедности пешака са предлогом мера за унапређење	79
-Закључак о прихватању захтева Предшколске установе „Ђурђевдан“ Крагујевац за утврђивање већег броја деце од броја који се уписује у васпитну групу	155
-Закључак о усвајању Годишњег извештаја о раду Интерресорне комисије (ИРК) за процену потребе за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету, ученику и одраслом и предложеним и пруженим подршкама за 2024. годину	155
-Закључак о усвајању Извештаја са интерном евалуацијом о реализацији јавног позива за учешће на конкурс за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији града Крагујевца у 2024. години	156
-Закључак о усвајању Годишњег извештаја о реализацији пројеката, програма и манифестација у области културе који се финансирају или суфинансирају средствима из буџета града Крагујевца по Јавном конкурс у 2024. години	156
- Решење о образовању Комисије за избор пројеката за финансирање/суфинансирање подстицајним средствима којима се остварује подршка привреди на територији града Крагујевца	157
-Решење о допуни Решења о образовању Радне групе за поступање надлежних установа и органа у циљу спречавања злоупотреба права на накнаду штете проузроковане нападом напуштених животиња и животиња чији је власник град Крагујевац	158
- Решење о образовању Пројектног тима на реализацији пројекта „SOCIETY CARING-SOCial ImprovEmenT of equitY in help and CAre seRvicEs IN KraGujevac“, који се финансира у оквиру грант шеме пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“	158
- Решење о постављењу вршиоца дужности начелника Градске управе за људске ресурсе, опште и заједничке послове	159
- Решење о утврђивању висине накнаде за рад мртвозорника града Крагујевца	160
- Решење о давању сагласности на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног комуналног предузећа „Водовод и канализација“ Крагујевац за период 1. јануар - 31. децембар 2024. године (IV квартал)	161
-Решење о давању сагласности на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања ЈКП Шумадија Крагујевац за период 1. јануар - 31. децембар 2024. године (IV квартал)	161

- Решење о давању сагласности на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног стамбеног предузећа „Крагујевац“, Крагујевац за период 1. јануар - 31. децембар 2024. године (четврти квартал)	162
- Решење о давању сагласности на Одлуку о измени и допуни Одлуке о ценовнику услуга у сектору пијаца Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац број 12-10776 од 28. априла 2023. године	162
- Решење о давању сагласности на Одлуку Надзорног одбора Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац број 12-5751 од 28. фебруара 2025. године	163
- Решење о давању сагласности на Посебан програм коришћења субвенција из буџета града Крагујевца Јавног комуналног предузећа Шумадија Крагујевац за 2025. годину	163
- Решење о утврђивању јединичне цене превоза путника по пређеном километру (возилокилометру), на линијама јавног градског и приградског превоза путника	164
- Решење о продужењу статуса вршиоца дужности начелника Градске управе за развој и инвестиције	165
- Решење о наставку вршења функције Градског правобраниоца града Крагујевца	165
- Решење о одређивању јавних површина за извођење кућних љубимаца	166
- Решење о образовању Комисије за пријем деце на целодневни боравак у предшколске установе чији је оснивач град Крагујевац	170
- Решење о давању сагласности на Тромесечни извештај о реализацији Годишњег програма пословања Јавног предузећа „Путеви“ Крагујевац за период 01.01.- 31.12.2024. године (IV квартал)	172

ГРАДСКА УПРАВА ЗА ДРУШТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ

- Одлука о расписивању јавног конкурса за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години	172
- Јавни позив за учешће на Конкурсу за суфинансирање пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања на територији Града Крагујевца у 2025. години	177

Издавач: Град Крагујевац, Градска управа за прописе града Крагујевца, Одговорни уредник: Љиљана Лазаревић Сарић Уредништво: Градска управа за прописе града Крагујевца 34000 Крагујевац, Трг слободе број 3, телефони: 034/306-153, 034/306-165 Цена примерка: 150,00 динара. Уplatни рачун број: 840-742341843-24 по моделу 97 са позивом на број 48-049, град Крагујевац. Прималац: Приходи које својом делатношћу остваре органи и организације градова Сврха плаћања: за „Службени лист града Крагујевца“. Рачунарска обрада и штампа: Графопромет доо Крагујевац, 34000 Крагујевац, 19. октобра број 2, телефон: 034/370-003
--